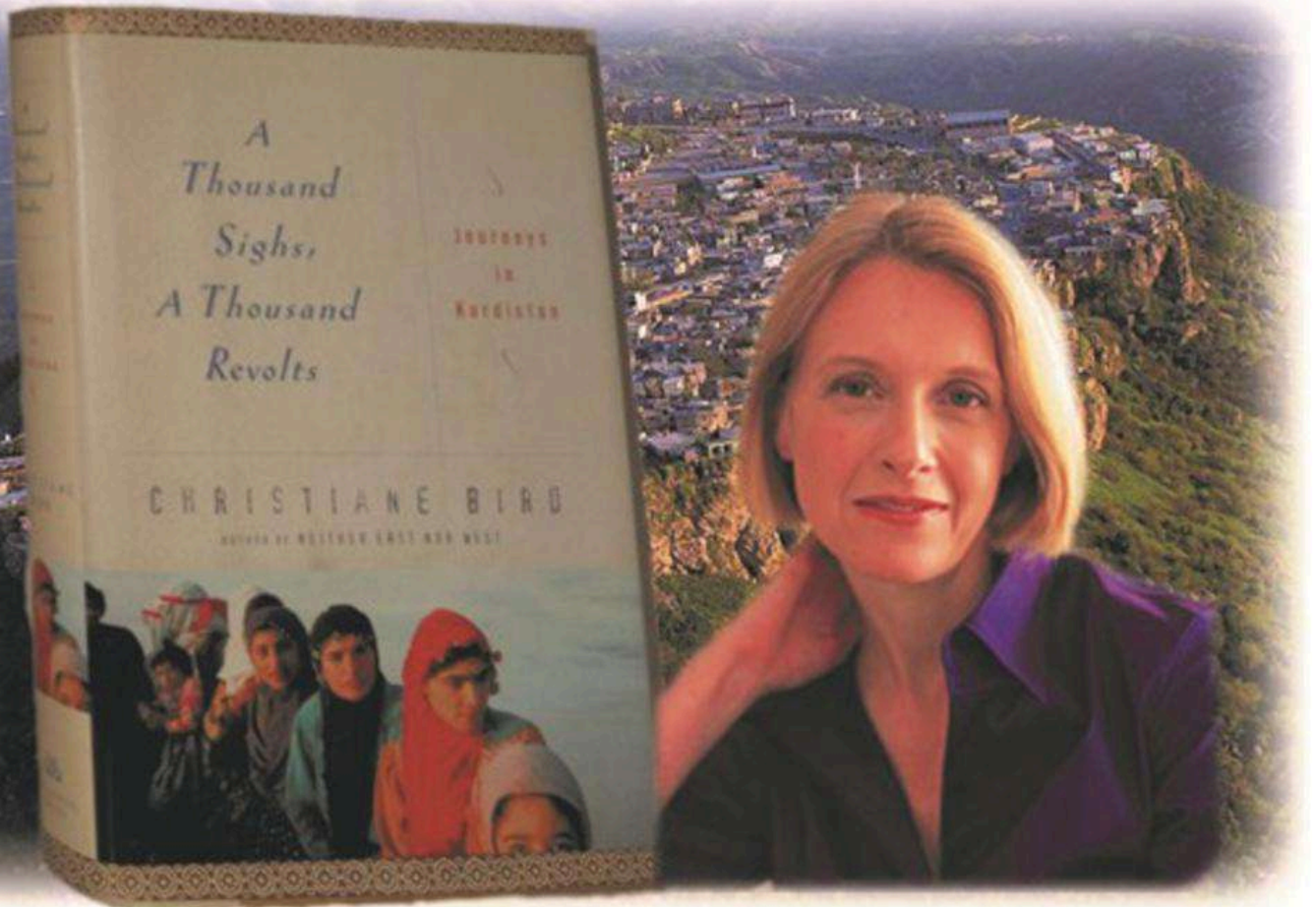

ههژمار
١١٩

سیلاش

کوفاره‌کا ره‌وشه‌نه‌زری گشتی یه چریا دووی - ٢٠١٩

هزار ناخینک ... هزار شورەش - گەریان ل کوردستانێ

پێکه‌ریت پەیدا بوونا سەرکێشیت روحی دناف گەلانا

شولزان و سنه‌تکاریت بامه‌رنێ ١٩٣٠-١٩٦٠

خواندنه‌ک ره‌خنه‌یی بو بابته‌تی

(که‌لا بیته‌نویری د هه‌فرکییت میرگه‌هیت به‌هدینا و هه‌کاریا) دا..

محمد محسن

گرێیا بدهستی قه‌دبیت، پیدقی ناکه‌ت ب دانا قه‌که‌ین

هه‌ر قوناغه‌کا دیرۆکی د وه‌لاتی عراقیدا بخوینی، دئی بینی کو به‌ری ئه‌و هه‌یزیت ده‌سته‌لات وه‌رگر، ب درویشم و ب ناقت گه‌له‌ک جان و ریک و پیک، به‌ر ب ده‌سته‌لاتی چووینه، به‌لئ هه‌یش عه‌مری وان یی ساقا و گه‌له‌ک نه‌فه‌کیشایی، هه‌می نیه‌ت و ئارمانجیت وان ییت قه‌شارتی هاتینه ل سهر به‌رئ و به‌ری هه‌ر تشته‌کی ژێ دوژمنداریا خو بو مافیت خه‌لکی کوردستان ديارکریه و ب هه‌می ریک و ئالفا ده‌ست ب شه‌ری کوردا کریه، و پینگافا تیکتی ژێ ئه‌و بوویه کانئ دئی چاوا شین تیکریژیا کوردان تیکده‌ن و دووبه‌ره‌کیی ل ناچه‌را هه‌یزیت وان ییت سیاسی دروستکه‌ن و وان هه‌یزیت ئیراقی، بزاف کرینه کو دوژمنانیی ل ناچه‌را کورد و عه‌ره‌با دا چیکه‌ن و ئه‌فی ژێ کینجا خوه‌تا راده‌کئ بلند کریه و هه‌ر هه‌یزه‌کا پتر دوژمنیا کوردا کری، وئ پتر ژ هه‌می ده‌نگ برینه و پتر یا خوشتفی بیه ل نک عه‌ره‌با و ل قیره وه‌سا دياردبیت کو نه‌ بتنی که‌سیت ده‌سته‌لاتدار دوژمنین کوردانه، وه‌کی ملله‌ت ژێ ب وی ره‌نگینه و ئه‌و ل سهر وئ چه‌ندی هاتینه په‌روه‌ده‌کرن و هه‌تا نوکه‌ دگه‌له‌ک ده‌لیفاندا مه‌ خو خاپاندیه و مه‌ نه‌زانیه‌ کو ئه‌ف سه‌رکیشه‌ژی هه‌ر دناف ره‌حما وی جفاکی ده‌رکه‌فتینه و ئه‌م دوئ باوه‌ریی داینه کو ئه‌و نه‌شین پیکه‌ ژیانه‌کا بریقه‌به‌ه، ئانکو قه‌بیل بکه‌ن.

له‌وا ئه‌م دبیزین چ جوداهی ل ناچه‌را فان و ییت به‌ری وان نینه و هه‌می تیک هزر و بیرن دراستا کوردادا و بتنی ریک مه‌ کوردان ژێ یا دبیکرتتا مه‌دا، داکو بشین فان ده‌سته‌کفت و فی کیانی فیدرالی ب پاریزین و گه‌له‌کا فه‌ره کو ئه‌م کورد بزویترین وه‌خت فی چه‌ندی بکریار بکه‌ین و گه‌له‌ک زوی وئ پینگافی ب هافیزین و هه‌ر سه‌رکیشه‌ک و گروپه‌کئ کوردا و ده‌هر هه‌یز و حزبه‌کادبیت، ده‌ستی خو کره‌ ده‌ستی دوژمنادا بو تیکدانا کوردستان، یا فه‌ره پیشمه‌رگه و جه‌ماوه‌ری وئ هه‌یزی به‌رسینگا وی بگریت و رویره‌ش و شه‌رمزار بکه‌ت و بلا ژ هه‌رفه‌ پاشه‌ به‌س بینه ئیخسیریئ حزبايه‌تی و بلا ده‌نگیت دلسوزیت خه‌لکی کوردستان، نه‌خاسمه‌ ییت پیشمه‌رگیت قه‌هره‌مان بلند بن بو تیکریژیا مه‌ کوردا و بیژن ئه‌م ژ فی زیده‌تر ل وه قه‌بیل ناکه‌ین و یی دژی به‌رژه‌وه‌ندی کوردستان ییت، بی ئیک و دوو ژ ناف خو ده‌ریخن و جه‌ی وی ل کوردستان هه‌یلن و خالا ژ وئ ژێ گرنگه‌وه‌ یا فه‌ره کو هه‌ر نوکه

ده‌ست ب سزادانا گه‌نده‌لکارا به‌یته‌کرن و ب ره‌نگه‌کی ديار و عله‌نی ئه‌ف کریاره به‌یته‌کرن، داکو ئه‌و بینه عیبه‌ت بو گه‌له‌کا و بسپور و شه‌هره‌زاییت دلسوز بینه پیش، داکو بشین هه‌فرکیا دوژمن بکه‌ین و وه‌لاتی خو بکریار به‌یز بیخین.

ئه‌فرۆ ب ده‌هان هزار گه‌نجین مه‌، ده‌رچووین زانینگه‌ه و په‌مانگه‌ها دبئ کارن، ژبه‌رکو هه‌تا نوکه ئه‌م نه‌شاینه‌ چ پلا تیت خورستی دانین و ژیرخانا خویا ئابوری ئافا بکه‌ین، ئه‌م دزانین کو چ حکومت ل هه‌می دونیایی نه‌شین هه‌می ده‌رچوو یا دامه‌زرین، به‌لئ مه‌ کومیت زانینگه‌ه و په‌مانگه‌ها هه‌نه و ب سه‌دان دکتور و پروفیسور هه‌نه کو ده‌می بیافاندا ده‌سه‌ره‌زانه و ئه‌ف مروقت داهینه‌ر به‌ینه ریکخستی و کومه‌کرن و پشته‌فانی لی به‌یته‌کرن بو داریتنا باشترین پلان بو پیشه‌به‌رنا ژیرخانا ئابوری ده‌می که‌رت و بیافادا و بو مینا که‌ه‌که‌ پلانه‌کا زانستی و ریک و پیک بو پیشه‌خستنا پرۆژیت په‌له‌وه‌را به‌یته‌ چیکرن و حکومت پشته‌فانیه‌کا به‌یز بو بکه‌ت، ئه‌م دوئ باوه‌ریی داینه کو دئی ب هزاران گه‌نج و ده‌رچووین مه‌ بکاره‌کفن و دگه‌ل هندئ ژێ کومپانیی ته‌مین به‌ینه دامه‌زراندن کو ئه‌قت دفان بیافاندا کار دکه‌ن ژیانان وان به‌یته‌ ته‌مینکرن و ئه‌فه دئی 80% باری حکومتی سفککه‌ت و دگه‌ل هندئ ژێ ئه‌م دئی شین پشته‌ خویشی که‌رتی گرن گه‌رم که‌ین و چافی مه‌ تنی ل نه‌فتی ناییت و هه‌روه‌سا ل خالیت سنوری گومرک ریک و پیک بن و ریک ل وان تشتا به‌یته‌ گرتن ییت کو ئه‌م بشین تیرا خوبه‌ره‌م بینین و گومرکا تشتیت بیانی به‌ینه بلندکرن کو نه‌شین هه‌فرکیا تشتی مه‌ بکه‌ن و ئه‌فا ئه‌م دبیزین ژێ چیکه‌که‌ ژ ده‌ریابه‌کی.

گه‌لی هه‌یز و حزبین ده‌سته‌لاتدار، ئه‌فرۆ ئه‌م دشین گریکتیت خو بده‌ستا قه‌که‌ین، ما دئی بوچی تیکا هندکه‌ین ل سو به‌هی پیدقی دانا بین...

خودانی نیمتیازی

محمد محسن

سه رتقیسه شان

خالد دیرهشی

Tel: +9647504642107

xalidderesi63@xalidderesi63

دهسته کا نقیسه قانا

محمد عبداللای نامیدی

سه ردار هیتوتی

دیزارین

علی حفظ الله

Tel: +964 7504226413

yahoo.com@yahoo.com

ناقه رۆکی

۱۵

بیرهاتین مهلا قاسمی کۆچهر

۱۸

بزاڤا رۆژنامه قانی ل دهقهرا بارزان

۲۶

دهوشت و تیتالییت جفاکی لدهقهرا زاخۆ
ل ناڤهرا سالییت ۱۹۵۸ - ۱۹۷۵

۴۶

زههوی ل فههوهخانا زههوی

قیداچوونا زمانی

جه مییدی بامه رنی

نه دریس

نایدی - کانیا مالا

سیلا ف لسه ر تورا نیتته رنیتتی

<https://en.calameo.com>

چا پخانا

خانی - دهوک

پېكەرىت پەيدا بونا سەركىشىت روى

دناڧ گە لانا

كاروان ... زاخو

خۆ بى دەسھەلات مېنىت و فىان بۆ جفاكى خۆ نە مېنىت. بەلكۆ بەرەڧاڭى بتى لژىر باندىورا ئاڧەدانىت سەرداگرا (محتل) مېنىن، لژىر كەلتورى بىانى و نەخاسمە كەلتورى دىنى بژىن . پىتى ھىنگى فىان پېكەرا وەل كوردا كر كو ژ كەسىنا دىنى ڧەدەبىتن و ژ كەسىنىە كا نەتەوھى ڭى زىر بەھرىتن. لەوا كەسىنا نەتەوھى ل دەڧ كوردا دگەل قوناغىت ھەڧچەرخىت نەتەوھى نەھاتىە و ڧىرا نەگەھىتىە، بەلكۆ بەرەڧاڭى، ب دژوارى پىنگرى وى كەلتورى بووھى يى سەرداگرا (داگىر كەرا) لسەر سەپاندى. ژبەر كىنجا ھىندى كەسىنىا مرۆڧى كورد وەكى كەسىنىە كا عەشىرەتكى و پاشڧەمايى ماڧە. ئەڧ رەنگى كەسىنىى خۆ بسەر كەسىنىا نەتەوھى داداىە، دڧى چارچۆڧەيدا بەردەوام ھەڧروىشى تەنگاڧىا و نەخۆشيا بووېنە. ئانكۆ پىنگر نەبووھى ب

ژبەر ژدەستچوونا ئاڧەدانىت (Sivilisation) كوردا مېنا (مېدىا)، تىكھەلبوونا ئاڧەدانىت دى د ناڧ كوردا، نەخاسمە ئاڧەدانىا ئىسلامى، كەلتورى ئىسلامى؛ كوردا ئاڧەدانى و كەسىنى، نەتەوھى، كەلتور و دىنى خۆ ھىنداكرىە. ئەڧ چەندە بۆ ئەگەرى ھىندى كورد ب درژىا دىرۆكى بى بابى نەتەوھى (Father of nation) ، بەردەوام د شەر و شۆرەشادا بىتن و ژبەر زوم و كوتەكيا نەتەوھىت دى كەسىنىا خۆيا نەتەوھى ژبىر كەن و ژى بى ئاگە ھىن .

دگەل ھىندى، بەلاڧبوونا ھىندەك دىانەتت دى بۆ ئەگەرى ھىندى ئارىشا كەسائىت كوردى زىدەتر ئالوز و گران بىتن، گەلەك جارا ھەڧرىكە كا دژوار و خوېنەلو ژىگرتىە. ئەڧى چەندى وەل ھىناڧىنىا كەسى كورد كرىە كو بەردەوام بەرامبەرى دەردورىت

گوهورینیت ئافه‌دانی و ئافا کرنا ئافه‌دانییه. ئه‌قیت بهین خالیت لئوازیت په‌یدانه‌بوونا که‌سینه‌که‌ نه‌ته‌وه‌یی دناف کوردادا بووینه.

ژبه‌ر هندئ، یا فه‌ره به‌رکه‌تیرین فاکته‌ریت بووینه ئه‌گه‌ری نه‌په‌یدا بوونا که‌سه‌ئ نه‌ته‌وه‌ی یئ کوردا، بقن ره‌نگئ ل خوارئ:

1 - پیکه‌ریت ئافه‌دانی

دیاره کورد د دیروکیدا هه‌تا چه‌نده‌که‌ باش خودان ئافه‌دانی بووینه، وه‌کی ئافه‌دانی «میدیا»، زیده‌باری هندئ ژئ خودان دین و که‌لتورئ خۆ بوون. به‌لئ ژه‌گه‌ری هه‌رفاندنا ده‌وله‌تا میدی ژلایئ ئه‌خمینیافه، ئیریشیت ده‌وله‌تا ئیسلامی لسه‌ر ده‌وله‌تا ساسانیا، چنکی کوردستان پشکه‌که‌ ده‌وله‌تا ساسانی بوو، ئافه‌دانی کوردا هه‌ی ژئ ده‌ستچوو و هییدی هییدی ژ که‌لتورئ وان هاته‌ براندن و بوونه نه‌ته‌وه‌کئ دی، ئان پارچه‌که‌ ژ نه‌ته‌وه‌ییته‌ دی ل ده‌فه‌ری.

2 - پیکه‌ریت دینی

پشتی سحر و چیفانوکا، دین مه‌زنتیرین پیکه‌ری (فاکته‌ری) چییونا ئافه‌دانی و به‌ره‌فانیکنئ بوو. دینی بنیاتئ ئافه‌دانی دانایه و پیشئخسته‌یه، هه‌که‌ ل پیکه‌هیت دینی بزفرین، دئ بینین سیماییت ئافه‌دانی پێقه‌ددیارن. د دیانه‌تیت ئه‌سمانی، ئان سه‌ره‌ردی بن، به‌حسئ ئافه‌دانی، نه‌خاسمه‌ پشکا چیفانوکا، سحر و قه‌ومینا کریه. ل قئیری دیاردییتن بئ تیکسته‌کن دینی ئافه‌دانی چوو نه‌گه‌هاندیه و بئ هه‌بوونا ئافه‌دانی دین زه‌ره‌ری دکه‌ت، پئیریا شه‌ر و شو‌ره‌شیت د دیروکیدا قه‌ومین پێخه‌مه‌تی به‌ره‌فانیکنئ ژ ئافه‌دانی و دینی بووی .

3 - پیکه‌ریت نه‌ته‌وه‌یی

کریارا نه‌ته‌وه‌بوونئ گه‌له‌که‌ بزه‌حمه‌ت و ئالوزه، دا حه‌قیت خۆ ییت نه‌ته‌ویئ وه‌رگرن، نه‌ته‌وه‌یا گه‌له‌که‌ کریاریت گوهورینیت دیروکی که‌تینی. هه‌ر نه‌ته‌وه‌کی سه‌خه‌تیت خۆ ییت نه‌مازه‌ ییت هه‌ین و بووینه ناسنامه و پیناسا وی یا نه‌ته‌وه‌یی. زیده‌باری به‌تاریت سه‌رپشکیت نه‌ته‌وه‌یی وه‌کی؛ ئه‌رد، ئه‌زمان، دیروک. ئه‌ف هه‌ر سئ شینسته‌ دبه‌ ئه‌گه‌ری دروستبوونا نه‌ته‌وا و وه‌لیدکه‌تن ژ نه‌ته‌وه‌ییته‌ دی به‌ینه‌ جودا کرن. ژبه‌ر هه‌بوونا ره‌گه‌زیت چیفانوکا، که‌لتورئ، ئافه‌دانی، نه‌ته‌وه‌ دشیتن خۆ پیناسه‌یا خۆ و که‌سینیا خۆ یا نه‌ته‌وه‌یی بکه‌تن.

- ل قئیری دشیین هنده‌که‌ ئه‌گه‌را دیارکه‌ین ییت کوردا ژبه‌ر وان هه‌ست ب نه‌ته‌وه‌بوونا خۆ نه‌کری:
- کوردا د دیروکه‌که‌ دیارکریدا بزاف نه‌کریه‌ که‌ بته‌ نه‌ته‌وه‌، ئانکو میژوووه‌که‌ دروستا نه‌ته‌وه‌یی نینه، به‌ره‌فاژی، زیده‌تر بزافا دروستکرنا نه‌ته‌وه‌ییته‌ دی کریه و یا خۆ ژبیرکریه.
- کوردان پتر پویته‌ ب ئاریشیت دینی دایه‌ و ئاریشیت نه‌ته‌وه‌یی ژبیرکریه .
- هه‌ستئ دینی لده‌ف کوردان ژ هه‌ستئ نه‌ته‌وه‌یی به‌یتر بوو.
- د قوناغیت به‌رکه‌تیت دیروکئ نه‌گه‌هشتینه‌ و مفا ژ ده‌لیقیت زیرین نه‌کریه.
- نه‌ئیکرتنا کوردا د ناه خۆبخو‌دا پێخه‌مه‌ت

۵ - پیکه ری هنافی

پیکه ره کئی دارپتیئی (کونکریتی) بهرکه تیه بوؤ ئافا کرنا که سینیا کتی و که سینیا نه ته وه یی، چیدبیت مروؤف ژ فیان و هنافینی و خه باتا کومی نه ته وه بوونی دروستکه تن و پاشی دهیته گوهورین بوؤ که سینیه کا نه ته وه یی، شولئ هنافی، ژ تاشاندنا (ترییه) که سان ب باندورا که لتوری و ره وشه نه زریا نه ته وه یی په یدادبیت. ئەفه فه پیرژا پیکه ژیان و تیککه هشتتیه، که لتوره کئی بهیز ژئی دهیته چیکرن. چونکی پیکه ژیان و پیکه شولکرن لسهر تیک عهردی، خو بکیرینان و خه باتکرن، ئەو ههستی هنافی چیدکه تن. ل دویماهیئی، هه می دهینه پالدان کو پیخه مهت تیکودو و سه رخترا نه ته وه یی بینه تیک هزر و دیتن.

۶ - پیکه ری ت کتی کورد

دروستبوونا که سینیه کا نه ته وه یی ب کتیت جفاکیه گریدایه، ئانکو کومبوونا کتا دگه لیک ژبوؤ دروستکرنا که سینیه کا خو سه ر، ئانکو سو زبه نده ک جفاکی، هنافی و ئابووری لسهر بنه تارئی هه می ژبوؤ هه میا پیخه مهت چیکرنا جفاکی، ئەفه ژئی ژ بزاقیت کتی ده ستیدکه ن هه تا دگه هه نه گوپی تکا جفاکی ئانکو «هه ره می». زیده باری لیوازی و خودویرکرنی ژ نه ته وه یی خو، کتی کورد، ژ لایئ هنافیه یی نه ساخه و نه شایه خو بکه نه کوم و بوؤ نه ته وه یی خو بخه بتن.

۷ - پیکه ری ت سه رکیشی

ستراتیجی و که سینیا سه رکیشی، هه ره می چیکرنا

دروستکرنا که سینیه کا نه ته وه یی.

• سه ردابنا کوردا ژ لایئ وه لاتیت ده وروقه بهر ب ریکا سوژیت بی بنیات.

• نه هیلانا که لتوری کوردا ژ لایئ نه ته وه یی ت دیفه و کوردا بخوؤ ژئی ده ست تیدا هه بوو. ئەفه ژئی بوویه ئەگه ری هه لگرتنا ئە زمانئ بیانیا و پیرۆزکرنا که لتوری وان.

• هه تا بهری سه د سالا بیستی سه رکیشه کئی نه ته وه یی یئ کوردی سه ر و سیماییت نه ته وه یی کورد هه لگرتن و شیابیتن هزر و بیریت کوردا کونترۆلکه تن د نافی دا په یدانه بوویه.

• به رده وام کورد د ده لیقیت زیرینیت دیروکیدا بووینه دار و ده سته کیت بیانیا، بوؤ خو نه خه بتیه و بی ئاگه هبوویه ژ بوویه ری ت بینه ئەگه ری دروستبوونا پرسا نه ته وه یی.

• کورد به رده وام دژیک دویر و فه ده ربوون، نه وه کی جفاکه کئی تیکگرتی بوویه.

• نه ته وی ت ده وروویه ر، نه ته وه یی کورد ده فگوت نه کریه (ئی عتراف پی نه کریه) وه کی مروؤف و نه ته وه نه به ریخودایه کوردا، به لکو وه ک عه شیرت، بنه مال و شه رانی به ریخودایئ.

۸ - پیکه ری ت هه ژیکرنا وه لاتی

هه ژیکرنا وه لاتی تیک ژ بهیزترین خالی ت کریارا گه هشتنا که سینیا نه ته وه یی، چونکی ژ هه ژیکرنا وه لاتی هه ژیکرنا نه ته وه یی دروست دبیتن، ئەو هه ژیکرن بهری گه له ک سالا د دیروکیدا د هنافیت مروؤفادا دهیته هه لگرتن، پیگری وه لاتی دبن و مروؤف خه باتئ بوؤ دکه ن. دکارین بیژین کو هه ژیکرن پیکه ره کئی هنافی گه له ک بهرکه تیه بوؤ مژاریت دینی، چیفانوک، نه ته وه یی. چنکی که سینیا د پیگه هئ خو دا هه لدگرن و په یدادکه ن.

9 - پێکه‌ری‌ت تاشاندنی

تاشاندنا زارۆکا ژ مالباتی ده‌سپێدکه‌تن و خو د ناڤ جفاکی هه‌تا ده‌وله‌تی دا دبینتن، پشتی لوکا فه‌رمانبه‌ری تاشاندن و فێرکرنه. که‌سی کت پشکه‌کا به‌رکه‌تی ژ جفاکی پێکه‌دنییت، نه‌و ژێ ژ به‌ر پێکه‌ه‌ژیان و پێکه‌ه‌شولکرێ س‌ه‌خمه‌راتی ئارمانج و به‌رژه‌وه‌ندی‌ت ته‌ڤاهیه. د‌گه‌ل وه‌رارکرنا ئاڤه‌دانێ بچوێک ژێ وه‌رارێدکه‌ت، دبیته‌ هه‌لگه‌ری وێ که‌سینی یا ته‌عبیری ژ ئاڤه‌دانیا وی دکه‌تن، نه‌و که‌سینی د هه‌نایینیا که‌سی کتدا هه‌ر ژ بچوێکی‌نی وه‌رارێدکه‌تن. ژ به‌ر باندو‌را کتیت مالباتی، جفاکی، نه‌ته‌وه‌یی و ده‌وله‌تی، کۆلتوری ره‌وشه‌نهری یا وی پێ وه‌رارێدکه‌ت، نه‌و ژێ ب رێکا ڤه‌گه‌ه‌زاتنا راڤه‌یڤا (فه‌ره‌ه‌نگا) کۆلتوری مه‌زنا بو بچوێکا د ناڤه‌روکا که‌سینییدا ب نه‌مازه‌یی ده‌یته‌ هه‌لگه‌رتن و ب رێکه‌کا ساخله‌ما عه‌ده‌تی بو بچوێکا ده‌یته‌ ڤه‌گه‌ه‌زاتن و که‌سینی‌کا نه‌ته‌وه‌یی ژێ ده‌یته‌ تاشاندن هه‌تا دگه‌ه‌یته‌ وێ قوناغی یا کو نه‌و د‌شیت پێ ته‌عبیری ژ که‌سینیا خو بکه‌ت. نه‌ه‌ف چه‌نده‌ د جفاکه‌کی ساخله‌م و ته‌نادا په‌یدا دبیت.

نه‌ه‌ف خال و شه‌رۆڤه‌یی ل سه‌ری هاتینه به‌حسکرن، کینجا وان هه‌تا ده‌ستپیکا سه‌د سالا چووی ده‌به‌رده‌وام بوون و ژنوی هیدی هیدی هه‌زا ملله‌تینی و په‌یدا بو‌نا وی ره‌نگه‌ سه‌رکیشی په‌یدا بو‌یه و ل دوێڤدا شه‌ره‌شیت نه‌ ژیکه‌رچیا‌یی سه‌ره‌له‌دایه و ل چاریکا ئیکێ ل وی چه‌رخێ ریه‌ره‌ک و سه‌رکیشه‌کی وان خالیت ل سه‌ری ئاڤه‌ری پێ هاتیه دان، تیدا هاتنه‌ دیتن و شیا سه‌رکیشیا هه‌زا نه‌ته‌وه‌یی بکه‌ت، کو نه‌وه‌ژی ریه‌ری مه‌زن مه‌لا مسته‌ڤایی بارزانی بوو، به‌لێ ژ نه‌گه‌ری ئاڤه‌ری پێ هاتیه‌دان و نه‌ به‌رامبه‌ریا هیزی نه‌م هیش ل نیڤا قوناغینه.

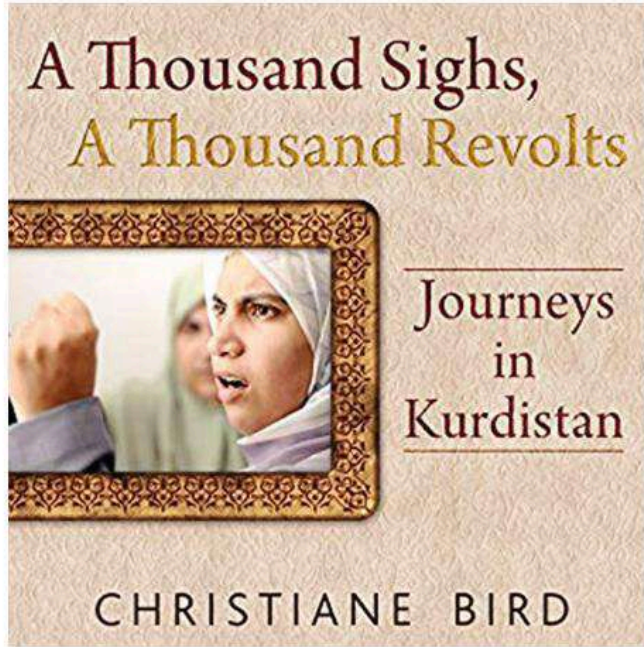
نه‌ته‌وه‌ی ژ هه‌می لافه‌ ده‌ردتێخیت، سه‌رکیش، نه‌و که‌سه‌ نه‌ته‌وه‌ که‌سینیا خو تیرا دبیت و ته‌عبیری ژ هه‌زوبیری کتیت جفاکی دکه‌تن. ئانکو جفاک و نه‌ته‌وه‌ خو د که‌سینیا سه‌رکیشیدا دبینن. سه‌رکیش، نابیته‌ نه‌و که‌س یێ نه‌ته‌وه‌ی د‌ڤیتن هه‌تا د‌گه‌ل هه‌ست و سو‌زیت وان تیکه‌هل نه‌بیتن و ئارمانج و هیڤییت وان بجه‌نه‌تینی. سه‌رکیش، ژ بو راکرتا م‌ژاریت نه‌ته‌وه‌یی و وه‌لاتی به‌رکه‌تیرین ده‌ور د جفاکیدا د‌گه‌ریت، ب ڤی چه‌ندی د‌شیت باندو‌ری ل کتیت جفاکی بکه‌تن.

8 - پێکه‌ری‌ت ده‌رڤه‌یی

نه‌ته‌وه‌یی کورد دناڤه‌را هه‌ردو ده‌وله‌تیت خودان ئایدو‌لوژییت ژیکجودا (ئوسمانی و سه‌فه‌وی) دا بوویه. هه‌ردوکا بزافه‌ریه‌ کوردا به‌رامبه‌ری هه‌نده‌ک ده‌سته‌که‌ڤیت به‌رتنه‌گ بو پاراستنا به‌رژه‌وه‌ند و تخوییت خو بکاربینن. هه‌روه‌سا سه‌ره‌لدانا ئیمپه‌ریالیزی یا ده‌وله‌تیت مه‌زن و گه‌ه‌شتنا هه‌زا ناسیولیزیما سه‌رداگرا (داگیرکه‌را) مینا (تیکه‌تیا سو‌ڤیه‌تی، به‌ریتانی و ئه‌مریکا). ئاریشا کوردا د پێکه‌ری‌ت ده‌رڤه‌یی، دو ره‌ه‌ند (Dimension) ڤه‌رکه‌تن:

- ره‌ه‌ندی‌ت ده‌ڤه‌ری تۆرکیکرن و ئیرانیکرنا بابته‌ی، ئان ئاریشی بوویه.
- ره‌ه‌ندی‌ت ناڤه‌وله‌تی ئانکو ده‌ستدانه‌سه‌را ب ره‌نگه‌کی نه‌راسته‌راست بوو. نه‌ه‌ف ئاریشه‌ بو گ‌ڤاشته‌کا سیاسی ژ لای هیزی مه‌زنڤه‌ بو سه‌ر ئیمپه‌راتوری ده‌ڤه‌ری بوو، هه‌موو می‌ژویا سیاسی کوردستانی و هه‌تا چه‌رخێ بیستی ژ، تا پشتی شه‌ری دنیایی یێ تیکی، هه‌تا دگه‌ه‌یته‌ شه‌ری سار، د‌شان دو خالادا کومببوو.

هزار ناخینک - هزار شوڤه ش

گه‌ریان ل کوردستان

وه‌رگیزان ژ ئنگلیزی: احمد حفظ الله

نفسین: کریستینا بێرد

ئه‌ف نفیسینه، ئانکو ئاڤری و دیتنیت گه‌ریده و نفیسه‌فان و روژنامه‌فانا ئه‌مریکی، (کرسیتینا بێرد)، پشکه‌که ژ په‌رتوکا وئ یا بناف و ده‌نگ،

(هزار ناخینک... هزار شوڤه ش) کو دسالیت نوتا ل چه‌رخئ چووی، هاتیه کوردستانئ و گه‌له‌ک ب هویری دیتنیت خو ل دوور ژین و ژیارا کوردا یا که‌فن و نوی قه‌یدکرینه و ب ویزدانه‌کا پاقر داناینه به‌رچاڤیت ئه‌مریکیا و پاشی دناف په‌ریت په‌رتوکه‌کیدا چاپ و به‌لافکرینه و هه‌ر زوی جهئ خو ل ده‌ف خوینده‌فانیت خو چیکریه و بویه ئیک ژ په‌رتوکیت بناف و ده‌نگ ل ئه‌مریکا و دونیایئ.

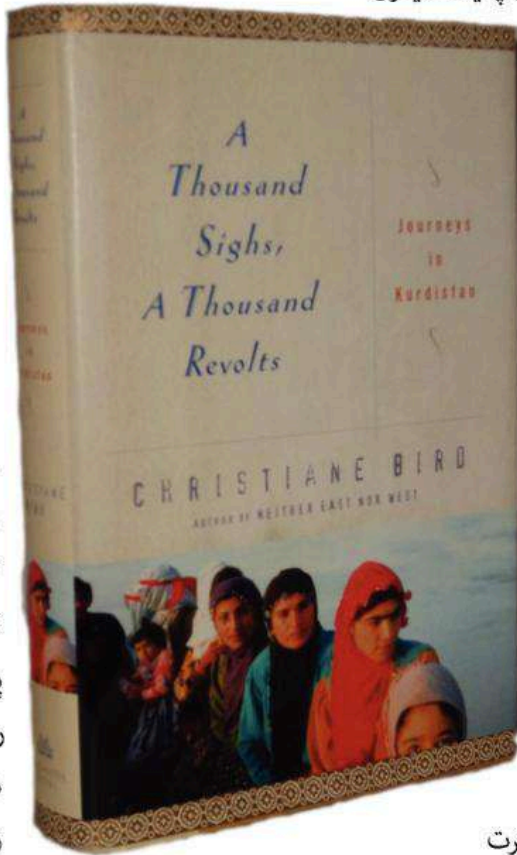
ئه‌فال خارئ پشکا (...).یه ژ فن په‌رتوکئ کو سه‌ره‌دانا ئامیدئ کریه و ئه‌ف پشکه‌ ته‌رخانکریه بو دیتن و ئاڤریت خو لسه‌ر ئامیدئ و ب هویری به‌حسئ دیروکا فی باژیری، یا که‌فن و نوی کریه.

هه‌روهه که میریت دی ییت کوردا د ده‌سته‌لاتی دا ل سهر ده‌می ئه‌پراتوریا ئوسمانی، به‌هدینان ده‌سته‌لاتی ل کونفدرالیه‌ته‌کئی ژ هوز و پیکهاتیت جودا دکر، ییت هندهک جاران دهاریکار دگهل ده‌سته‌لاتداریت خو، هندهک جاران مژویلی شه‌ری دگهل هه‌قدو تا کو گوهداری په‌یفا میری

بن و ل ده‌میت به‌یژبوونی، به‌هدینان شیان هه‌بوون مایتیکرنی د کاروباریت هوزان دا بکه‌ن، ب داخازکرنا خویکی و خزمه‌تا له‌شکه‌ری، به‌لی ل ده‌میت لاوازیی، پتیا جاران ئاغا خو دروکماند ژ دانا خویکی و پیشکیشکرنا هاریکاریت له‌شکه‌ری بو میرا.

به‌هرام پاشا ئیک ژ مه‌زترین میریت ئامیدی بو، کو ل سالیت ۱۷۲۶- ۱۷۶۷ ز ده‌سته‌لاتی کری، و کورئ وی ئیسماعیل ده‌سته‌لات ل دویف ویدا وه‌رگرت و سیه‌ه سالان ده‌سته‌لاتی ل میرگه‌هی کریه. به‌لی ده‌می وه‌غه‌را داویی کری، شه‌ره‌کئی دژوار دناقه‌ه‌را بنه‌مالا به‌هدینان دا رویدا و ببورینا ده‌می ل دویمه‌هی ره‌وش گه‌هسته وی راده‌ی کو جهیت سهر ب ئامیدی قه - باژیریت ده‌وک و ئاکرئ و زاخو - نابه‌ه‌را کوریت بنه‌مالا به‌هدینان هاتنه پارقه‌کرن.

پشتی ئیک بابک، ل سالا ۱۸۳۳، ده‌سته‌لات ژ ده‌ستیت بنه‌مالا به‌هدینان ده‌رکه‌فت، ئه‌وژی ژ نه‌گه‌ری وان

په‌رتووکا هزار ئاخینک هزار شوره‌ش

ره‌قی بسهر جیرانان دا گرت و ژوان میرگه‌ها به‌هدینان، کو وه‌لاتییت ئامیدی به‌ر ب مرئی قه برن و ژ وان ره‌قشتا میران ب هه‌می قه. به‌لی سهرباری وی چه‌ندی هیشتا نافئ به‌هدینان یی ل سهر ده‌قه‌ه‌را دویمه‌یا باکورئ کوردستانا عیراقئ تا ئه‌فرۆ، کو تا راده‌کی دشین بیژین پارێزگه‌ها ده‌وکه.

رییا دچیت بو ئامیدی بۆرین، د به‌ر چه‌ند پوسته‌ر و هژماره‌کا زه‌لامیت دانعه‌مردا بۆرین، کو ئه‌و ب لاوازیا خو لسه‌ر که‌فران دروینن و ئه‌و میرگه‌ه هیشتا ل بن پیت وانه. کفانییت سهری ده‌رگه‌ه‌کئی نوی یی قه‌چه‌ماندیه، هاتیه نافکرن بنافییت هه‌ر سیه‌ه و حه‌فت میریت ده‌سته‌لاتی ل ئامیدی کری، تا‌کو سولتان محه‌مه‌دی دووی هه‌می میرگه‌ه کرینه ئیک ل سالیت چلا ژ چه‌رخئ نوزدی و ب وی چه‌ندی دویمه‌هی ب ده‌وله‌تیت کوردی ئینا.

زانایی بریتانی ئوستن هه‌زی لایارد، یی نافدار

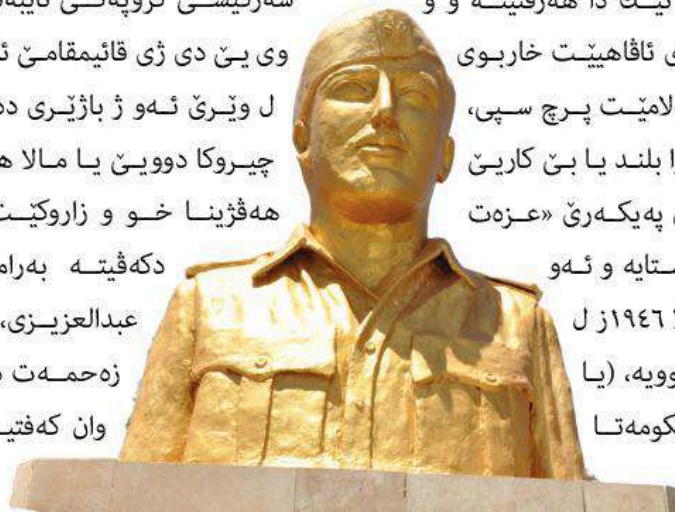
ب کولینا جهان ل دویف شینهواران ل پایتهختی
 ناشووریا یا کهفن ل ئینفیه، ب دریژیا رویاری
 دیجله بهر ب باژیری بهرنیاس ب میسل د ئهفرؤ دا،
 سهردهانا ئامیدی کریه، ل دهستیکیکیت سالیته چلا
 ژ چهرخئ نوزدی و نه دههکئ دریژوو پشتی میر
 محمه د دوماهیك ب بهرپهري ئمپراتوریا بههدینان
 ئینای، نفیسیه «مه خودیت دنافا کومهکا شینواریت
 شورفه و سویک و سهرشوو و زیدههیته کیر د
 ناف ئافاهیان دا، دیواریت ب ترس کو دبنه گهف ل
 سهر کهسئ دبهرا بچیت ژ ترسا ب سهردا هاتئ،
 بهلئ ئه و جهه هاتبو چوول کرن. سهرباری ههمی
 سهقای خوش ل باژیری ئامیدی، رهوشهکا نهخوش
 مایه دناف ههمی باژیری دا و ههژمارا خوجهان
 کیمبویه بو ئیزیکی دهه هزاران».

ئامیدی پتیا شینواریت خو ژدهستداینه و ئه و
 گهلهکا ههژار و فالایه ژ ئافاهیته چیمهنتوی
 وهکی گومان بهر ئیک دا ههرفتینه و و
 دوکانیت ب جهه هیلای ئافاهیته خاربوی
 و جادیته وی دپر ژ زهلامیت پرچ سپی،
 بیگومان کو نیشانا ریژا بلند یا بن کاریی
 ددهت و ل نیفا باژیری پهیکهري «عزته
 عهبدعهزیز» یئ راهوستایه و ئه و
 ژ ئامیدی یه و ل ساللا ۱۹۶۶ز ل
 کومارا مهاباد شههیدبویه، (یا
 دروست بدهستیت حکومتا
 مهلیکا ئیراقئ، ل
 وی سهردهمی دگهل
 سئ ژ ههفالیت خو ییت
 زابت ل کومارا کوردستان ل

چهند دهفهریت باکورئ ئیرانی گرتین.
 پشتی مهههکی مهلا مستهفا بارزانی دگهل سهده
 ژ سه رکیشیت خو گههشته کومارا مهاباد، پشتی
 هاتینه نهچارکرن عیراقئ بجهه بهیلن ژ فهريژا
 شورهشا شکهستن خاری. بهلئ کوماری زوی
 شکهستن ئینا و گهلهک دووم نهکر. ل دویمایهیا
 ههیشا گولانئ روسیا خو فهکیشا و ئهفه بو
 نهگهري سهرهلدانا ههفرکیته نافخوویی ل ئیرانی
 و ژ کومارا نوی، تا کهفتی لسهر دهستئ لهشکهري
 ئیرانئ ل کانوینا ئیکئ یا ساللا ۱۹۶۶، ئانکو پشتی
 ئیزیکی سالهکئ ژ دامهزراندئ.

سوپاسی بو وی ههفتیاسینا من د گهل ههفالهکی،
 ئهز هاتمهداخاز کرن کو هینم دگهل پشکهکا مالباتا
 عزته عهبدئهلههزیز کو برازایی وی محسن صالح
 عهبدئهلههزیزه، ئهندامئ په رلهمانئ کوردایه،
 ههروهسا نهقیئ وی ههکار محسن صالح نهوژی
 سه رکیشئ گروهکئ تایهتئ پیشمه رگهیه، نهقیئ
 وی یئ دی ژی قائیمقامئ ئامیدی یه و ل دهمی ئهز
 ل ویئ ئه و ژ باژیری دههکهفتبوو.

چیروکا دوویئ یا مالا ههکار محسنی، کو دگهل
 ههفرینا خو و زاروکیت خو دژیا، خانئ وی
 دکهفیته بهرامبهر پهیکهري عزته
 عبدالعزیزی، من و شوپیری تهکسین
 زهحمته دیت ههتا ئه م ب مالا
 وان کهفتین، بهلئ ل دهمی ئه م
 گههشتین ب گهرمی
 خیرهاتن ل مه هاته
 کرن بو ناف ژورهکا بچویک
 و یا راتیخستی ب قهنهفا،
 ئیزیکی شهش زهلاما تیغه بوون. (حکمهت مستهفا)
 گهشت زهلامهکئ گهنج، چاکیتهکئ قههوايي
 و سهیدایئ خاندنگهها بهرههفی، کو کهسهکن

پهیکهري شههید (عزت عبدالعزیز) ل ئامیدی

تیکانه بوو ب ئنگلیزی باخفیت و وان ب کونه‌کی ئینابوو داکو کارێ ترجومانی بکهت و ب فی رولی گه‌له‌کی پێ خوش بوو، چنکو باری سهرملیت وی سڤک کر کو گوتنا ده‌رسا بوو دنای پولا دا،

کارێ وی یێ ب زه‌حمه‌ت و ماندیۆن بوو، ل روژیت هه‌فتیێ وی ده‌ست ب گوتنا ده‌رسا دکر ژ ده‌مه‌ژمیر 8:30 ئ سپیدی و هه‌می ده‌رسیت وی 88 بوون، به‌رامبه‌ر 500 دینارا ده‌هه‌فتیێ دا، کو دبنه‌ تیزیکی 30 دولا‌ران،

(محمد عبدالله ئامیدی) میژونقیسی باژیری دگه‌ل حکمه‌تی بوو، روژه‌ک به‌ینشه‌دان وه‌رگرت بو دا کو باژیری خو بو مه‌ بده‌ته نیاسین، پرچی وی یێ کورت بوو و دیمی وی یێ بازنه‌یی بوو، شه‌ل و شه‌پکیت وی قه‌هوايه‌کی تاری بوون.

شاشکه‌کا سو‌ر و سپی ل سه‌ری بوو، محمد نفیسه‌ری هه‌ژماره‌کا په‌رتوکان بوو ل سه‌ر ئامیدی و کوپییت وان دگه‌ل خو هه‌لگرتبوون، ئه‌م روینشتین دا باخفین ب به‌ره‌هه‌قبو‌نا ییت ئه‌ز لئ میه‌فشان په‌رله‌مانتار محسن صالح و کورێ وی هه‌کار.

محسن صالح یێ بالکیش بوو، که‌سه‌کی ب عه‌مر، دیمه‌کی درێژ و ئه‌سمه‌ر و شه‌لوشه‌پکیت شین ل به‌ر و شاشکا وی یا ره‌ش و سپی بوو، کورێ وی هه‌کار زه‌لامه‌کی

که‌شه‌خه‌ بوو، خودانی پرچا رصافی بوو، کار و کوکه‌کی روژنایایی ل به‌ر بوو، پشتی ده‌ستپیکه‌کا کورت و گشتی ل سه‌ر ئامیدی، میژونقیسی پتر پویته دا سولتان حسین وه‌لی، میری به‌هدینان، کو د رولی

خودا بوو ژ 1020 هه‌تا 1071 د وی ده‌می دا پتریا

کوردا د شه‌ران دا بوون، سولتان وه‌لی سه‌ره‌که‌فت بوو دداهه‌زراندنا میرگه‌هه‌کا ئازاد و گه‌له‌ک جه‌ب خوڤه‌ گرتبوون ژ بلی داهه‌زراندنا گه‌له‌ک ئافه‌یا وه‌ک مزگه‌فت و پر و جاده‌یان و هوتیل

بو ریڤینگان وی 72 خاندنگه‌هیت دینی دانا بوون، ل سه‌رده‌می سولتان وه‌لی، ئامیدی ب بو سه‌ره‌که‌فتیرین میرگه‌هه‌ دیباقی په‌روه‌ردی دا دنای ئیمپراتوریا عوسمانی دا، دویمه‌یه‌کی محمدی گوت ب راستی ئه‌و سه‌رده‌مه‌کی زی‌رین بوو

ژبو به‌هدینان و هه‌می کوردان و نوکه هیڤیا مه‌ ئه‌وه ئه‌میریکا بو مه‌ وی سه‌رده‌می بزفرینیت، ئه‌ز نه‌شیام هاریکاری ب که‌م دڤی بواری دا، به‌لی من رویه‌کی گه‌شبینی نیشان دا،

ئه‌م دنای تورمیلا bmw دا دنای باژیری دا گه‌ریان، هه‌ر وه‌کی ده‌هه‌یامی گه‌له‌ک سه‌ره‌دانیت من ییت فه‌رمی دا بو کوردستانێ ژنک هند دیارنه‌دبوون دنای کار و باران دا، تنی ده‌می خاری ده‌اتنه‌ دگه‌ل مه‌، مانا من دنای گروپه‌کی مه‌زن یێ زه‌لاما

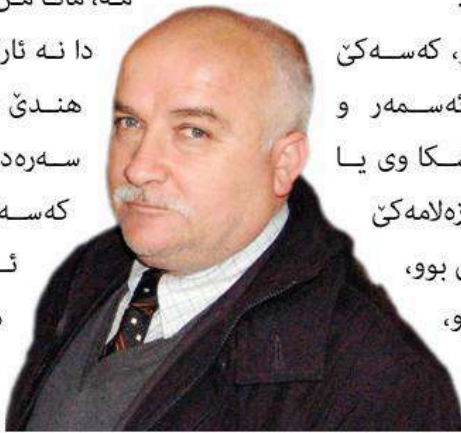
دا نه‌ ئارامی بوو بو من، به‌لی سه‌رباری هندی من هه‌ست ب ئاسانکرێ کر و سه‌ره‌ده‌ری دگه‌ل من ده‌اته‌ کرن وه‌ک که‌سه‌کی ب به‌ا ژ روژنای.

ئه‌ز و حکمه‌ت و محمد هاتینه ده‌ستیشان کرن کو سیاری bmw بین و دئ په‌رله‌مانتار محسن صالح شوڤیری که‌ت کو حکمه‌تی گازی د کرێ مام، وه‌ک نیشانه‌کا قه‌درگرتن. سه‌روکی

ئیکه‌تیا نیشتمانی ده‌ات ناڤکرن ب مام جه‌لال

حکمه‌ت مسته‌فا

مه‌مه‌د عه‌بدولا ئامیدی

و منحه ددانه نه‌یسهر و فه‌کولینفانا. ب دیتنا
من ژ وان ره‌نگه سه‌رکیشا بو ییت کینجا
خو لسه‌ر من هه‌ی.

مام محسنی خو نزم کر بو کرنا
گوله‌کی و گوت ل ده‌می ئه‌م پتر
ناشتیی ب ده‌ستقه بینین من د فیت
ئه‌ز فئ جادی و هه‌ر
جهه‌کی که‌فتی سه‌خبیر
بکه‌مه‌فه، هه‌تا بنگری،
ب فئ چه‌ندی سه‌یرانی
بشین بسانه‌ی سه‌ره‌دانا
فان جهان بکه‌ن، من
سه‌ری خو هژاند و دبینم
سه‌یرانی دنافا ئامیدی دا
ل بهاره‌کا زوی و که‌سکبۆن
دا کو ئه‌و جوانترین دیمه‌ن
بوو من دیتی دژایانا خودا.

زفرین بو ئامیدی و ئیکسه‌ر به‌ر ب ده‌رگه‌هی میسل
فه‌چوین، کو دده‌مه‌کی دا ئیک ژ چار خالا بو ییت
دناقرا د چنه‌ دناف باژیری و ئه‌و بتنی مابوو یا ب
سه‌خبیر و هاتیه‌چیکرن ب به‌ریت سپی ییت مه‌زن
و خار و گران ب سه‌ریک دا داناینه و ده‌رگه‌ه هاتیه
نه‌خشاندن ب شکلیت به‌ری ئیسلامی، ژ وان شکلی
روژی، ئه‌له‌و، میر، و مار، و ب درژی یا دیواری
ده‌رگه‌هی شکلی چار له‌شکه‌را بو. د به‌ری خودانا
من دا بو خاری ئه‌ز شیام ته‌خمین بکه‌م، ئو رییا
جاره‌کی ده‌اته بکار ئینان و لی سه‌رده‌کفتن بو نافی
باژیری، کو دناف گه‌لی دا ده‌ربازدبو. ب دیوراتیه‌کا
کیم ژ ده‌رگه‌هی، مناره بلند بویه و دناف مزگه‌فتا
ئامیدی دایه، بلندی و بیست و هفت میترن و ژ
۱۰۳ په‌یسکا پیک ده‌یت و هاتیه ئافاکرن ب به‌ری
ره‌نگی خاکی، بیگومان هاتیه بلندکرن ل سه‌رده‌می

محسن صالح ئامیدی

و سه‌روکی پارتی دیموکراتی کوردستان ب کاک
مسعود، یان ژی برایی مسعود ده‌اته نافکرن،
پتر نیشان بوون بو من کو هه‌زا تیکه‌لی
و دلوفانی یا کوردان هه‌ی بو سه‌رکیشیت
خو. باران بارینی ده‌ستپیکر و مام محسن
سندوقا ترومیلا خو فه‌کر دا چاکیتی خو
یی ب کولاف ده‌ریخت و د وی ده‌می
دا چافی من ب کومه‌کا چه‌کی
که‌فت دنافا سندوقی دا ب
پارچه‌کا قوماشئ پلاستیکی
داپوشیبوون. ئیکه‌مین
راوه‌ستیانا من ل خاندنگه‌ها
قوبه‌هان بوو، یا ب سه‌ریک
دا هاتی، ژ ده‌رفه‌ی باژیری
بوو، ل بنی گری پان و ب
تنی، یا ل سه‌ر مه‌پیدگی
بو ئه‌م دگری دا بچینه‌خوار

و ریکا هه‌ری دا ب گه‌هینی، ل به‌راهیا مه‌مامی
محسن بوو، ئه‌وی د ژیی ۷۱ سالی دا و بله‌ز د
چوو به‌ر ب خواری وی گه‌له‌ک سالیت ژیی خو
ب پیشمه‌رگاتی فه‌بوراندبوون و هیشتا ژی ژلایی
ساخله‌می فه‌د گوپیتکا له‌ش ساخله‌می دا بوو.
میژوونقیسی ل ده‌می دناف گه‌ریانی دا گوت:
دناقه‌را سالیت ۱۵۰۰ خاندنگه‌ها قوبه‌هان ژ لایی
سولتان وه‌لی فه‌هاتبوو ئافاکرن و که‌فتبوو دکاری
دا، هه‌تا سالیت ۱۹۲۰ز کو فه‌کولینفان ژ هه‌می
ده‌فه‌ران بخو کیشابوون و نافوده‌نگیا وی ب
په‌رتوکخانا وی بو و خاندنگه‌هی روول هه‌بو وه‌کی
زایننگه‌هه‌کی ده‌رسیت گریدای دینی ئیسلامی،
زانست، بیرکاری، نوژداری، فه‌لسه‌فه، فه‌له‌کناسی
و چاندن، پیشکیش دکرن. سولتان وه‌لی هه‌یفانه‌کا
باش ددا سه‌یدا و هاریکاری بو شاگردا ژی د مه‌زاختن

مام محسن ل دوور مالباتا خو و بچوکیکت خو د په‌یقی، ل ده‌می بهر ب ئیرانی ره‌قین، پشتی شکه‌ستنا شو‌ره‌شا بارزانی یا ئیککی ل ۱۹۳۴- ۱۹۴۵ سیه‌سالان بهری ری‌که‌فتنا جه‌زائیر، ئه‌و دنا‌ف کومارا مه‌باد دا دژیان، به‌لی دگه‌ل که‌تنا کوماری ئه‌و هاتنه‌ نه‌چارکرن بو‌ عیراقی فه‌گه‌رن، مامی وی هاته‌ سی‌داره‌دان و بابی وی بو‌ هه‌یامی حه‌فت سالان هاته‌ زیندانکرن.

ئه‌و گه‌نجه‌کی نوی پی‌گه‌هشتی مام محسن چو دنا‌ف ری‌زیت شو‌ره‌شا بارزانی دا و ئا‌ف‌ری بو‌ ده‌می پی‌شمه‌رگاتیا خو کر کو ل سال ۱۹۶۱ هه‌تا ۱۹۷۵ ده‌ست‌پیکریبوو، هه‌روه‌سا ئا‌ف‌ری ب هندی دا کو بنتی ل ده‌می ئا‌گره‌ستان نه‌بیت ژیا‌نا خو یا دی دنا‌ف چیا دا بو‌راندیه و ئیزیکی سه‌د زه‌لامان ل ژیر فه‌رمانده‌یا وی دا بوون.

ژ شه‌ری‌ت ژ هه‌میان پتر ل هه‌زا مام محسن مای، شه‌ری چیا‌ی هندری‌ن بوو، ل ده‌می چا‌ف‌دی‌ریا سی‌ هزار پی‌شمه‌رگا دکر د وی شه‌ری دا توپیارانکرنه‌کا به‌رده‌وام هه‌بوو و دب‌ی‌زیت مه‌ جه‌ی خو کربو‌ د‌ف‌لا‌ه‌ی‌ت ناف که‌فران دا، به‌لی دگه‌ل هه‌رده‌ست‌پیکرنه‌کا توپیارانکرنی دا ئه‌و د چونه‌ نا‌ف مه‌له‌جه‌ئا دا، کو هاتبوونه‌ دا‌پوشین ب دوو بان‌یت ستویر و ئاخ و دوو به‌ری‌ت مه‌زن ل سه‌ر بان‌ی وی بوون. توپیارانکرنه‌کی دا من پینجی و ئیک په‌قین ئیک ده‌قیقه دا ل ده‌وروبه‌ری‌ت خو هه‌ژمارتن. دگه‌ل راوستیا‌نا بو‌مبا ئه‌م فه‌دگه‌ریاین بو‌ جه‌یت خو و ئه‌م د سه‌رکه‌فتی بوین، مه‌ سی‌ به‌ته‌لیون‌یت عیراقی ده‌سته‌سه‌رکرن و ده‌ست ب سه‌ر چه‌کی وان دا گرت.

ئه‌و ز چ جار‌ان نه‌ که‌فتمه‌ گرتی‌خانا و نه‌ هاتیمه‌ بریندارکرن د شه‌ران دا، به‌لی ل سال ۱۹۸۳ هه‌مه‌ ده‌سته‌سه‌رکرن ژلای‌ی هه‌والگریا عیراقی فه‌، ئه‌ز

سولتان وه‌لی، ب ئا‌وا‌یبه‌کی هنده‌ک پارچ‌یت مناری هاتبوونه‌ ژ نا‌ف‌رن ژ لای‌ی عیراقیانفه‌، به‌لی ل سال ۱۹۶۵ ز ژلای‌ی خه‌لکی با‌ژی‌ری فه‌ هاتیبه‌ نوی‌زه‌نکرن و به‌ری‌ت خورستی هاتینه‌ بکار ئینان و به‌ر ژ چیا‌ی گاره‌ی ئینانه‌، کو چه‌ندین میلان دویره‌ ژ با‌ژی‌ری و هاتیبه‌ فه‌گه‌هاستن دنا‌ف بیستانا و سه‌ری‌خستینه‌ بو‌ سه‌ر ئامیدی، به‌ر ل دویف به‌ری، کو ری‌زیت مرو‌فان هاتبوونه‌ چیکرن و ژ ئیک بو‌ ئیکی به‌رهاتنه‌ فه‌گه‌هاستن.

ل سه‌ر لی‌فا رو‌ژه‌ه‌لاتا با‌ژی‌ری گوری سولتان وه‌لی یی‌ کو روی‌ ژ ده‌رفه‌ قوبه‌کا ساده‌یه، ب ره‌نگی خولیکی یه، به‌لی ژ نا‌ف‌دا یی‌ بالکیشه‌ و بو‌ چیکرنا گوری داری‌ تری هاتیبه‌ بکارئینان و نفی‌سینه‌کا قورنای‌ ب خه‌تی کوفی هاتیبه‌ نفی‌سین (چ تشته‌ک نامینیت ب تنی‌ دی‌می وی نه‌بیت).

ل تی‌فاری، وی ده‌می به‌ی‌نه‌دانی‌دا، دگه‌ل خارنا کاکلی‌ت گو‌یزا ل ژورا پیش‌ی یا مه‌زن، ل به‌ر سو‌پا گازی سه‌ر عه‌ردی روینشتی بوین و مام محسن می‌ژویا خو بو‌ من فه‌دگی‌را و پشتی ده‌مه‌کی و ژور هاته‌ دا‌پوشین ب مافوری ژبو‌ کچه‌کا سنیله‌ یا مالبات‌ی و مه‌ خو دری‌ژ کر، مام محسن ئه‌نیشکا خو ل به‌رخو دانا‌بوو و پی‌ت خو ی‌ت که‌سک د په‌رخاندن و شه‌ل و شه‌پکی‌ت وی لبه‌ر بوون و شاشکا وی یا ره‌ش و سپی و یی‌ بالکیش بوو.

خه‌مه‌تکاره‌ک ب بی‌ده‌نگی ب ژور که‌ت و لیستا خوارنی‌ نیشا مه‌دا، به‌لی ئه‌م هه‌می رازی بو‌ین ب خارنه‌کا ساده‌ کو ئه‌وژی کباب و مریشک بوو. ل به‌ریا ده‌مه‌کی کیم ل دوغه‌بایا ئامیدی یا تایه‌ت کو پی‌ک ده‌ات ژ گه‌می و هه‌شاندی ب گوشتی به‌رخا و ئافکا ب تاما شیری‌ په‌زی و نه‌عنای‌ی و ل به‌ری خوارنا وی ئه‌ز یی‌ ب گومان بو‌م، به‌لی براستی گه‌له‌ک تامه‌کا خوش ژی ده‌ات.

دا هاتین، ئەڤه چیه رویددهت، تشته‌کی جودایه، ئان ژێ ئاشوپ و خه‌یاله؟ هه‌یلا دناڤه‌را ئاشوپ و راستی دا ل کیری ده‌ست پیندکه‌ت؟ و ئه‌ری ئه‌و یا گرنه‌گه‌؟ هه‌رچیا بیت چیرۆکه‌کا ره‌مزی یه‌.

بوجارا ئیکێ من گول پێشمه‌رگه‌ی بوی و من پتر لسه‌ر وان زانی، ژ هه‌ردوو لاییت ئاشوپ و راستی دا ئەز دودل بۆم، بۆ من وه‌سا بو کو ئه‌و په‌یف ئاڤرێ ب چه‌کدارا دده‌ت، به‌لێ پتریا عیراقیان ئه‌و په‌یف ب گشتی بۆ عیراقییت کورد بکار دئینا، ب مانه‌یه‌کا دی بکارئینانا وی په‌یفی ئاڤرپیدان بۆ ب هه‌ر کورده‌کی به‌ر ب چیا چوی بۆ خو پاراستن ژ بنه‌رکنا ده‌اته کرن ژ لای عیراقی ئه‌.

ده‌می من بۆ جار ئیکێ پرسیار کری ل دوور هه‌بونا پێشمه‌رگیت ژنک، کوردیت عیراقی به‌رسف دا و گوت به‌لێ گه‌له‌گ هه‌نه و هویتر دپیداچونا من دا دیار بو کو ژنیت پێشمه‌رگه‌ پتریا رولێ وان هاریکاری و خزمه‌تکرنا پێشمه‌رگیت زه‌لامه‌ ب به‌ره‌هه‌فکرنا خارنی دا و هه‌ژماره‌کا کیم چه‌ک هه‌لگرتبوون و یا لسه‌ر من پیدفی بۆ ئەز ل هیڤیا وی چه‌ندی به‌ینم تا ب گه‌مه‌ تورکیا بۆ دیتنا شه‌رفانیت ژن دناڤ ریزیت پارتیا کارکه‌ریت کوردستانێ دا.

ژيانا دناڤ چیا دا بۆ گه‌له‌ک سالان، پێشمه‌رگه‌ ژێ وه‌کی هه‌ر هه‌یه‌زه‌کا دی یا چه‌کدار چه‌ند پشک ژ رۆژیت خو د شه‌ری دا دبوراندن، یان ژێ ب خو به‌ره‌هه‌فکرنی بۆ شه‌ریت داهاتی، ده‌می خو یی مای ب چالاکییت رۆژانه‌ ئه‌ دهرن، د هنده‌ک جه‌ و ده‌مان دا پێشمه‌رگه‌ دگه‌ل که‌سیت دی دا دژیان و ل هنده‌ک ده‌ڤه‌ر و جه‌ا پێشمه‌رگه‌ دویر بۆن ژ جه‌یت وان، نه‌ ب ساناهی بۆ هه‌ر که‌سه‌ک ب گه‌هیتنی و ب مه‌ها ده‌مان و د هنده‌ک ده‌مان دا ب ئاوینی نوبه‌داری بو و مانا وان ب دوو هه‌فتیان دا د ئه‌رکی پێشمه‌رگانیت دا و دوو هه‌فتییت دی د به‌ینڤه‌دانن

بو باژیری میسل برم و چاقیت من د گرتی بوون و هاقیتمه‌ د ژوره‌کی ئه‌ کو به‌ری وی هند نه‌بوو خو تیدا دریز که‌م، به‌لێ پسمامی من عصمت کتانی ل وه‌زاره‌تا عیراقی فه‌رمانبه‌ربوو و ئەز ژ وی‌ری ده‌ریخستم و زڤیمه‌ف ئامیدی.

پشتی ده‌مه‌کی کتانی هاته‌ هه‌لبژارتن بۆ نوینه‌راتیا عیراقی ل ملله‌تیت ئیکگرتی و ل ده‌می من گول فی ده‌نگویاسی بوی، من ته‌کسیه‌ک گرت و به‌ره‌ف چیا ئه‌ چووم، من مالباتا خوژی داخاز کر، چونکی بیی به‌ره‌فانییا کتانی ژ من، ترسا وی چه‌ندی بو من چیبو به‌یمه‌ ده‌سته‌سه‌رکرن و ب پێشبینیا وی چه‌ندی مالباتا من ژێ ده‌سته‌سه‌رکه‌ن.

ل سال 1987 ئیکه‌م جار بوو مالیت مه‌هاتینه‌ دگه‌ل مه‌ دا ل چیا، مه‌ مه‌له‌جه‌نه‌کا بچویک ل لای گری دروست کربوو، نه‌فیت من گه‌له‌ک دچویک بوون، به‌لێ ئه‌و فی‌ربووون ب ره‌ڤنه‌ ناڤ مه‌له‌جه‌نی دا هه‌رده‌می گوهل ده‌نگی فروکا بیا.

تا سال 1988 ئەم ل چیا ماین، به‌لێ دگه‌ل هه‌لکیشانا بێهنا چه‌کی کیمیایی ب شه‌ف ئەم بۆ تورکیا چووین، ئیک ژ سه‌ییت مه‌هه‌تا سه‌ر تخویبی دگه‌ل مه‌ دا هات، به‌لێ ده‌رباز نه‌بو و رینشته‌ خار و ره‌وی، به‌لێ مه‌ جاره‌کا دی چاڤ پیکه‌ت ده‌می ئەم فه‌گه‌ریاین ب بۆرینا چه‌ند مه‌هه‌کا و هه‌می تشت هاتبوونه‌ ژناڤه‌رن و سه‌ گه‌له‌ک بی چاره‌ و زه‌عیف ببوو، به‌لێ ئەم نیاسین و ژ توره‌بونێ ل دویف گازی مه‌ بو وی به‌ر ب مه‌فه‌ نه‌هات و نه‌ هاته‌ نک مه‌.

پشتی سێ رۆژا و ب گولێ بۆنا ده‌نگ و به‌حسا ل پارچه‌کا دی یا کوردستانێ و چیرۆکا سه‌ی کسه‌کی دی هه‌روه‌ک یا سه‌ی مه‌ بو کو ئه‌و ژێ رازی نه‌ ببۆ ژ تخویبی ده‌رباز بیت، مه‌نده‌هوش مام. ئه‌ری هه‌م ئه‌و رویدانیت ب سه‌ر هه‌ردوو پارچان

سلیمان حاجی به‌دری

چوون بو ئینانا وی گه‌می و ده‌هه‌ر ده‌مه‌کی مه‌لا مسته‌فا پیدقی ب هه‌ژماره‌کا دی یا زه‌لامان بیا، سلیمان حاجی به‌دری، خه‌به‌ر بو دهنارت و دگه‌ل هندئ زه‌لامیت سنڊیا دیار دبوون بو شه‌رکرنئ بو هه‌یامئ روژه‌کئ، ئان دوو روژان و جاره‌کا دی فه‌دگه‌ریان بو مالیت خو هه‌روه‌ک چ تشت نه‌ رویداین.

د سه‌ره‌دانا من دا پيشمه‌رگه‌ هه‌زه‌ک بوون ل عیراقي و نه‌ وه‌ سا د توند بوون و وه‌ک له‌شکه‌ره‌کئ ئاسایی، پارتي ديموکراتي کوردستان نيزيکی سيه‌ و پينج هزار پيشمه‌رگه‌ هه‌بوون د خزمه‌ت دا، ئیکه‌تیا نيشتمانی کوردستان نيزيکی بيست و پينج هزارا د خزمه‌ت دا هه‌بوون و زيده‌باري چل هزار پيشمه‌رگئ نه‌ فه‌رمی، ل سال 2003 پيشمه‌رگه‌ ب گه‌رميغه‌ گه‌شته‌نه‌ هه‌زيته‌ ئه‌مريکی و شه‌ر ب وی چه‌کی دکر ئه‌وی بو چه‌ندين سالان بکار دئينا و پشتی دوماهیک هاتنا شه‌ری دپلان دا بو ئه‌و بچنه‌ ناف ريزيته‌ هه‌زيته‌ عیراقي.

دا بوون و دگه‌ل مالیت خو بوون و ل دقه‌ريته‌ دی پيشمه‌رگا مالیت خو دگه‌ل خو دبرن، جار گروپیت بچويک بوون و جار ئی وه‌کی کومه‌لگه‌هه‌کئ بوون، ب هه‌بوونا خو‌خاندنگه‌ها، نه‌خوشخانا، دادگه‌ها، و جهیت که‌یف خوشيان، سه‌یدا، نوژدار، پاريزه‌ر، دادوه‌ر و هه‌تا زارقه‌که‌ر، من چاف پی که‌فت و ده‌مان ده‌مدا هه‌ر ئیک ژ وان پيشه‌یا خو هه‌بو، به‌لی هه‌میا خو ب پيشمه‌رگه‌ دديته‌ لناف چیا، یا دیار کو ئه‌و نه‌ژ دايکبوينه‌ بو ب تنئ ژبو له‌شکه‌رين.

بو پتریا پيشمه‌رگا ژيان دنافا چيادا یا ب ساناھی نه‌بو، وان ژيان دناف شکه‌فت و دمه‌لجه‌ئا دا و جهیت هاتينه‌ چيکرن ژ دار و به‌ران ب سه‌ر دبر، جار ل بن تايته‌ داران دا د نفستن بيی هه‌سه‌ت کرن ب گه‌رمی، ده‌میت خو يته‌ قالا ب ده‌وات و گوته‌ا چيروکا، چافديريا لفنيته‌ له‌شکه‌ري عیراقي فه‌ دبوواندن، خارن و پيدقيته‌ دی ژ لايئ گونديته‌ نيزيک ده‌هاته‌نه‌ هنارتن بو وان و بی هاريکاريان وان پيشمه‌رگه‌ نه‌ دشيان خو دژيانئ دا بگرن.

من چاف ب ئیک ژ پيشمه‌رگا که‌ت ب نافئ سلیمان حاجی به‌دری، خه‌لکئ زاخو بوو، وی بو من شروفه‌کر و رولئ خو وه‌ک سه‌رکيشه‌کئ پيشمه‌رگا ل ساليته‌ 1960 دا و سه‌ره‌رشته‌ا وی بو هايدياربوون ژ گونديته‌ ده‌فه‌را سنڊيا کو هاتبونه‌ کونترول کرن ژ لايئ رژيمئ فه‌. و وی دزانی هه‌ر ماله‌کئ چه‌ند گه‌نم و دگه‌ل هه‌ژمارا هه‌سپان و هه‌ژمارا چه‌کی و و هه‌روه‌سا هه‌ژمارا زه‌لاميته‌ گه‌هه‌شتينه‌ ژيئ گونجای بو پشکداريکرنئ د شه‌ران دا هه‌نه‌ و هه‌ر پيدقي بونه‌کئ دا یا پيشمه‌رگه‌ی بو گه‌می وی تیکه‌له‌ی ب گوندييان دکر و گه‌نم بو وان دهنده‌ک جهیت ده‌ستنيشان کری کو ئه‌رد د کولا و گه‌نم د کره‌ تيدا و دادپوشي و ب شه‌قئ پيشمه‌رگه‌ د

گۆرگان خو لیدای لیتا تپوو.

د قه‌ریژیدا ده‌قه‌ر کافل و ئابوور ویران و ته‌قنئ جفاکی تیچکوو، ملله‌ت دهاته ق‌کران و خه‌لک ژ ده‌قه‌ره‌کی بو تیکا دیتر دره‌فین تاکو ژ وی ژی په‌نا بو ده‌قه‌ره‌کا دی دبر، دا لداوئی د نا‌قه‌ه‌را راکیشانین هی‌ز و به‌رژه‌وه‌ندی‌ن هه‌ری‌می و نا‌قه‌ه‌وله‌تی دا ده‌ستکی ترازیی هه‌قدژی به‌رژه‌وه‌ندی‌ن کوردان ئالیسه‌نگ بیت، و له‌جی دوو پارچه‌یا؛ کوردستان بو پینچ پارچه‌یا به‌یته پارچه‌کران و ل شوینا ده‌قه‌ری‌ن ده‌سته‌هلای (منا‌قق نفوژ) سنو‌ری‌ن نی‌قه‌ه‌وله‌تی جفاکی کوردی ژیک‌قه‌بکه‌ن، ژ قه‌ری‌ژا کوشتار، ده‌ستدری‌ژی، برس، ترس.. سه‌رشاکین کاروانین مشه‌خت و په‌نابه‌ری‌ن کورد گه‌ه‌شته‌ن وه‌لاتین هه‌قسوی.

بیرهاتن پتر جو‌گرافیا جفاکیه‌یا سی ره‌ه‌ند هه‌ین ((رووبه‌ری زه‌مین + جو‌گرافیا رامیاری (ده‌سته‌هلای ته‌شریعی و جیبه‌جیکار) + جو‌گرافیا جفاکی (تی‌که‌ه‌لی د نا‌قه‌ه‌را که‌سان دا)، ئانکو رووبه‌ر- مه‌یدانا شه‌ری = کوردستان، جو‌گرافیا سیاسی = فره‌ هی‌زین دا‌گیرکار، جو‌گرافیا جفاکی = پار‌قه‌بوونا کوردان ل سه‌ر هی‌زان و ئول و ری‌جکه‌ و ده‌قه‌ران))، ئه‌قه‌ ژبلی هه‌ق‌کی و نا‌کوکی‌ن ملله‌تین هه‌قدژ کورد، ترک، گریک، ئه‌رمه‌ن، ئه‌ره‌ب و...

ئه‌ف بیرهاتن ل به‌ر ده‌ستی مه‌ خوانده‌فانان دوو جه‌مه‌ریه‌، ب پله‌ ئیک قه‌نجی بو نفیسه‌ر و روژنامه‌فان بلند محمه‌دی به‌ره‌ه‌فکه‌ر دزف‌ریت، کو شیا‌یه مه‌لا قاسمی کوچه‌ر بده‌ت ئاخفتن، ئانکو ئه‌گه‌ر مه‌لا گه‌نجینه‌کا پیرانینان بیت، کلیلا وی بلندبوو، د جفاکی مه‌ گه‌له‌ک مه‌لا قاسم بنا‌فین جو‌دا هه‌نه، لی چه‌ند بلند هه‌نه وان ب په‌یقینن؟ ژ نا‌قه‌روکی به‌هه‌ریا بیرتی‌ژی و خو‌رتبوونا بیردانکا مه‌لای دیاره و چه‌ندی‌ن سه‌رپشکی و هو‌کارین دی

می‌ژوون‌قیس ل بیرهاتن وه‌کو ژیده‌ره‌کی لاهه‌کی دتیرن، چنکو دینه‌ بابه‌تی خواندن و قه‌کولینی و ده‌رگه‌ه‌کی سه‌رپشک بو پشته‌راستبوون ژ رویدانین می‌ژوویی بو وی قو‌نا‌خا نفیسه‌ر تیدا ژیا، وه‌کو تومارکرنا بزاقین سیاسی، ئابووری، جفاکی... ئه‌دبیاتین روژنا‌فا دا‌کوکی دکه‌ن کو ئیکه‌م بیرهاتن ژلایی قه‌شی ئه‌مازیغی (ئوگستین ۳۴۵-۴۳۰) زه‌ه‌تیه‌ نفیسن، پاشی (ژان ژاک روسو ۱۷۱۲-۱۷۷۸).

پاشی ب ئاواپه‌ک به‌رفره‌ه ده‌ینه‌ نفیسن و هنده‌ک بیرهاتن نا‌فدارییه‌ک جیهانی وه‌رگرتنه وه‌کو: (خه‌باتا من) یا سه‌رکردی نازی (ئه‌دولف هیتله‌ر)، و (سه‌ربو‌ری من دگه‌ل راستی) یا مه‌ه‌اتا غان‌دی و گه‌له‌کین دی، و کوردان ل نا‌فه‌راستا چه‌رخنی بیستنی ده‌ستپیکریه‌ تاکو ل سه‌ره‌لدانا ۱۹۹۱ی بوویه نی‌ف دیارۆک، وه‌کو (ژ بو کوردستان) یا (زنار سلۆبی) یا هه‌ری نا‌فدار.

ئه‌فه دیارده‌ک کو بیرهاتن سه‌ره‌ده‌ریه‌ک شارستانی و دیارده‌ک ئه‌ری‌نه، و نفیسه‌ران ئه‌و رویدان ب گرنگ زانینه، له‌ورا تومارکرینه.

گرنکیا نفیسن کوردان بو بیرهاتن د هندی دایه، کو سه‌د سالا بوری خراپترین و هه‌ستدارترین چه‌رخه‌بوویه ب سه‌ر روژهلای نا‌فه‌راستا دا بوری، کو ب رویدانین گرنگ و چاره‌نفیسه‌ساز یا نا‌ق‌بوو. د ماوه‌یی جه‌نگا جیهانیا ئیکي دا کوردستان بو له‌شکر و زله‌پ‌زی‌ن وی ده‌می مه‌یدانه‌کا شه‌ری یا قه‌کری بوو، کو ل‌فیره له‌شکر گه‌ه‌شته‌ن هه‌ف و چه‌په‌ر ل هه‌مه‌ری ئیک دانان، د قی هه‌لکیشان و دا‌کیشانانا دنا‌قه‌ه‌را سه‌رکه‌فتن و دا‌که‌فتنا سه‌ربازگه‌هین هه‌قدژ دا (ئیرس، ئینگلیز، فره‌نسی، ترک..)، کو ببوونه به‌راش و ملله‌تین ده‌قه‌ری و بتاییه‌ت کورد هه‌فران، ئه‌قه‌ ژبلی کارتیکرنا نه‌ری یا ئه‌لمانی، فارسی، عه‌ره‌بی، کو کوردستان مینا نی‌چیره‌کی یا ره‌قه‌ده‌کا حه‌فتیار و

سەروك بارزانی و مەلا قاسمی كوچەر

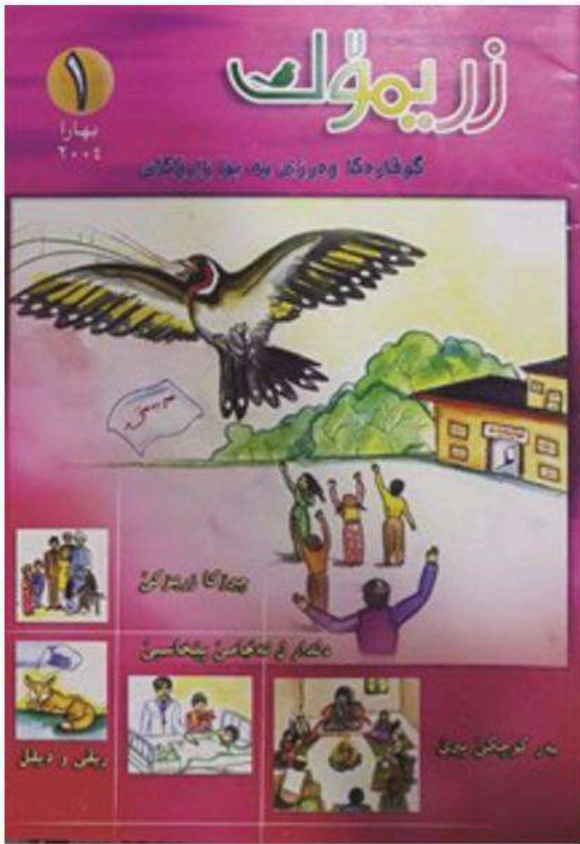
لئى گەلەك بابەتتەن پیدقى و ھەستیار ھەنە و بەھسنەكرینه وەكو جفاكى، ئابوورى، كلتورى، سوسىولوجى، دىنى رۆلى ئەرپنى و نەرپنى یى ئاغا و تەكیا و مەلا...

كيسنجەر دىتتیت: مئژوو بو خواندنا رابووریه و فەلسەفە بو پئشبینى و پلانكرنا داھاتى، ئانكو فەلسەفە و مئژوو دەستكین ترازى نە، ئانكو بىرھاتن دىتتە بەرپەرەك ژ رابوورى، و فەلسەفە ژى سەربۆر وەرگرتنە د پاشەرۆژى دا.

لئى پرسىار ژى ئەقە: د قى سەردەمى دا نقىسینا بىرھاتن و ژياننامەیان ژ لایى پئشمەرگە، زىندانى، بەرکەقتىن ئەنفالان، مشەخت و دورتتختىيان و ھەر كەساتىەكى كو خو د جفاكى دا ب ئەندامەكئ كارىگەر دىنیت؟

د نقىسینا بىرھاتتەن خو دا چەند د وئىرەك و راستگۆنە، ئانكو بىرھاتتەن مە چەند د باوهرپتكرىنە؟ ئەز یى بگۆمانم!

ھارىكاربوون، كو مەلاى ئەف رۆلە ھەبىت ژ وانا: ژىيەك درىژ ۱۱۲ سالىن ھەستدار ژىايە، ئانكو ئەو پشكدارى ھندەك رویدانا بوویە وەك زىنداننا مىسل و چالاكیين حزی، و ل سەر ھندەكا دیدەفان بوویە وەكو دانان سنوران كىشەيا ویلايەتا مىسل و داگیركنا ئینگلیزی، و ھندەك ژ تیزىك بەھىستینە وەكو فەرمانا فەلال سیمىلى، ديسان خواندن د دەمەكى دا كو رىژەيا خواندەفانىى لناف كوردان لدویف (كورد د بەلگەنامەيىن بریتانى دا)، (۱٪) بوو، ھەر وەسا سەرىشكيا كارى مەلايەتتەن كو تا نھا پایەكئ ھەرى بلند د ناف كوردان دا ھەيە، لگەل گەرۆكيا مەلايى، ژبو خواندنئ لگەلەك جھان خواندیە و مەلاتى كرىە، لپەى قئ ژياننامەيى مەلا قاسمى بىرتىژى، گەرىدەيى، بزاف و قەژنى.. ھەبوویە، ئەو دیدەفانە ل سەر فەرمانا ئەرمەن و تيارىيا، داگیركنا ئینگلیزی و مشەختبۆنا جۆھىين كورد بو ئیسرايىل، كىشەيا ویلايەتا مىسل و دانانا سنوران، زىندان و دوورتتختن، پارتىنى و شورەش...

د هژمار ۲ دا چ په یامنیږ بو کارئ گؤفاری نامینن.
 د هژمار (۳هه تا ۵) دا ب تنئ دلسوز مایه په یامنیږ و
 ژ هژمار (۶) ویشه تر نامینن.
 چاقدیږی به لافکرنت: د هژمار (۳هه تا ۶) دا چاقدیږ
 بو گؤفاری هاتیه دانان و (حسه ن بابکر عومه ر)
 ب فی کاری رابوویه و د هژمار (۸) دا چاقدیږ نامینیت
 و جاره کادی د هژمار (۹هه تا ۱۴)، سه بیج عزه ت
 مه لا عه لی ب فی کاری رادبیت.
 چاقدیږی چاپئ: ب تنئ د هه ژمار (۲) چاقدیږی چاپئ
 بو گؤفاری هه بوویه و (عبدولعه زیز محسن) ب
 فی ټرکی رابوویه.
 هژماریت گؤفاری:
 هژمار (۱) هه تا هژمار (۳) ل سالا ۲۰۰۴ ز دهرکه فتنه
 و ب فی رهنگی:
 هه ژمار (۱)، ل بهارا ۲۰۰۴ ز دهرکه فتنه و که فتنه بهر
 ده ستئ خویندقانا.
 هژمار (۲)، ل هافینا ۲۰۰۴ ز دهرکه فتنه.

(۱) هه تا هژمار (۱۴): فاخر عه لی عارف خؤدانئ
 ټیمتیازا گؤفاری بوویه.
 سه رنقیسه فانی: ژ هژمار (۱) هه تا هژمار (۱۴)،
 محمه د ټه مین موسا محمه د بهرنیاس ب (کرمانج
 چالی) سه رنقیسه فانی گؤفارا زریموک بوویه.
 جیگرئ سه رنقیسه فاری: هژمار (۱) گؤفاری چ
 جیگریت سه رنقیسه فانی نه بوینه، لئ د هژمار (۲)
 هه تا ۵) دا جیگرئ سه رنقیسه فانی بو گؤفاری هاتیه
 دانان و (مبه شهر حه سه ن حه دو) بوویه جیگرئ
 سه رنقیسه فانی و د هژمار (۶) و ویشه تر دا ټیدی
 جیگرین سه رنقیسه فانی نه مایه.
 سکرتری نقیسینئ: هژمار (۱) ژ فن گؤفاری یا بی
 سکرتری نقیسینئ بو و د هژمار (۲ هه تا ۸) دا
 سکرتری نقیسینئ بو گؤفاری هاتیه دانان و (حازم
 محمه د مسته فا) بوویه سکرتری نقیسینئ یئ
 گؤفارا زریموک و د هژمار (۹ هه تا ۱۲) دا ده ټه
 گوهرین و (مسلم مسته فا محمه د) دبیته سکرتری
 نقیسینئ یئ گؤفاری. د هژمار (۱۳ و ۱۴) دا جاره کا
 دی ده ټه ټه گوهرین و (حازم محمه د مسته فا)
 دبیته سکرتری نقیسینئ.
 گؤفارا زریموک هه تا هژمار ۴۸ هاتیه وه شاننن.
 نیگارکیشئ گؤفاری: هه ژ هژمار (۱) هه تا ۱۴،
 (حسین حه سه ن ټه حمه د) ب فی کاری رابوویه و
 نیگار بو گؤفاری کیشاینه.
 گرافیک و کومپوته ر: ژ هژمار (۱) هه تا ۵)، هوگر سدیق
 ب تنئ ب فی کاری رابوویه و د هژمار (۶) دا شه یاز
 عه بدولره حمان ژ ل فی ده سته کن زیده بوویه و
 د هژمار (۷ و ۸) دا ب تنئ شه یاز عه بدولره حمان
 دمینیت و ب فی کاری رادبیت و هه ژ هژمار (۹)
 به ره ف ژبه ل که س ب فی کاری نارابیت.
 چاقدیږی هونه ری: د هژمار (۸ هه تا ۱۴) دا هوگر
 سه دیق ب فی کاری رادبیت.
 په یامنیږیت گؤفاری:
 په یامنیږیت گؤفاری ب فی رهنگی بوون:
 ژ هژمار (۱)، سامی سادق و دلسوز داوود.

گۆفاری، کوردستان، بارزان، باژیرکی بلی، سهنتهری رهوشه نهزیری بلی.

به لافوکا پهرجان

پیناسا وی: به لافوکا رهوشه نهزیری گشتی یه، سهنتهری رهوشه نهزیری بلی دهر دکهت. ب قی ناف و نیشانئ ئیکه م هژمارا پهرجان (کو دبیته ههژمار سفر) دکه فیته بهر دهستی خوینده فانا و د هژماریت دیفتر دا ئانکو هه ژ ههژمار (۱) ههتا ههژمار (۶) ئاقری هاتیه دان ب دهقهر بارزان، کو ئهف به لافوکا ل وی دهقهری دهر دکهفت.

هژماریت به لافوکا: ب تنی ههفت هژمار ژ قی به لافوکا هاتینه دهرتختست و که فیتیه دنافا مهیدانا رۆژنامه گه ریا کوردی دا.

ههژمار (سفر) ل ئادارا ۲۰۰۴ ز دهرکه فیتیه. ههژمار (۱) ل نیسانا ۲۰۰۵ ز دهرکه فیتیه، کو ل هه مبهری بانمه را ۲۷۰۵ کوردی.

ههژمار (۲) ل چریا ئیکتی یا ساللا ۲۰۰۵ ز دهرکه فیتیه، کو ل هه مبهری رهزبه را ۲۷۰۵ کوردیه.

ههژمار (۳) ل چریا ئیکتی یا ساللا ۲۰۰۵ ز دهرکه فیتیه، کو ل هه مبهری رهزبه را ۲۷۰۵ کوردیه.

ههژمار (۵) ل کانوینا دوویئ یا ساللا ۲۰۰۶ ز دهرکه فیتیه، کو ل هه مبهری بهفرانبارا ۲۷۰۵ کوردیه.

ههژمار (۶) ل تیرمه ها ۲۰۰۶ ز دهرکه فیتیه، کو ل هه مبهری تیرمه ها ۲۷۰۶ کوردیه.

خۆدان ئیمتیا: سهنتهری رهوشه نهزیری یی بلی خۆدانئ ئیمتیازا به لافوکا بوو.

هژمار (۳)، ل پاییزا ۲۰۰۴ ز دهرکه فیتیه. ههژمار (۴) ههتا ههژمار (۸) ژ قی گۆفاری ل ساللا (۲۰۰۵) ز دهرکه فیتیه و که فیتیه بهر دهستی خوینده فانا.

ههژمار (۹) ههتا ههژمار (۱۴) ژ گۆفارا زیموک ل ساللا (۲۰۰۶) ز دهرکه فیتیه و که فیتیه بهر دهستی خوینده فانا.

قهلافهتا به لافوکا: گۆفار ب قهلافهتا (A۴) هاتیه به لافکر و د هه سئ هژماریت پیشین دا هژمارا بهر پهرا ژ بلی هه دو بهرگا ژ (۲۴) بهر پهرا پیکدهات و د ههژمار (۴) و (۵) دا هژمارا بهر پهرا بۆینه (۳۲) بهر پهرا و جاره کا دیتر د ههژمار (۶ ههتا ۱۳) ههژمارا بهر پهرا بۆینه ۲۴ بهر پهرا، و د ههژمار (۱۴) دا ههژمارا بهر پهرا دبیته (۲۰) بهر پهرا. گۆفارا زیموک هه ژ ههژمار (۱ ههتا ۸) گۆفاره کا دانسالی بوو، لئ د ههژمار (۹) دا ئیدی دبیته گۆفاره کا دو هه یفا جاره کی کو دکه فیتیه بهر دهستی خوینده فانا.

ئه زمانئ نفیسینئ: گۆفار ب تهفاهی ب ئه زمانئ کوردی و ب زاراقئ (به هدینی) دهاته نفیسین و هه شاندن.

چاپخانه: هه ژ ههژمار (۱ ههتا ۷) ئهف گۆفاره ل چاپخانه حاجی هاشم ل هه ولیرئ هاتیه چاپکر و ههژمار (۸) ژ گۆفارا زیموک ل چاپخانه پاک هاتیه چاپکر و ژ ههژمار (۹ ههتا ۱۲) ل چاپخانه حاجی هاشم هاتیه چاپکر و پاشی ههژمار (۱۳) ل چاپخانه دهزگای ئاراس هاتیه چاپکر و ههژمار (۱۴) ژ جاره کا دی ل چاپخانه حاجی هاشم ل هه ولیرئ هاتیه چاپکر.

بهرکه فیتیرین مژاریت تیدا دهاتنه به لافکر: بابته تهف بیئت زاروکان بوون وه کی، (ژینگه هه که فنه وار، چیرۆک، بههرمه مند، ئه زمانئ مه، بهریکانه، چاڤیکه فتن، چیرۆکیت فلکلوری، هوزانیت زاروکان و شکلکیشان)

ئه درسی گۆفاری: جه و نافه ندا دهرکه فتن

هندهك نڤيسه ڤانڤت به لافوڪي: (موبه شير حه سهن، محمه ده نه مين موسا چالي (به نياس ب كرمانجي چالي)، فرياد ئيرواني، حازم بله، سه مير دهر بوتكي، نه زيهه عه زيز، وه حيد ره شيد، حه سهن مكائيل، جگه رسوز پيئدرووي، فاخر عه لي عارف، جهر گيس زوره كڤاني، ريكاري مزووري، نه نوهر هوستاني و ره شيد مه لا عه لي كوله كي).

به ركه ڤتيرين نه و باه تيت تيدا دهاتنه به لافكرن: په رجان دخاست بيهه په رجانا گشت كوردستاني هه ر ژ بهر ڤي چهندي بوو كو وان نه خشي كوردستانا مه زن و ئارمي سه نته ري چاندي يي بلي ل سه ر هه ر دو لايت (گوهيت) به لافوڪي به لافكر بوو. په رجان زيده تر پيهه دايه وان مژاريت كو گريداينه ب ده ڤهرا بارزانقه، له ورا نه م دشين بيژين سياسته تا وان يا نڤيسين سياسته ته كا ده ڤهركي ب تن بوو. ههروه سا ژ بلي ڤي ئيكي سه رگوتارا هه ژمار (سفر) ژ لاي بهر پرسن سه نته ري ره وشه نه زري ڤه هاتيه نڤيسين و سه رگوتارا هه ژمار (1) ژي ژ لاي فاخر عه لي عارف ڤه هاتيه نڤيسين و ده ژمار (2) هه تا هه ژمار (6) سه رگوتار د ناڤا ڤي به لافوڪي دا نه مايه.

به لافوڪا ريبا نوو

به لافوڪه كا ره وشه نه زري گشتي يه، كومه كا لاوان ل مي ركه سو و ده ورو به را دهر دئيخن. ب ڤي ناڤ و نيشاني، ئي كه م هه ژمار ژ ڤي به لافوڪي دهر كه ڤتيه و گه هشتيه بهر ده ست خوينده ڤانا. ده سته كا نڤيسه رڤانا: ڤي به لافوڪي سه رنڤيسه ڤان و خوداني ئيمتيازي نه بوويه و ب تني ژ لاي ده سته كه كا نڤيسه ڤانا ڤه چاڤديري ژي دهاته كرن و نه و ده سته ك ژ ڤان كه سان پيك دهات: (دين دار حمو، نه نوهر ره شيد، نه عمان باقي و عه بدولر حمان باقي). ڤه لافه تا به لافوڪي: به لافوڪ ل سه ر ستايله ك كلاسيك و ب بهر په ريت (A4) دهر دكه فت و ب چاپ

ژ بلي كو ئاڤري ب ناڤ و كه ساتيا خوداني ئيمتيازي نه هاتيه كرن، لي د عه نبي ده مدا ڤي به لافوڪي سه رنڤيسه ڤان و ده سته كا نڤيسين ژي نه بوينه و ب تني د هه ژمار (3) و پيهه لدا ده سته ك ڤي به رهه ڤكر يا به لافوڪي هه بوو. ده سته كا به رهه ڤكر: نه ڤ ده سته كه ب ڤي رهنگي بوو.

د هه ژمار (3) دا ده سته كا به رهه ڤكره را به لافوڪي ب ڤي رهنگي بوو، (فاخر عه لي عارف، مبه شهر حه سهن حه دو، محمه ده نه مين موسا محمه ده). د هه ژمار (5) دا هه ر نه و ده سته كا هه ژمارا (3) يه. لي د هه ژمارا (6) دا ئاڤري ب ناڤي ده سته كا به رهه ڤكر نه هاتيه دان.

ڤه لافه تا به لافوڪي: ڤه لافه تا هه ژمار (سفر) ب تني (A4) هه و هه ژمارا بهر په ريت وي ژي هه شت بهر په رن و هه ژماريت ديتر هه ميا ڤه لافه تا وان دبيته (A3) و هه ژمارا بهر په ران ژي دبيته چار بهر په ر، لي ژ بلي هه ژمار (3) كو هه ژمارا بهر په ريت وي هه ژماري هه شت بهر په ر بوون.

ههروه سا جهي ئاڤري پيدائيه كو نه ڤ به لافوڪه ژ بلي هه ژمار (3) هه مي هه ژماريت ديتر ب په نڤين و ب نه خسه سازه كا جوان كه ڤتينه بهر ده ست خوينده ڤانا.

نه زمان نڤيسين: نه زمان كو به لافوڪ پي هاتيه نڤيسين، ب تني نه زمان كوردي يه و ب تپيت ئارامي، لي هه ر دوو زاراڤيت نه زمان كوردي دناڤا ڤي به لافوڪي دا باهت پي هاتينه نڤيسين و پتريا مژاران ژي ب زاراڤي به هديني هاتينه نڤيسين.

لدوور تپيت لاتيني ژي، د ناڤا به لافوڪي دا ژ بلي ناڤي په رجان كو ب تپيت لاتيني (percan) هاتينه نڤيسين، ههروه سا sentera çandiya Bilê ژي ب تپيت لاتيني هاتيه نڤيسين.

چاڤخانه: ژ بهر كو تني (7) هه ژمار ژ ڤي به لافوڪي دهر كه ڤتينه و دناڤا چاڤخانه يا دا هاتينه چاڤكرن لي مخابن كو ئاڤري ب ناڤ و جهي چاڤي نه هاتيه دان.

(تایپستهری) دهاته چاپکرن، نهک دنافا چ چاپخانه یه کا مودرین دا.

ئه زمانن نفیسینن: ئه زمانن کو بابهت پئ دهاتن به لافکرن ب تمامی ئه زمانن کوردی (کرمانجیا خاری) بوو، و گه لهک ب کیمی بابهت ب دیالکتا به هیدینی د نافا فن به لافوکن دا هاتینه به لافکرن.

هندهک نفیسه فانیته بهردهوام: (کرمانجی چالی، دیندار حه مو، شاهین باقی، رهشید زوبیر، نه عمان باقی، خلمهت دهرویش، عهبدولره حمان باقی، سهبری چاوشین، ساقی سه کویی) ههژماریت به لافوکن:

ههژمار (2)، ل هه یفا 2005/11 ز هاتیه به لافکرن.

ههژمار (3)، ل هه یفا 2006/2 ز ده رکه فتیته و هاتیه به لافکرن.

قه لافهتا به لافوکن: به لافوک ل سه ر بهر په ریته (ئه ی فور) دهاته چاپکرن و ههژمار (1) و ههژمار (2) ژ (26) بهر په را و ههژمار (3) ژ (30) بهر په را پیک دهات.

ئه درسن به لافوکن: ئه درس و ناڤ و نیشانی به لافوکن ب فی رهنگی بوو، میترگه سوور- کورکن. تایپ و کاری کومپیوته ری: ههژمار (1) و ههژمار (2) ژ (aazy) پئ رابوو یه، و ههژمار (3) ژ ئه نوهر رهشید ب فی کاری رابوو یه.

به لافوکا فهژین

پیناسا وی: به لافوکا ره وشه نه زری و جفاکییه، دو هه یفا جاره کئ ریکخراوا فهژین ل ده قهرا بارزان

ده رکهت.

ههژماریت به لافوکن: ب تنن شه ش ههژمار ژ فن به لافوکن هاتینه ده رتیکستن و ب فی رهنگی ل خاری:

ههژمار (1) ل نیسانا 2008 ئ زاینی ده رکه فتیته کو هه قه ره دگه ل نه وروزا 2708 ئ کوردی.

ههژمار (2) ل خزیرانا 2008 ئ زاینی ده رکه فتیته کو هه قه ره دگه ل جوزهر دانا (جه هه زهرا) 2708 ئ کوردی.

ههژمار (4) ل چریا دوین 2008 ئ ده رکه فتیته کو هه قه ره دگه ل (چریا سه رکانونینا) خه رده نا 2708 ئ کوردی.

ههژمار (5) ل ئادارا 2009 ئ زاینی ده رکه فتیته کو هه قه ره دگه ل ئادارا 2709 ئ کوردی.

ههژمار (6) ل (جه هه زهرا) جوزهر دانا 2009 ئ زاینی ده رکه فتیته.

خودانی تیمتیاژی: خودانی تیمتیازا فن به لافوکن ریکخراوا فهژین بوو ل ده قهرا بارزان. ئه ه ریکخراوه یا نه مازه بوو ب قوربانیت جینوساید بارزانیان.

سه رنفیسه فان: فهژین چ سه رنفیسه فان نه بوینه و ب تنن دهسته که کا به رهه فکه ره یا به لافوکن هه بوو. دهسته کا به رهه فکه ره یا به لافوکن:

دهسته ک د هه ر شه ش ههژماران دا ب فی رهنگی بوو: ههژمار (1) دهسته ک ژ فان که سان پیک دهات: (ئه فین جه جی جراثیل، کرمانجی چالی، نازدار ئه سعده مه حمود، حازم سافیا بله یی و ریزان محمه د حه سه ن).

د ههژمار (2) و ههژمار (4) دا دهسته ک بو چار که سان کیمبوویه نافن ریزان محمه د حه سه ن د ناڤا دهسته کئ دا نه مایه.

د ههژمار (5) دا جاره کا دیتر دهسته کا به رهه فکه ره هاتیه گوهرین و د فن ههژماری دا (حازم سافیا بله یی، کرمانجی چالی، رازی عادل زیتی و نازدار ئه سعده شیروانی) د ناڤا دهسته کئ دا دمینن.

د ههژمار (6) دا جاره کا دیتر دهسته ک دهیتته گوهرین

سیاسهت و نافه‌رۆکا به‌لافۆکۆ: نافه‌رۆکا به‌لافۆکۆ یا نه‌مازه بوو ب ئەنفالا ده‌فه‌را بارزان فه و ده‌رتیخستن و به‌رچاڤکرنا وان تیش و تازاریت ب سه‌ری وئ ده‌فه‌ری هاتین.

به‌لافۆکا فیان

پیناسا وئ: فیان به‌لافۆکه‌کا ره‌وشه‌نبیری گشتی یه، کومه‌کا ره‌وشه‌نبیران ده‌ردتیخت. ب فی ناف و نیشانی هه‌ژمار (سفر) ژ به‌لافۆکا فیان دکه‌فیه به‌ر ده‌ستی خوینده‌فانا و د هه‌ژمارا (۱) ی دا ده‌فه‌را بارزان ژ ل سه‌ر فی ناف و نیشانی زیده‌ دبیت و و ده‌یتته‌ نفیسین کومه‌کا ره‌وشه‌نبیران ل ده‌فه‌را بارزان ده‌ردتیخن.

هه‌ژماریت کوفاری:

هه‌ژمار (سفر) ل سالا ۲۰۰۹ ز ده‌رکه‌فیه، بی کو ئاڤری ب هه‌یقی هاتیه‌ دان. هه‌ژمار (۱) ل هه‌یقا دو، ئانکو شواتا ۲۰۰۹ ز ده‌رکه‌ فیه.

خۆدانئ تیمتیاژئ: ئەڤئ به‌لافۆکۆ ئاڤری ب ناف و که‌ساتیا خۆدان تیمتیاژئ نه‌دایه و ژ بلی ڤئ ئیکئ، ئەڤئ به‌لافۆکۆ ده‌سته‌کا نفیسینئ و سه‌رنفیسه‌فان ژئ نه‌بوویه.

ده‌سته‌کا به‌ره‌ه‌ڤکه‌ر: ده‌سته‌کا به‌ره‌ه‌ڤکه‌ر یا به‌لافۆکۆ د هه‌ژمار (۱) دا ژ فان که‌سا پیکده‌ات: (پیران گوره‌توی، ره‌شاد اومرته‌ها، ناهیدا سلیم حمد، سالار صالح خدر و خوشه‌وی ئیسمائیل). قه‌لافه‌تا به‌لافۆکۆ: ئەڤ به‌لافۆکه‌ خۆدان

و نافئ (خۆشه‌ڤی کانیانجی) ل ده‌سته‌کۆ زیده‌ دبیت و ب فی ره‌نگی: (حازم محمه‌د، کرمانجئ چالی، رازی عادل، خۆشه‌ڤی کانیانجی، نازدار ئەسه‌د).

نه‌خشه‌که‌ر: د هه‌ر شه‌ش هه‌ژمارا دا (شه‌هیاژ عه‌بدوره‌حمان مه‌لکۆ) کاری دیزان و نه‌خشه‌سازیا به‌لافۆکۆ کریه.

قه‌لافه‌ت و هه‌ژمارا به‌رپه‌ریت به‌لافۆکۆ:

قه‌لافه‌تا ڤئ به‌لافۆکۆ یا نافنجی بوو و هه‌ژمارا به‌رپه‌ریت ڤئ به‌لافۆکۆ ب تنئ چار به‌رپه‌ر بوون و ژبلی هه‌ژمار ئیک، هه‌می هه‌ژماریت دیتر ب به‌رپه‌رکۆ ره‌نگین ده‌رکه‌فینه و که‌فینه به‌ر ده‌ستی خوینده‌فانا.

ئه‌زمانئ نفیسینئ: هه‌می مژاریت وئ ب ئه‌زمانئ کوردی هاتینه‌ نفیسین و به‌لافۆکۆ ب هه‌ر دوو دیالکتیکا، لی پتیا بابه‌تان ب دیالکتا به‌هدینی هاتینه‌ نفیسین و به‌لافۆکۆ.

چاپخانه: ئەڤ به‌لافۆکه‌ د فان چاپخانه‌یان دا هاتیه چاپکرن.

هه‌ژمار (۱) و هه‌ژمار (۲) و هه‌ژمار (۴) ل چاپخانه ره‌وشه‌نبیری ل هه‌ولێرئ هاتیه چاپکرن.

هه‌ژمار (۵) ژ ڤئ به‌لافۆکۆ ل چاپخانه‌ مناره‌ ل هه‌ولێرئ هاتیه چاپکرن.

د هه‌ژمار (۶) دا نافئ چاپخانئ لسه‌ر به‌لافۆکۆ نینه.

هنده‌ک نفیسه‌فانیت به‌رده‌وام:

ژ نفیسه‌فانیت کو بو ڤه‌ژین بابه‌ت نفیسین ئەڤیت ل خاری نه:

(کرمانجئ چالی، ریوار ره‌مه‌زان، ئەڤین هه‌جی جبرائیل، سه‌ردار زوره‌گهان، رازی زیتی، حازمئ سافیاڤئ، نازدار ئەسه‌د مه‌حمود شیروانی، سه‌فین عه‌زیز ئالکه‌یی، نه‌دیار ریژانه‌یی و خۆشه‌ڤی عه‌لی کانیانجی).

ئه‌ڤه و ژ بلی چه‌ند هه‌لبه‌ست و په‌خشاناان ژئ کو ژ لایئ هنده‌ک هه‌لبه‌ستفانا فه‌ هاتینه‌ نفیسین و د نافا روپه‌لیت ڤئ به‌لافۆکۆ دا به‌لافۆنه.

حهفتینامه کارهوشنپیری گشتی یه و هه یفتی دوجارا دهرده کفیت کارکریه و د هه ژمار (۵ هه تا ۸) ب پیناسا ههفتینامه کارهوشنپیری گشتی سهر بخویه، هه یفتی دوجارا دهرده کفیت کارکریه و پاشی د هه ژمار (۹) ده فهارا بارزان ژی ل سهر پیناسا خو زیده کریه و دبیت: ههفتینامه کارهوشنپیری گشتی سهر بخویه هه یفتی دوجارا دهرده کفیت ل ده فهارا بارزان و د هه ژمار (۱۰) دا زیده باری عینی پیناسا هه ژمار (نه هه) و دبیت: یه که مین ههفتینامه کارهوشنپیری ل ده فهارا بارزان.

ئه زمانن نفیسینن: ئه زمانن کوردی ئه زمانن فهرمی یه ههفتینامه کارهوشنپیری ل پتیا بابه تان ب زارفتن کرمانجیا خاری هاتینه به لافکرن، لی بابه تیت کو ب به هدینی ژی هاتینه به لافکرن نه زیده دکیمن به لکو ئه و ژی زیده د نا فا روه لیت فن ههفتینامه کارهوشنپیری ل هاتینه به لافکرن.

چاپخانه: د هه ژمار (۱ هه تا ۹) دا نه هاتیه دیارکرن کانن ئه ف ههفتینامه کارهوشنپیری ل کیژ چاپخانن هاتیه چاپکرن، ب تنن ل سهر به رپه ری هه ژمار (۱۰) هاتیه نفیسین کو ل چاپخانه (روکسانا) ل هه ولپیری هاتیه چاپکرن.

هنده ک نفیسه فائیت به رده وام: (کرمانج چالی، دیندار همو، نه عمان باقی، رائیب جادر، شکرالله بابکه ی، مه لا سایی، ره شید سه لیم، محمه د ره شید، رهواج حاجی، تهیب عه بدولا، میشان ناجی، عه زیز سه عید)

به رکه فیتترین ئه و بابه تیت کو دهاتنه به لافکرن: (رپورتاژ، هه وال و چالاک، ئه ده ب و میژوو، جفاکی و ته ندروستی و وه رز و ره نگاوره نگ) ن. ئه درسن ههفتینامه کارهوشنپیری: قهزا میگره سور، ناحیا گوره تویی، باره گه هه سهنه ری رهوشنپیری و (جفاکی) کومه لایه تی میگره سور و د هه ژمار سن دا گوهورین ب سهر ئه درسی دهیت و دهیته فه گوهاستن بو قهزا میگره سور، ریکا گشتی، باره گه هه پرتوکخانه گشتی یا میگره سور.

سکریتی نفیسینن هاتیه زیده کرن و (نه عمان باقی) دبیته سکریتی نفیسینن.

جفاتا ریقه برنی: سهنه ری رهوشه نه زری و جفاکی یه میگره سور دهسته کار نفیسه فانا:

د هه ژمار (۱ و ۲) دا دهسته ک نه بوویه و د هه ژمار (۳) دا دهسته ک ب فی رهنگی بوو (دیندار همو، کرمانج چالی، نه عمان باقی یوسف و رائیب جادر سلیمان).

ههروه سا د هه ژمار (۵) دا دهسته ک هه ره وه ک خو دمینی و ب تنن دیندار همو دنا ف دهسته کن دا نامینی و د هه ژمار (۶) دا دهسته ک هه ره وه ک هه ژمار (۵) دمینی. لی د هه ژمار (۷ هه تا ۱۰) دا دهسته ک ب تمامی نامینی. هه ژماریت ههفته نامن:

هه ژمار (۱)، ئه ف هه ژمار ل ریکه فتی ۲۰۱۰/۱۲/۱ دهرکه فته.

هه ژمار (۲)، ئه ف هه ژمار ل ۲۰۱۰/۱۲/۲۵ دهرکه فته.

هه ژمار (۳)، ئه ف هه ژمار ل ریکه فتی ۲۰۱۱/۱/۱۶ دهرکه فته.

هه ژمار (۵)، ل ریکه فتی ۱/نادر ۲۰۱۱ دهرکه فته.

هه ژمار (۶)، ل ریکه فتی ۱۷/نادر ۲۰۱۱ دهرکه فته.

هه ژمار (۷)، ل ریکه فتی ۱۵/نیسانا ۲۰۱۱ دهرکه فته.

هه ژمار (۸)، ل ریکه فتی ۲۰/نیسانا ۲۰۱۱ دهرکه فته.

هه ژمار (۹)، ل ریکه فتی ۲۱/۶/۲۰۱۱ دهرکه فته.

هه ژمار (۱۰)، ل ریکه فتی ۲۴/۷/۲۰۱۱ دهرکه فته.

هه ره چه نده فن ههفتینامه کارهوشنپیری خو وه ک ههفتینامه کارهوشنپیری دو ههفتانه (دو ههفتا جاره ک دهرده کفیت) دایه ناسکرن و لی وه ک دیار دبیت د نا فا (۸ هه یفا دا کو دبوو (شازده) هه ژمار ژی دهرکه فتنان، لی ب تنن (دهه) هه ژمار ژی دهرکه فتنه و د هنده ک هه ژمارا دا ب تنن ههفتیه ک ههفتیه دنا فا هه ژماریت وی دا، ههروه سا د هنده ک هه ژماران دا ژی پیناسا خو گوهوریه و هه تا هه ژمار (۳) لژیر پیناسا

رهوشت و تیتالیټ جفاکی لدهقهرا زاخو ل ناقبهرا سالیټ ۱۹۵۸ - ۱۹۷۵

کاروان صالح ویسی

پشکا دووی و دویماهیټ

کورتی

سه رده ده ریکرنا خه لکی دگه ل بریقه جوونا فان ریوسما. د عینی وه ختدا، نهف خواندنه بزافئ دکه تن ره نگیټ پیکتینا مالئ ل ده قهرئ شروفه که تن. ههروه سا نهف فه کولینه بزافئ دکه تن شهرتیت بهر به لاقیت ئافا کرنا مالئ د ناف خه لکی ده قهریدا دیار که تن. د پینگافیت خودا؛ نهف خواندنه بزافئ دکه تن ریخستن، لیکدانا بویک و زافا ب ده ستودان شروفه که تن و وان یاریټ که فنیټ دهاته کرن و خوارنیټ د فان هه لکه فتادا دهاته لینان و دناف جفاکی ده قهریدا بهر به لاق خویابکه ن.

نهف فه کولینه شروفه کرنه کئ لسهر رهوشا رهوشت و تیتالیټ جفاکی بیټ چیکرنا مالباتئ ل ده قهر ل زاخو ل ناقبهرا سالیټ ۱۹۵۸-۱۹۷۵ دهه تن. د فئ فه کولینیدا هژماره کا ژیدر، راپورت و چافیټکه فتنا بکارهاتینه کو دبتن جارا ټیکئ بتن بو لیکولینه کا ب فی رهنگی هاتن بکارئینان. نهف فه کولینه بزافئ دکه تن رهوشت و تیتالیټ جفاکی بیټ پیکتینانا مالئ ل ده قهر ل زاخو بده ته نیاسین. ههروه سا نهف نقیسینه بزافیدکه ت چه وانیا بریقه جوونا فئ کریاری ب قوناغیت خو فیه شروفه بکه تن. د بهر ده وامیا بزافیت خودا، نهف لیکولینه بهر ریخودده تن چه وانیا

په یقیټ فهر: ده قهر ل زاخو، رهوشت و تیتالیټ جفاکی، بویک، زافا، مالبات، ره فاندن، پیکهورکانئ، خواستن، نهخت، یاری و شریناهی.

۴ - ریورسمیټ ڦه گوهارتنی

ل شه ڦا ټیکې ب ریورسمیټ ژیکجودا تلا بویکو و زافا دهاته خه ناکرن. بهلی وهختی تلا زافای دهاته خه ناکرن دیاری دهاتنه پیشکیشکرن (۲۶)، وهختی دیاری دهاتنه دان دا دو گه‌نچ، نان زهلام ټیک ژ وان دا تیرکه کی پاتهی بو راکرنا پارې کاغه‌زی هه لگریټ و یی دویی دا ئامانه کی فافونی بو راکرنا پارې ئاسنی راکه‌تن (۲۷). عه‌ده‌ته ک لنک وان هه‌بوو، نهو ژی عه‌ده‌ت نهو بوو، ده‌می وان نهو پاره رادکرن دا ب ده‌نگه کی بلند بیژن فلان که‌سی هنده پاره پیشکیشکرن کو ژ ۱۰۰ تا ۴۰۰ و هنده جارن ۵۰۰ فلس یان دیناری ټیراقی بوون.

ژ لایه کی دیڦه ل هنده ک ده‌ڦه‌را، پشتهی تلا زافای دهاته خه ناکرن دا ژنک ب تلیلی و داهول و زړنا و ستانڦه به‌ره‌ف مالا بویکی چن دا تلا وی خه‌ناکه‌ن. ل ڦیری هنده ک جارا سه‌ری وی ژی دهاته خه‌ناکرن نه‌خاسمه هه‌که دانئ سالی هافین با. ل ده‌می سه‌ری وی دهاته خه‌ناکرن ژنکا سترا «نارینکی» دبه‌را دگوتن (۲۸).

ژ لایه کی دیڦه، پتیا خه‌لکی ده‌ڦه‌را زاخو سی روژا ریورسمیټ داوه‌ت و ڦه‌گوهارتنی هه‌بوون. ل هه‌ر تاخه کی جهه کی نه‌مازه یی دهواتی دهاته دیارکرن. به‌لی نه‌ف ریوره‌سمه ژ ده‌ڦه‌ره کی بو ده‌ڦه‌ره کی دجودابوون. لی پتیا جارا ژن و زهلام ژ ټیک دهاتنه جو‌داکرن، نان ژی ټیکه ل دبوون (۲۹). هه‌روه‌سا ل هنده ک ده‌ڦه‌را ل هه‌وشیټ مالا داوه‌ت دهاتنه‌کرن، خو ده‌می نه‌ف ریورسمه ل مالا ژی دهاتنه کرن ره‌نگه قانونینه ک هه‌بوو. نهو ژی نهو بوو ل دانئ سپیدی بو ژنکا بوو و دانئ ټیڦاری بو زه‌لاما بوو. وهختی داوه‌تا زه‌لاما دهاته کرن دا ژنک چنه سه‌ر بانا و به‌ریخو‌ده‌ن دهواتی.

روژا چوارشه‌می، نان پینچ شه‌می روژا ټیکې یا داوه‌تی ده‌سپیدکر، روژا دویمه‌می دا بی‌ک وزافا پیکڦه به‌نه داوه‌تی، هه‌ردو پیکڦه دا گه‌ره‌ک داوه‌تی که‌ن و دا داوه‌ت بدویمه‌می‌تن (۳۰).

۵ - روژا خه‌ملاندن و ڦه‌گوهارتنا بویک و زافا

(ل جفاکی کورده‌واری به‌س بویکی بتنی ڦه‌گوهیژن و زافای نافه‌گوهیژن)

روژا سیی یا خه‌ملاندن و ڦه‌گوهارتنا بویکی بوو، هه‌روه‌سا یا سه‌ر شویشتنا زافاییوو کو ب ریورسمیټ جوان سه‌رشویشتنا وان ل هنده ک جهیټ نه‌مازه ل ده‌ورووبه‌ریټ باژیری بوون. نهو ژی پتیا جارا نه‌ف جهیټ ل خواری بوون:

۱ - که‌ڦری کورسی: هه‌روه‌سا دگوتنی خوکی یا مه‌له میرخان ټیزیک گه‌را میری، نها نهو جهه بویه مه‌یدانا سپوری ل ټیزیک کونترول زاخو یا به‌ری نوکه یا کو دکه‌ڦته سه‌ری گوندکی.

۲ - ته‌یرک کو تیه‌ک مه‌زن بوو لسه‌ر چوگا دچوو بو ره‌زیټ ناشی چه‌می به‌رامبه‌ری روژه‌لاتی سه‌ننه‌ری نوکه یی جه‌حیټت زاخو.

۳ - ره‌زی مه‌حه‌مه‌د ناغای: دکه‌ڦته جهی مه‌یدانا خابور یا نوکه، نه‌وا دکه‌ڦته به‌رامبه‌ری ریڦه‌به‌ریا کاره‌بی ل ټیزیک به‌نکا خابور بره‌خ دادگه‌ها زاخو یا که‌ڦنه‌ڦه.

۴ - به‌ستا سیټی: کو دکه‌ڦته ټیزیک پرا ده‌لال ټیزیکی ۲۰۰ مه‌ترا. هینگی دگوتنی به‌ستا سیټی چنکی زه‌لامه‌کی ره‌ش و نه‌بیانا سیته‌ک ماسیا ل ویری ڦه‌دابوو.

۵ - شکه‌ڦتا زافای: نه‌ف شکه‌ڦته دکه‌ڦته روژناڦایی باژیری، ټیزیکی خانیی ڦه‌ره‌ادی حاجی ناغای. هینگی پتیا کورپټ دبوون زافا، نه‌خاسمه هه‌که سه‌قای سار بایه دبرن ل ویری سه‌ری وان دشویشت. چنکی یی ټیزیکی هه‌می لا بوو.

۶ - هه‌روه‌سا لیدیټ پیزانینا هنده ک جهیټ دی ژی بو سه‌رشویشتنا زافایا، نه‌خاسمه ل تاخی عه‌باسیکن ټیزیکی مزگه‌ڦتا جه‌جی ټیبراهیمی و ټیبراهیم خه‌لیلی هه‌بوون.

ل نان جهیټ ل سه‌ری هاتینه دیارکرن؛ هه‌ڦال و

د ئافیدال هافینئ و ل زفستانئ دا ئافئ پئداکهن(۳۳). هه رچه وابتن، پشتی کارئ زافایی بدای دیهات دا داوه تی ب داهول و زرنافه د نافع باژ پئیدا یان گوندیدا و بۆرن. ل ئیرئ هنده ک شول دهاتنه کرن پیخه مهت پاراستنا زافای ژ چافئیت نه حه ز و نه یار و نه ماما، به خیل و هه سیدان، بۆمیناک، برابیه کئ زافایی دا جلکئیت کچکا که ته به رخو و ده مئ د نافع خه لکئیرا دبۆرین دا چافئیت خه لکئ هه میا میننه ب ویشه.

چنکی هه بوونا کچا دگهل هاتنا زافای ژ سهر شوپشتنئ تشته کئ عه جیب بوو. ههروه سا ل هنده ک جها ژئ دا که سه ک خو فشه لینیته و هیلته ب ته نکا بیجامه ی و فانئله ی و پاشی خو ب ته نیئ ره شدکر، شیره ک هه لدگرت و ل به راهیا زافایی داوه ت دکر. ئه ف چه نده دهاته کرن دا زافا ب سلامه تی بگه هیتن مالا خو(۳۴).

۷ - کاروکوئ فه گوهازتنا بویکئ
جلکئیت بویکا یئت کورده واری بوون. لئ پتریا ره نگیته جلکئیت وان وه کی یئت وه ختن مه لکی یا ئیراقئ بوون، ئانکو دشین بیژین بویکئ کراس کورته ک دکرن به رخو. هینگی باشتین ره نگی پهرۆکئ جلکا دگوتنئ «قه ناویزی کوردی» کو ژ ره نگی که سک، پیشازی و خه مری دهاته نه چئکرن. ئه ف ره نگی پهرۆکی مه ترا وی ب (۵۰) فلسئ ئیراقئ بوو. لئ کورته ک ژ ره نگی دی یئ پهرۆکی بناقئ «ده ق لۆز» دهاته چئکرن. ههروه سا دسه ر کراسیرا ئیله که ک ژ پهرۆکی قه ناویزی کوردی بو بویکئ دهاته که رکرن. لئ کورته ک ب خه رجیکا ب که مه ره کیشه ل پیشیا وی دهاته گرئیدان. ههروه سا ل پیشیا وی تشته کئ وه کی بازنکی بناقئ «حه یاسه» هه بوو. ههروه سا راپچه ک ئانکو دهر سوکه ک ب نافع «که سه وان» یا کو ب قه ره پۆشی، ئان دهر سوکا ره ش دهاته نیاسین دکره سهرئ بویکئ(۳۵).

دسه ر هه می جلکا ژیرا هیزاره کا(۳۶) ره نگی ب

هوگر و کهس و کارئیت زافای بو ئاف گهرم دکر و به ره هه فئیت خو دکرن و هه کو زافا دگه هشت دا ده سه افئینه داوه تی، پاشی دا سه ر تراش سهر و ره ئیت وی تراشیت و سهرئ زافای شووت. ده مئ سهرئ زافای دشویشته دا که سیته به ره هه ف ده سیته خوده نه ئیک و لدور زافای کومبن دگهل سه رشویشته وی دا فئ سترانئ بیژن:

« هه ی لاو هه ی لاوو

هه ی لاوو ژنوی بوی زافا

هه ی لاوو هه ی لاوو هه ی لاوو

هه ی لاوو ژنوی بوی زافا

و زافای بینن سهر شوئ لئ بره شینن نیموی

سهر خاترا سینگ به گوئ

زافای بینن بهر ده ری

لئ ب ره شینن (عنه ری)

گه لی خزما هوین هه می وه رن سهری

«(۳۱). (زافای بینن ژ سهر ئافئ ... لئ بره شینن گولاقئ.....)

لئ ئه ف کریاره ل ده فهرئیت دی یئت ب سهر زاخو فه ژیکجودا دهاته کرن. ل پتریا گوندا ماله ک بو سه رشویشته زافای دهاته دیارکرن. ده مئ زافا ژمال دچوو بو سه رشویشته دا هه فال و هوگر و کهس و کارئیت وی دگهل چن. ده مئ به ره ف وی مالا دیارکری دچوون ستران ب زافای دگوتن. ههروه سا ئه ف ره نگی سه رشویشته ل نافع گولیا ژئ هه بوو. هه ژیه بیژین ل سهرده مئ شوره شا ئیلونئ پتریا داوه تا ب کاروکوئ کوردی، نه مازه شه ل وشه پک و جه مه دانیا، دهاته نه کرن(۳۲).

هه کو سهرئ زافای دشویشته پاشی دا کارئ وی که ن، ئانکو دا جلکئیت نوی یئت زافایینی که نه بهر. پاشی دا هه می که سیته به ره هه فبووی چنه سهرئ زافای و زافایینی وی لئ پیروژکه ن. ل فی ده می ئه گهر برابری زافای رازینه ببا خه لاتا بو هه فالئیت زافای بکرئیت، دا هنده ک ژ وان برابیه کئ زافای گرن ب جلکفه هافینه

بویکیدا دکرن کو ژ هریرئ خورستی دهاته چیکرن. ههفالکراسئ (۳۷) دبنفه ژئ یئ دریزبو دبن کراسیرا دهردهفت و نهو چهندهاته دیارکرن دگوتئ «گهرمه سین» (۳۸). ژلايهکئ ديفه گوریت بویکا دنورمال بوون، پیلاف و پیدفیت دی ژئ ل سهنهترئ قهزا زاخو دهاتنه چیکرن (۳۹).

دیاروکهکا دی ل ناف تهخا زهنگینیت زاخو ههبوو. نهو ژئ نهفه بو مالیت زهنگینا توقهک جوان یا زیړی ددانا سهر سهرئ بویکئ. زیدهباری هندئ کو گهلهک رهنگیت چهکیت زیړی ههبوون، لئ نهف توقه پتیا جارا ژ باشترین زیړی دهاته چیکرن. ههروهسا گهلهک رهنگیت گوهارکا وهکی؛ بابیج، مهزیفه بو چیدکرن و د ئینان. پشتی هینگئ دا داخیلهکا رهنگین وهکی «عهوری» ب سهروچافیت وئ وهرکهن دا مروف باش سهروچافیت بویکئ نه بینیتن (۴۰).

ژ لایهکئ ديفه، پرچئ بویکئ رهنگهکئ ناخئ لیددا کو نهوئ ناخئ پرچئ وان نهرم و جوان دکر (۴۱)، پشتی هینگئ پرچئ وئ خهنا دکر، نهگه گیزیت هیشتا نهگههشتی (تهر) ههبانه دا دلئفیت وئ دن و چافیت وئ ب باشترین کلئ چافا دهاتنه کلدان. پشتی کارئ بویکئ دهاتهکرن دا زاروکهکی کهن دکوشا ویدا (۴۲). مهبهست ژ فئ چهندی نهو بوو دا خودئ زاروکا بدهتئ. ل فئیرئ دا هندهک ژئ پارا د لهوهندی بویکئ وهرکهن، ئان کهنه دبه پیلافا وپرا. چونکی بهری بویک ژ مالبابئ فهگوهازتبا، هندهک ژ کهس وکاریت وئ پیت ههژار دا دهرگههی گرن و دیاردکر کو دهرگهه ناهیتن فهکرن ههتا پشتهدهر نههیتن دان (۴۳).

دهمئ فهگوهازتنئ کهسهکئ نئزیکئ زاقای دا پارچهکا پهروکی سئ جارا ل کهمهرا کچئ گریدهتن و فهکهتن (۴۴)، پاشی دا بویکئ سئ جارا راکهتن و دهینتن (۴۵). پشتی نهفه دکر دا ملئ بویکئ گرن و فهگوهیزنه مالا زاقای. وهختئ بویک ژ مالبابئ دهردئخست و دا ببهنه مالا زاقای پتیا جارا دهیک

و خوشکیت وئ دگریان. ژ لایئ خوفه کهس وکاریت زاقای ژئ دهست ب کهیف خوشیئ دکر و نهف سترانا فلکلوری دگوت «ههی مهبر و مهبر مه بویکا خو برو مهحیلا خو ل وهکرو»، ل گوند و دهفهترت دویر ههسپهک دخهملاند و دئینا لبهر دهرئ مالا بویکئ دراوهستاند.

ههکو بویک فهدگوهازت دا باب، ئان برایت زاقایی هاری بویکئ کهن کو ههر ئیکئ ملهکئ بویکئ دگرت و ل ههسپی سواردکر، پاشی دا ئیک ههفساری ههسپی کیشیت و هیدی هیدی دناف تاخادا دبهه مالا زاقای. ل فئیرئ هندهک دا ریکن گرن و نهدهیلا ببورن ههتا خهلاتهک نهدابایئ (۴۶) (دگوتنه فئ کریارئ بهرهاقئژک). لئ پشتی ترؤمبیل هاتین کریارا فهگوهازتتا بویکا ل ناف سهنهترئ زاخو و دهفهترت وئ ژ دهوارا بو ترؤمبیل هاته گوهورین. بهس ل دهفهترت دویر و ناسئ ههر بویک ب رهنگئ کهفن، ئانکو ب دهوارا دهاتنه فهگوهازتن. ژ لایهکئ ديفه، دهواتی ب داهول و زرناییت خوفه ل مالا زاقای د حازربوون و خو ل هاتنا بویکئ دگرت. دهمئ بویک دگههشته نئزیک مالا زاقای دا داوهتی ل بهر داهول و زرنایئ داوهتی کهن (۴۷).

دگهل گههشتتا بویکئ دا دهیکا زاقای دو گوسکا کو ئیکئ هندهک گهنم و میویژ، ئان شریناهییت وهکی چکلیتا و دگهل هندهک پارهی کو پتیا جارا هیردهییت ئاسنی بوون تیدابوون ئینت و ههکو بویک دگههشت دا لبهر پیت وئ دت و ب جهریفک و ههسکیا ل پیشیا بویکئ رهقسیت و داوهت دکر (۴۸). ژ لایهکئ ديفه دا زاقای بهنه سهر بانی و ل هنداف دهرگههی دروینشت، نهو گوسکئ دی یئ دهیکا وی بهرههفکری دا لبهر پیت بویکئ دهنن و دگهل دا ژئ دا هندهک ناخا هویر دهینن بهر پیت وی، ههکو بویک دگههشته بهر دهری دا زاقا وئ ناخا هویر ب پیلافا خو هافیتن سهر سهرئ بویکئ (۴۹).

دهمئ بویک گههشتبایه جهئ خو یئ لئ دروینشتخواری، دا زاروکهکئ کهن د کوشا ویدا. ل

بهن بۆ جهیت وان ییت نهمازه بۆ نفسنتی. ل فیرى سهرسپی دگهل وان دچوو، دما ل بهر دهرگههئى ژورا بویک و زاقای ههتا کریارا خو یا سکسی دکر. پشتی کریارا سکسی هاتبایه کرن، دا پارچهک قوماشی وهکو نیشان دهنهف سهرسپیی وهکو گروقه کو هیشتا بویک کچ بوو و ژنوی بۆ ژن (۵۷).

بهلی پا دیاروکه کا دی یا پیکنینانا مالباتی ل زاحو و دهفهریت ب سهرفه ههبوو نهو ژى دیاروکا ژن ب ژنی «بوو (۵۸) نانکو (پینگوهۆرکانی). نهف رهنگی پیکنینانا مالباتی ب فی رهنگی بوو. ئیک دا کچا خو دهتن ئیک دی و بهرامبهری ویدا کچا وی بخو ئینت، ئان دا کچا خو دهتن کوپری وی و کچا وی بۆ کوپری خو ئینت (۵۹).

لی ل فیرى دشین بیژین نهف رهنگی ژنننانی نهی سهرکهفتی و باش بوو. چنکی نهگه ئاریشهک دنافهرا ئیک ژ وان دا پهیدابا و گههشتبا بهردانی، د بهرامبهردا دا مالباتا دی ژى کچا وان بهردهتن (۶۰). ب فی دیاروکا نه مهدهنی ژى بتنی دا کچ بتن قوربانا ئاریشیت وان. زیدهباری هندی ژى دفتیت ژبیر نهکین، نهفی رهنگی ژنننانی گهلهک نهگه ههبوون کو نهو ژى نهفیت ل خواری بوون.

۱ - ژلایى ئابوریشه رهوشا مالی یا خهلی گهلهک یا باش نهبوو.

۲ - شیان نهبوون کو مههری و ههموو کاروباریت دی ییت ههفزینیی پیکنین.

۳ - عهدهتهکی بهربولاڤوو د ناف خهلیکیدا نهخاسمه ل ناف مالباتیت ئاغا و فهقیرادا.

۴ - تیچووی نهفی رهنگی ههفزینیی کیمتر بوو ژ یی نه پیگوهۆرکانی.

۵ - دین ژى نهگهههکی دی بوو. چنکی د ئیسلامیدا ریگری فی رهنگی چیکرنا مالباتی نهکریه، لهوا ژى خهلیک بهری خو دابوو فی رهنگی دانهشوی و ژنننانی.

ل فیرى دیاردبتن کو خهلیک دهفهری هند هزرا پهیداوونا ئاریشهیا ژ فی رهنگی ههفزینیی نهدکر.

فیرى پیدفیبوو بویک نهو زاروک خهلات کربا، نهو کهسئ پینلافا وی زاروکی ژ پیا کربا دا نهو خهلات بۆ وی بتن. ههژیه بیژین ژنهکا سهره (دان عهمر)، دا دگهل بویک هیت کو د جفاکئ کوردیدا دگوتنی «سهرسپی» (۵۰).

د فی دهلیقهیدا چهند رهنگیت دهواتا دهاتنه کرن. بهرکهفتیرین دهوات، داوهتا بی دهنگ، تفتفک (۵۱)، داوهتا تلا، سپی، ملانی، چوخو، شیخانی، بابهکانی، و سنجانی... ههتد بوون (۵۲). ههروهسا دگهل فی چهندی موزیکا فلکوری ژ لایى هونهرمهنديت مللیقه دهاته بهرههفکر. ل دویف رهوشت و تیتالیت جفاکی ییت دهفهری سئ رهنگیت لیدانا موزیکئ دهاته چیکرن، نهفه دگهل گوتنا چیروکا، لیدانا بلیلی بههفرا و پتیا سترانیت دهاته گوتن لسهر بهحسئ ههژیکرنا ل نافههرا ههردو لایا (نیر و من) دکر. د عهینی دهمد، هندهک سترانا بهحسئ قههرمانیت داستانا دکر، و هوسا پهسنا بویک و زاقای وهکو قههرمان و سهرکهفتنخواز دداناسین (۵۳).

داوهت ههتا وهختی شیخارنئ بهردهوامدبوو. ژلایى خوڤه ژى مالا زاقای مژویلی لینانا شیفتن دبوون. چونکی دا ههمی داوهتی و میهفانیت وان شیفتن ل ویری خون. پیدفیه ئافریی بدهینی کو ل پتیا داوهتا دا خوارنهک کوردهواری ب نافئ «ترشک» (۵۴) دهاته لینان، برنج دگهل گوشتی پهزی دهاته لینان. ل فیرى پیتریا جارا ل شوینا کهفچکا دا میهفان کوتلکیت خو ب داریت بچویکفه کهن و خوون. چنکی وان کهفچکیت خو فهدشارتن و نهگه شیابان دا دگهل خو بن (۵۵). دگهل هندی، دا کهسهکی مالا زاقای خواری بۆ بویک و زاقایا ژى بهتن (۵۶).

پشتی خوارین بدوماهیدهات. دا جارهکا دی داوهتی دهست ب داوهتا خو کهن تا درهنگی شهف. پشتی هنگی دا میهفان و داوهتی بهرهف مالیت خو چن، ئان دگهل جیران و کهس وکاریت زاقای چنه مالیت وان بۆ نفسنتی. د عهینی پینگاڤدا، دا بویک و زاقای ژى

لهوا ژی د وی سهردهمی دا ئەف رهنگی پیکینانا هه‌فژینی باندورا وی گه‌له‌ک ل ناف خه‌لکی ده‌فه‌ری یا به‌ربه‌لافبوو (۶۱).

نه بتنی دیاروکا هه‌فژینیا پینگوهورکانی د ناف خه‌لکی ده‌فه‌ریدا یا به‌ربه‌لافبوو. به‌لکو دیاروکا ده‌فه‌ری یا بترستر هه‌ر ژ که‌فندا ل ناف خه‌لکی ده‌فه‌ری هه‌بوو ئەو ژی «ره‌فاندن» و «زیزبوونا» کچا بوو (۶۲). ئەف ره‌وش و تیتالیت زیزبوون و ره‌فاندنا ژن و کچا پتر ل گوندیت ده‌وروبه‌ریت قه‌زا زاخو هه‌بوو. ئەگه‌ریت فی چهندی ژی دزفرن بو هندی کو گه‌له‌ک ده‌یابا کچیت خو ب داری کوته‌کی و ژبه‌ر نه‌خت و پاره‌ی ددانه شوی (۶۳).

هه‌روه‌سا نه شه‌ره‌زایا هژماره‌کا شه‌ره‌زاییت دینی د مه‌هرکنا ژنادا و گه‌له‌ک شه‌رتیت بی بنیات لسه‌ر مالباتیت وان دسه‌پاندن. ب فی چهندی ژی دا گه‌له‌ک ئاریشه بو کچی د ژيانا وی یا هه‌فژینیدا په‌یدابن (۶۴).

ژ لایه‌کی دیکه، پتیا جارا هه‌که مالباتیت کور و کچا زانیایه کو هه‌ژیکرن یا دناقه‌را واندا هه‌ی، مالبات، خرم، که‌س و کاریت کوری گه‌له‌ک بزاف دگه‌ل مالا کچکی دکرن کو رازیکه‌ن و پیکه‌پین. لی هه‌ر ئەو دینه‌ی ریگر د ریکا گه‌هشتا واندا. دویمه‌یه‌ی کور نه‌چار دبوو خوشتیا خو ره‌فاندنا. هه‌ژیه بیژین ئەف چهنده ب رازیبوونا کچی ده‌اته کرن (۶۵) و پشتی هنگی، دا هه‌ردو پیکه‌پین و جهه‌کی دیارکه‌ن، پشتی هه‌ردو دچوون وی جهی وان دیارکری بو ژفانی خو، دا به‌ره‌ف جهه‌کی دویر ژ گوندی خو چن. ل ده‌می ئەو دچوونه وی جهی، ئان گوندی وان دفا بچنی دا چنه‌ ناف مالا ئاغای یان مختاری گوندی. پشتی گه‌هشتن و بخیر هانتی دا هه‌ردو چیرۆکا خو بو وان فه‌گیرن. ل فی‌ری دا موختار، ئان ئاغا هه‌می گوندیا ئاگه‌هدارکه‌تن لسه‌ر فی چهندی و دا ژيانا وان به‌یته‌ پاراستن تاکو چاره‌یه‌ک ل ئاریشا وان دکر (۶۶).

ل فی‌ری پیدفیه ئا‌فری بده‌ینه هندی

۶- شه‌فیرییت داوه‌تا

زیده‌باری هه‌بوونا ترسه‌کا مه‌زن ژ حکومه‌تا به‌غدا. چنکی د گه‌له‌ک هه‌لکه‌فتیت کورده‌واریدا گه‌له‌ک نه‌خو‌شی بو خه‌لکی ده‌فه‌ری چیدکرن. بی شک، شه‌فیرییت ده‌واتا ئیک ژ تشیت گه‌له‌ک فه‌ر بوو ل ده‌فه‌را زاخو ل سهرده‌می شو‌ره‌شا ئیلونئ. هه‌روه‌سا پلان و به‌رنامه ل روژیت به‌ری تلخه‌نایی و ده‌واتی بو ده‌اتنه‌ دارشتن و هنده‌ک جارا ژی دناف شه‌فتیت تلخه‌ناکرنی و ده‌واتیدا، ژ نیشکه‌کیفه به‌ره‌فبوویا ده‌ست ب شه‌فیرییا ده‌واتی دکر (۶۸).

له‌وا دی بینین، ل شه‌فا تلخه‌ناکرنا بویک و زافا، نه‌خاسمه‌ ژی پشتی که‌س و کاریت وان دچوونه مالیت خو. ل فی‌ری دا هنده‌ک ژ هه‌فال و هوگر و دوست و که‌س و کاریت زافای، هه‌تا به‌ربانگی سپیدی مینن هشیار. ئەو که‌سیت دمان دا شه‌فیرییا خو ب که‌یف و خو‌شی و شاهی و سترانگوتنی، مامک و پیکه‌نینان بۆرینن. ل فی‌ری، هه‌ر که‌سی ژ ئەوانیت دمان هشیار نه‌ستبایه، دا که‌سه‌ک ده‌ستی خو ل بنی قازانی، ئان مه‌نجه‌لی ده‌تن و ره‌شکه‌تن، پاشی دا ده‌ستی خو د سه‌روچاقیت وی ده‌تن و ره‌شکه‌تن. ژبه‌ر فی چهندی دگوتنی یاریا (ده‌ستره‌شی، ئان سه‌روچاقره‌شی).

ده‌ئێه‌ گه‌له‌ك جارا ژێ ئه‌وێت دمان هه‌شيار شه‌فیبیریت خۆ ب زارفه‌كرنا كه‌والا شه‌ ژێ وه‌كو ده‌نگێ كه‌ری، گورگی، تۆری، ئان دیکلان دبووران. ده‌ینی ده‌مدا گه‌له‌ك یاریت كورده‌واری ل شه‌فیبیریت خۆ دكرن وه‌كو شه‌شارتكانی، چینگانی و گوستیرکانیهتد(69).

گه‌له‌ك جارا دا ئه‌و كه‌سیت دمان هه‌شيار مریشك و گوشتی كه‌والا وه‌کی یی میه‌، بز، ئان چیل ژ مالا زافای دزن و بو شه‌فیبیریا خۆ بریزن و خۆن. ئه‌ف شه‌فیبیریت وان هه‌تا بانگی سپیدی ددا به‌رده‌وامدبوون، پاشی ئه‌وێت مایین هه‌شيار دا چن ماییت خۆ و بخۆ نفن(70).

8 - دویمایه‌ك

پشتی فه‌كولین لسه‌ر بابه‌تی ره‌وشت و تیتالیته‌ پێكئینانا مالباتی ل ده‌فه‌را زاخۆ ل هه‌یامی شوپه‌شا ئیلۆنی (1961-1970) ئی هاتیه‌كرن. ژ فه‌رپژا وی دیاربوو كو خه‌لكی ده‌فه‌را زاخۆ پویته‌یه‌ك مه‌زن ب ره‌وشت و تیتالیته‌ جفاکی ییت پێكئینانا مالباتی دایه‌. هه‌روه‌سا ب ئێك ژ فه‌رتین فه‌ركاریت دینی و جفاکی زانییه‌. له‌وا ژێ خه‌لكی ده‌فه‌ری گه‌له‌ك پینگافو قانونین و بریاریت فه‌ر پێخه‌مه‌ت پێكئینانا مالباتی د ناڤ مالباتیت خۆدا دابوون، پیدفیبوو كور و كچ لیدیڤ وان قانونین و ریبه‌ندا چووبان.

ل دویمایه‌ی، مالباتا كورپی ب حازریا داوه‌تیته‌ مژویل دبوون. پشتی ژ به‌ره‌فیبیت داوه‌تی خلاسدبوون، دا مالباتا كورپی بریاریدهن كو بویكا خۆ فه‌گوه‌یزن. ل ده‌می فه‌گوه‌یزن و دا بویك و زافا ب سه‌روبه‌ر هینه‌ لێكدان، پشتی كاروكوكی بویکی دكر دا وی ل هه‌سپك سواركه‌ن و هیدی هیدی به‌ره‌ف مالا زافای به‌ن. هه‌كو بویك ده‌هسته‌ مالا زافای، ده‌یكا زافای گوسكه‌کی لبه‌ر پیان دده‌تن و زافا ژێ دبه‌ر سه‌ربانی گوسكه‌ك لبه‌ر پیان ددا. داوه‌تی سی رۆژا فه‌دكیشا. ل وه‌ختی تلخه‌ناكرنی و داوه‌تی گه‌له‌ك یاریت كورده‌واری ده‌اتنه‌ كرن. بشی چه‌ندی ره‌وشا داوه‌تی پتر خۆش دبوو، كه‌یفا میه‌شان و جیران و كه‌س و كاریت زافای گه‌له‌ك ده‌ات.

ژېده و دهه مه نیت پشکا ټيکن:

چهندي وی داخوازا بهخته کې سپې بخو و هه فزينا خو د ژيانا خويا نويدا دکر. چاښکېهفتن دگه ل خيال ئيسماعيل عمر ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا.

(۵۰) سرسپې: کاري وئ نهو بو ب سه لمنتن کو بويک يا پافزه. سرسپې ما دگه ل بويکن تا کو دبره سر جهی و کريارا سکسي ژلاين زافي دگه ل دهاته کرن. چاښکېهفتن دگه ل به سنا حسن محمد ۲۰۱۶۱۱۱۱۹ ل باتيفيا.

(۵۱) نهف ههر دو رهنکيت داوه تن پتر دناف سته نهرئ باژيرئ زاخو دا دهاته کرن. بنيره: سيعد جهجی سه ديق زاخوي، زاخو که له پور، بپ ۸۹-۹۰.

(۵۲) محمد مراد، ژېده ري به ري، بپ ۴۶.

(۵۳) Kurdish Culture, Kurdish Wedding Traditions Culture (Online) ۵۱. Thomas Bois, The Kurds, p. http://weddings۷۸۶.tumblr.com (۲۰۱۲).

(۵۴) ترشک، نان کوتلکيت ترشکن ټيک ژخوارنيت کوردي نيت نافداره، ل گه له ک بيرهاتن و هه لکه فتن ماليت کوردا فی رهنکن خوارنن بو متهفانيت خو دلينن. نهف خواننه ژ دانهرکن گه می، نافکا باجانسورکا و هنده ک پټکها نيت دی دهيتنه چيکرن. بنيره:

Ayse Kudat, What is Cooking in the Kurdish Kitchen, ۲۰۱۳, p. ۱۰.

(۵۵) ديژن نهفن کرياري دزين و ين ب فن کرياري رادبتن دگوتنن دزيکر.

(۵۶) Thomas Bois, The Kurds, p ۵۱.

(۵۷) باسيلی نيکيتين، المصدر السابق، ص ۱۷۱؛ محمد مراد، ژېده ري به ري، بپ ۴۶.

(۵۸) نهف ديارده پتر دهيتنه نياسين، نان نافداره دناف کوردا دا ب «پيگوهو رکاني» بنيره: به درخان سندی، ژېده ري به ري، بپ ۱۱۷.

(۵۹) هنده ک جارا ژي دا برا خو شکا خوده تن ټيکی و د عه نبي ده مدا دا ين دی خو شکا خو دهن وي. به زرا فه کولينقانی ژي تا نوکه نهف تشته ل هنده ک گوند و جفاکيت کوردا يا به ربه لافه. چاښکېهفتن دگه ل به سنا حسن محمد ۲۰۱۶۱۱۱۱۹ ل باتيفيا.

(۶۰) وصفيه محمد شيخو السندی، زاخو فی العهد الملکی ۱۹۲۱-۱۹۵۸ داسه تاريخيه فی اوضاعها العامه، ط۱، مطبعه خانى، (دهوک: ۲۰۱۴)، ص ۲۸۸.

(۶۱) Thomas Bois, Agha, shaikh, and state, p ۱۸. Martin, Van Bruinessen. The Kurds, p ۵۰.

(۶۲) هه ژبه بيژين نهف دياروکه نه بتتن ل ده فها زاخو هه بويوه، به لکو ل پتريا ده فهرت کوردستان هه بويوه. هه روه سا نهف دياروکه تا نوکه ژي ل هه موو ده فهرت کوردستانن يا هه ی. چاښکېهفتن دگه ل نه مين صالح بلال ل ۲۰۱۶۱۱۱۲۵ ل باتيفيا. نافبري ل سالا ۱۹۳۲ ل باتيفيا ژاډيکويوه.

(۶۳) چاښکېهفتن دگه ل نه مين صالح بلال ل ۲۰۱۶۱۱۱۲۵ ل باتيفيا

(۶۴) أنور الماي، الاکراذ فی بهدينان، ط۱، مطبعه هاوار، (دهوک: ۲۰۱۱)، ص ۲۸۵.

(۶۵) هه ژبه بيژين کو هيشتا نهف دياروکه ل ده فهرئ هه به. لي تاراده کن باش بويوه ب دابه رتک دگه ل سالتت سرده من شوره شا نه ليو لن.

(۶۶) چاښکېهفتن دگه ل نه مين صالح بلال ل ۲۰۱۶۱۱۱۲۵ ل باتيفيا.

(۶۷) يوار نوره دين، ژېده ري به ري، بپ ۴۳.

(۶۸) Ibid, p ۶۹.

(۶۹) محمد مراد، ژېده ري به ري، بپ ۴۹.

(۷۰) Martin, Van Bruinessen. Agha, sheikh, and state, p ۴۸. Thomas Bois, The Kurds, p ۷۰.

p ۶۹.

(۳۱) سيعد جهجی سه ديق زاخوي، ژېده ري به ري، بپ ۹۶-۹۷.

(۳۲) محمد مراد، ژېده ري به ري، بپ ۴۸.

(۳۳) Thomas Bois, The Kurds, p ۵۰.

(۳۴) سيعد جهجی سه ديق زاخوي، ژېده ري به ري، بپ ۹۷.

(۳۵) هه نهو ژېده، بپ ۹۷.

(۳۶) هيزاره نهفه پارچه کا په روکيه کو وه کي دهر سوکيه. لن قه لافه تا وئ ژ ين دهر سوکن مه زتر بوو. نهف رهنکي قوماشي نه خاسمه ل ده من فه گوهازتنا بويکا دهاته بکارتينان. چاف پيکهفتن دگه ل خيال ئيسماعيل عمر ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا. نافبرئ ل سالا ۱۹۳۸ ل باتيفيا ژاډيکويوه.

(۳۷) هه فالکراس ل وي ده مييدا دگوتن هه فالکراس و نها ديژنن «سه ده لنک» کو نهو ژي رهنکه کن په روکي به دبن جل و به رگيتت کورديفه ژلاين ژنکافه دهيتن بکارتينان. چاښکېهفتن دگه ل پيروز ابراهيم عوسمان ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا. نافبرئ ل سالا ۱۹۶۳ ل باتيفيا ژاډيکويوه.

(۳۸) ل هنده ک ده فها ژي ديژنن قهرمه سين.

(۳۹) سيعد جهجی سه ديق زاخوي، ژېده ري به ري، بپ ۹۹.

(۴۰) هه مان ژېده، بپ ۱۰۰.

(۴۱) نهف رهنکي ناخن ژ ده فها گوليان دينا يان دبر. ژبه رکو وه کو هاتيه ديارکن بتتن نهف رهنکن ناخن ل وئ ده فها ري هه بويوه. چاف پيکهفتن دگه ل خيال ئيسماعيل عمر ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا.

(۴۲) هه تا نها ژي نهف ديارده ل ده فها زاخو به رده وامه. لن نها ل روژا داوه تن نهف چه ننده دهيتن کرن.

(۴۳) نهف ديارده تاکو نوکه ژي ل ده فها ري به رده وامه.

(۴۴) ل وي ده مييدا پتريا جارن که مه را بويکن ب شاله کن گريده دا. لن نوکه گوهورين ب سه ردا هاتيه و که مه را وئ ب پارچه کا قيرچا سوژ گريده دن و فه دکهن، چاښکېهفتن دگه ل به سنا حسن محمد ۲۰۱۶۱۱۱۱۹ ل باتيفيا. نافبري ل سالا ۱۹۴۶ ل باتيفيا ژاډيکويوه.

(۴۵) نهف کرياره دهيتنه کرن ب وئ مه به ستا کو ژيانا وئ يا کچينين ټندي خلاص، خاترا خو ژي دوزاتن و دئ به ره ف ژيانه کا دی يا نوئ چتن. چاښکېهفتن دگه ل خيال ئيسماعيل عمر ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا. لن ژ لايه کن ديقه هنده کيت دی ديژن راکرن و ده ينانا بويکن سن جارا، ټيک، رمانا ژ ديکيننا وئيه، دو، رمانا مه زنبوون و چوونا وئيه، سن، رمانا مرنا وئيه. چاښکېهفتن دگه ل پيروز ابراهيم عوسمان ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا.

(۴۶) نهف دياروکه تا نوکه ژي ل هنده ک ده فهرتت ب سه زاخو فه يا به رده وامه. ل ده من فه گوهازتنا بويکن ريکا ترومبيللا ب دار و به را دگرن، ناهيلن ترومبيللا بويکن بيژيتن تاکو خه لاتی نه وه رگرن. چاښکېهفتن دگه ل به سنا حسن محمد ۲۰۱۶۱۱۱۱۹ ل باتيفيا.

(۴۷) هنده ک مالبا نيت زافايي پتر ژ ده سته کن داهول و زينا يا بو دوانن دتینان. ژبه رکو دهواتيت وان دبوش بوون يان ژي ژن و زه لام دهاته ژ يگهو دا کرن. له وا هنده ک جارا وه سا دهاته خواستن کو مالبا نا زافايي فن چه ندي بکه تن داکو داوه تا وان ب ريک و پټکی برقه بچيتن. چاښکېهفتن دگه ل خيال ئيسماعيل عمر ل ۲۰۱۶۱۱۱۱۸ ل باتيفيا.

(۴۸) سيعد جهجی صديق زاخوي، زاخو الماضی و الحاضر، ط۱، مطبعه خانى، (دهوک: ۲۰۰۹)، ص ۳۳۷-۳۳۸.

(۴۹) ل هنده ک ده فها ژي ناخا سپي زافاي ب سه ري بويکن دا دکر. بقئ

شولزان و سنه تکاریت بامه پرنی (۱۹۳۰-۱۹۶۰)

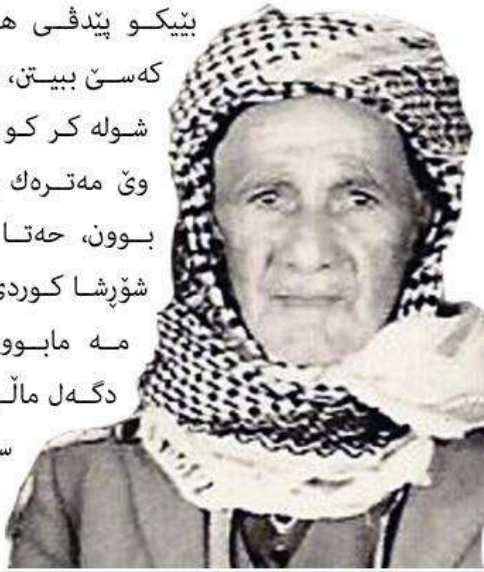
ته رجهمه کرن: کو فان ئیحسان

نقیسین: جه حفه ر سلیمان / سه یداین که فنی خاندنگه ها بامه پرنی

گوندی من بامه پرنی، نه و گوندی نه ز لی ژ دایکبوویم، دناق هه مبیزا ویدا مه زن بوویم، بایی وی یی پاقر من هه لکیشای، من تیر ژ ئافا سی کانیت وی فه خاری، نه وژی: کانیا قه شیلو، کانیا مزگه فتا موئنا، کانیا سه روکانی. من له زهتاب دیمه نییت وی ییت خورستی و خشکوک بری، مینا دهشت و دول و چیا نییت وی، گولیت خورستی و زه نییت که سک و بیستانییت سه روبه ر هه می ره نگیت فیتی و که سکا تی و متایی هسک لی هه یین. وهختی نه م ژ دایکبووین نه بتنی نه م کوریت گوندا بووین، ل گوندی من هه می روییت باژیرا هه بوون، نه م کوریت گوند و باژیرا پیگه یینه.

بێیکو پێدقی هاریکاریا
 که‌سێ بییتن، وان‌هه
 شوله‌کر کو بلنداها
 وێ مه‌تره‌ک و نیف
 بوون، هه‌تا رابوونا
 شو‌رشا کوردی ل مالا
 مه‌ مابوو، پاشی
 دگه‌ل مالی هاته
 سوتن.

مه‌مه‌دی نه‌جار

2- جغسی:

خودی ژێ رازی مه‌مه‌دی نه‌جار برایی عه‌بدولقادری
 نه‌جار لپشت خانیی هه‌میدی موختار دکانه‌ک بو
 خو‌فه‌کربوو، جغسیاتی تیغه‌دکر، نه‌وژی چیکرنا
 ته‌هنگ و دارپت وان بوو، پاشی هاقیتنا ته‌هنگیت
 بارویتی و چیکرنا وان، ژبه‌رکو فیشه‌کیت عه‌سلی ل
 فابریقا دهاتنه‌ چیکرن، گه‌له‌ک د کیم بوون و د گران
 بوون. بژلی کو وی ته‌هنگ چیدکرن، دیسافه‌ قفل
 و کلیل ژێ بسه‌روه‌ر دکرن، ژبه‌رکو وی گه‌له‌ک
 ئامیریټ ژیکجودا هه‌بوون، وه‌کی کلبتانی، هنده‌ک
 دچوونه‌ ده‌ف وی دا ددائیت خو‌ بینه‌ ده‌ری وه‌کی
 بابی من، نه‌فه‌ ژێ یا بی به‌نج و هوشکرن بوو،
 هه‌تا شو‌رشا کوردی رابووی ئینا چوو ده‌وکی، ل
 ویری ژێ دکانه‌ک فه‌کر و قفل چیدکرن، کو‌ری وی
 خودی ژێ رازی سه‌یدیای سه‌لام مه‌مه‌د نه‌جار
 پشتی وی له‌سه‌ر وی شولی ل وێ دکانی یی به‌رده‌وام
 بوو هه‌تا نه‌مری خودی کری.

لسالا 1922 خاندنگه‌ها ده‌ستپکی لی هاتیه‌ فه‌کرن،
 هه‌ر لسالا 1923 ی ریکیت ترومیلا گه‌هشتینی، مشه
 ترومیلیت سه‌یرانچیا دهاتنی، مه‌ تیکه‌له‌ی دگه‌ل
 هه‌می باژیرا هه‌بوو. لقینه‌کا بازرگانی یا مشه
 هه‌بوو، پتری پینچی دکانا لی هه‌بوون، هه‌می
 تشومشت و متا دنافدا هه‌بوون. وه‌کی ژیده‌ری
 ژیانئ گوندیا بتنی پشتا خو‌ ب چاندنی گه‌رم نه‌دکر،
 به‌لکی هه‌می شول و شولزانی و سنعه‌ت د نافتا
 دهاتنه‌ کرن، کو ل باژیریټ مه‌زن دهاتنه‌ کرن. نه‌ز
 دشیم به‌حسی وان شولزان و سنعه‌تا بکه‌م نه‌ویټ
 ل بچوکیا من ل گوندی دهاتنه‌ کرن، دی بزافی ژێ
 که‌م به‌حسی وان که‌سا که‌م نه‌ویټ ب فان شولا
 رادبوون، دا به‌ربابیت نوی بزائن کو نه‌ف گونده
 به‌ری پتری 70 سالا چاوا دژیا.

ل فی گوندی نه‌جار و هه‌داد و هه‌لاق و خه‌یات و
 هوستا و چغسی و ناله‌ند و پنیدۆز هه‌بوون، چیکرنا
 شه‌ل و شه‌پک و جلکیت کوردی و رستنا گوینیکیټ
 هه‌لگرتنا تشتا، ل فی گوندی میویژ و مره‌با و ته‌حین
 و ره‌ژی و خارن دهاتنه‌ چیکرن، که‌بابچی و قه‌ساب و
 سه‌فار و جه‌بار و شقان هه‌بوون، دی به‌حسی هه‌ر
 سنعه‌تی که‌م و پیچه‌کی ژ ژیانان وان که‌سا که‌م ییت
 نه‌و شوله‌ دکرن: -

1- نه‌جار:

نه‌جاری ئیکتی یی من ژ بچوکینیا خو‌ نیاسی هه‌فالئ
 بابی من بوو، خودی ژێ رازی عه‌بدولقادری نه‌جار
 بوو، بابی من گوټبوویټ کو بو مه‌ بوفیه‌کی بو
 نافمالئ چیکه‌تن، ژ دیواره‌کی بو یی دی بچیت، وی
 وه‌ختی دگوټی (سه‌نده‌لیه‌)، نه‌وژی ب هه‌فکاری د
 گه‌ل بابی من بوو، بابی من پتریا ئامیریټ نه‌جاریټ
 هه‌بوون، نه‌وی ئامیریټ چاندنی بو خو‌ چیدکرن،

3- هه‌داد:

ل گوندی هه‌داده‌کی جوهی هه‌بوو، نافیی وی موشی بوو، ل قاتی ئه‌ردی یی خانیی خودی ژێ رازی عه‌بدولا سه‌عدی دژیا، راستی ژێ هه‌داده‌کی زیه‌ک بوو، بژلی قی چهندی ئه‌وی جلیکت کوردی ئانکو شه‌ل و شه‌پک ژێ چێدکرن، من و سه‌یدایی سه‌عید محمه‌د ره‌جه‌بی سه‌حدکی کا چاوا چێدکه‌تن، هنده‌ک جارا ئه‌م سپارتین دا بو کویه‌ی پقه‌هین، نه‌خاسمه‌ وه‌ختی ئه‌م دچووینه وێری، هه‌که‌ که‌س نه‌با هاریکاریا وی بکه‌تن. پاشی لساا 1948ی به‌ر ب ئیسرائیلی قه‌ چوو. به‌لی شولێ هه‌دایی و چێکنا جلاک ل گوندی ما قالا، خه‌لکی بامه‌رنی دچوونه ئه‌ره‌دنا دا ئامیرا چێکه‌ن و ئامیریت چاندنی بکرن، وه‌کی مه‌نجه‌لکی و بقری و جه‌نجه‌ری، ل وێری هه‌داده‌کی ژێهاتی هه‌بوو، خودی ژێ رازی ره‌مه‌زانی ره‌جه‌بی و کورێ برایی خو خودی ژێ رازی یاسین عه‌بدولعه‌زیز ره‌جه‌بی هه‌زارا هندی کر کا دێ چاوا جلیکت کوردی چێکه‌ن، ئینا رابوون بیره‌ک دناف هه‌وشا خانیی باپیری مه‌لا یاسینی دا چێکر و لقاند دا جلیکت کوردی چێکه‌ن، به‌لی د ده‌ستیت واندا یا سه‌رکه‌تی نه‌بوو. یا ژمنقه

نه‌سه‌رکه‌تنا وان د چێکنا جلاکا نه‌خاسمه‌ شه‌ل و شه‌پکا بو وی چهندی دزقریت کو ئه‌و د رستنی دا د شه‌هره‌زا نه‌بوون، ئینا ئه‌ف شوله هیل. خودی ژێ رازی ره‌مه‌زانی ره‌جه‌بی بو خو دکانه‌ک ل ژیریا مالا سه‌یدایی سه‌عید ره‌جه‌بی قه‌کر، دا هه‌دایی تیغه‌ بکه‌تن. فلی تیدا کر هه‌تا بوویه هه‌داده‌کی ژێهاتی، هه‌تا شوپشا کوردی ژێ مابوو، به‌لی پشتی هینگی کیشان و پیشان سه‌روین بوون.

4- هه‌لاق:

وه‌ختی ئه‌زی بچویک ژێ خودی ژێ رازی یاسینی عه‌بدولعه‌زیزی هه‌لاکه‌کی ژێهاتی بوو، به‌ری کو ئه‌و بزاقی بکه‌تن جلیکت کوردی ژێ چێکه‌تن، دکانا وی ژێ ب ره‌خ یا محمه‌دێ نه‌جار قه‌ بوو لپشت مالا هه‌میدی مختار، لویری هه‌لاکه‌کی سه‌رکه‌فتی و به‌رنیاس بوو، هه‌تا ئافاهی خودی ژێ رازی هه‌جی فه‌زله‌ددینی نه‌قشبه‌ندی تمام بووی، ئینا چوو وی ئافاهی، به‌لی وه‌ختی شوپشا کوردی رابوو ئه‌و چوو ده‌وکێ، ژ هینگی وه‌ره هه‌تا نوکه‌ من نه‌دیتیه.

یاسین هه‌لاق (یاسین عه‌بدولعه‌زیز 1921-1998)

ره‌مه‌زانی هه‌داد (1931-2017/113)

۵- خەيات:

خەياتى ئىككى يى جلكىت زەلاما كو دكانهك ل سويكى فەكرى عەبدولكەرىمى محەمەدى خەيات

بوو لجهى دكانا خودى ژى رازى حەجى نەجىب سەعدى بوو، پاشى ھاتە دكانا خو يا بەرفرھە ل رەخى رۆژھەلاتى تەكيايى. ل دويىف پىزانىت من ژنكا خودى ژى رازى

عەبدولكەرىمى محەمەدى خەيات

جەمىل تەوفىقى (جەمىلى سور) وى ژى جلك ددرين، نەخاسمە وەختى زەلامى وى ل ئىكەتيا سوڧىتتى دگەل مەلا مستەفايى بارزانى.

۶- ھوستا:

خودى ژى رازى بابى من ھوستايەكى بەرنىاسى گوندى و دەڧەرى بوو، زىدەبارى قى چەندى ژى جوتيارەكى ژىھاتى بوو. ھندەك ھوستايىت دى ژى ديار بوون، وەكى بيجوى و مەجىدى حەجى برەھىمى و عەبدولا يونس عەبدولقادىر و ئەحمەد تەيار.

۷- نالبەند:

نالبەندى ژ ھەميا بەرنىاستى يى من سەرەدەرى د گەلدا كرى خودى ژى رازى سەلىمى نالبەند بوو، وەختى ئەز بچويك خودى ژى رازى بابى من

سەلىمى نالبەند ل رۆژا (۱۹۷۵/۱۰/۱۰) ى وەغەركرىە

دگۆتە من دەوارى مە بىە دەڧ، دكانەك ھەبوو ل تىزىكى رىڧەبەرىا پوستى ب رەخ تەكيايى قە. دىژن دو كەس ھەبوون گەلەك بېيز بوون، چ جارا قىك نەكەڧتبوون، ئىك ژ وانا شولى نالبەندى دكر، رۆژەكى ژ رۆژا يى ئىككى دەوارى خو ئىنا دەڧ نالبەندى، دا بو دەوارى وى نالەكى چىكەت، وەكى ھوين دزانن كو نال ژ ئاسنى د ھاتە چىكرن، ھەكە ب چەكوچ و سندانانەبا نەدھاتە چىكرن، خودانى دەوارى زانى كو نالبەند گەلەكى بېيزە، داخاز ژى كر ھندەك نالا بدەتى دا بو خو ژىبىگرىت، ئىنا خودانى دەوارى ھندەك ژ وان نالا ب دەستىت خو خاركرن و گۆتى ئەڧە د بى مڧانە، نالبەندى ژى زانى كو ئەوژى گەلەكى بېيزە، بەلى خو بىدەنگكر و لىڧىت خو نەلقاندن، ھەتاكو ھندەك نال ژىگرتىن و دانايىنە بن پىت دەوارى خو، خودانى دەوارى ھندەك

9- کیرپنج:

جاروبارا کیرپنج دهاتنه بامه‌پنئ، دکانه‌ک بو خو ل سویکا بامه‌پنئ دگرت، که‌په‌ن بو شقانا چیدکرن، دا شقانی ژ بارانی سړئ پارێزیت.

10- خودانیت خارنگه‌ها:

ل بامه‌پنئ خودانیت خارنگه‌ها هه‌بوون ئه‌وژێ خودئ ژێ رازی سه‌عیدئ محهمه‌دئ عه‌بدولای و دیسافه قاسمئ که‌بابچی.

سه‌عیدئ محهمه‌دئ عه‌بدولای (1918-1982)

11- قه‌ساب:

ل بامه‌پنئ هه‌ر ئیک ژ فوئاد ته‌وفیق و خه‌لیل بیسیخ و خالد سه‌عدئ قه‌ساب بوون.

پارچیت درافی دانئ، نالبه‌ندی ده‌ستئ خو لسه‌ر پارچا درافی شدانن هه‌می هه‌رمه‌مار ژێرن و پارچه بو زفراند و گوئئ ئه‌فه ناچیت و پاشی یا دویئ و سین ژێ وه‌لیکر، هه‌تا به‌ایئ نالیت خو ژێ چیکرین ئه‌وئیت خودانئ ده‌واری خرابکرین، پاشی راوستان و خو د ئیکودو وه‌رکر، هه‌ر ئیک ژ وانا ژێ زانی کو ئه‌فه ئه‌و که‌سه یئ ل ئیکودو د گه‌ریان.

8- پیندۆز:

هنده‌ک پیندۆز ل گوندئ مه‌هه‌بوون، شولئ وان ئه‌بوو پیلاف نه‌خاسمه ییت کوردی چیدکرن، کو ژ تاویریت ترومیلا دهاتنه چیکرن. سه‌ره‌فه هه‌ریه‌کا سپی سه‌رده‌ا دهاته گرتن، ژ نافدا ژێ ریزکیت هه‌ریئ دهاتنه دانان، دا ل باقا پیئ به‌ینه گریدان. یئ ژ هه‌میا به‌رنیاستر ئه‌حمه‌دئ محهمه‌دئ نه‌جار بوو، کو دکانا وی ب ره‌خ یا یاسینئ هه‌لاق فه‌ بوو، دیسافه پیندۆز ئۆسمان و عه‌بدوره‌حمانی ترک، کو ژ ژورئ کورستانی (ترکی) هاتبوون، ل بامه‌پنئ مان و د شولئ پیندۆزیئ دا گه‌له‌ک شه‌هه‌زه‌ا بوون، پشتی شو‌رشی ژێ چوونه میسل، خو د گه‌ل خه‌لکئ بامه‌پنئ گونجانده‌بوو، ببوو ئیک ژ وی خه‌لکی. یا ژمن فه‌ خودئ ژێ رازی سه‌عدولایئ ئه‌سه‌عه‌دئ قادی ژێ ئه‌ف شوله‌ دکر، پاشی چوو به‌غدا و لوپری ژێ یئ به‌رده‌وام بوو. براین من خودئ ژێ رازی ئه‌نوه‌ری دکانه‌ک ل میسل هه‌بوو، ل ده‌ستپیکا سالیئت هه‌فتیاندا دکانه‌ک ل بامه‌پنئ فه‌کر، پاشی هاته ده‌وکی و هه‌تا ئه‌مرئ خودئ کری یئ به‌رده‌وام بوو.

۱۲- سه فار:

ل بامه پرتی سه فار هه بوون، ئامانیت سفری پاقر دکر،
 نهوژی مالباتا سه فارا بوو، حه سه نئی سه فاری و محهمه دی
 سه فاری و قادری سه فاری. جارو بارا ژی نه خاسمه ل
 دانئی هافینئی هنده ک ژ میسلئی دهاتن دا ئامانیت سفری
 سپی کهن، بژلی ئامانیت سفری چ ئامانیت دی نه بوون،
 دا بوو خو ججه کی ب ره خ دیواری مالا خودئی ژئی رازی
 عه بدولحه میدئی عه بدولجه لیلی فه کهن و دا وی شولی

حسه ن سه فار (۱۹۱۴-۱۹۹۰)

۱۳- چایچی:

ل گوندئی من گه له ک چایخانه و چایچی هه بوون، ژ
 وان خودئی ژئی رازی تهایی عه بدولقادی و مسته فایئ
 نه ماسئ و نه حمه دی محهمه د نه مینی و عه لینی
 به ه دینی.

۱۴- پانزینخانه

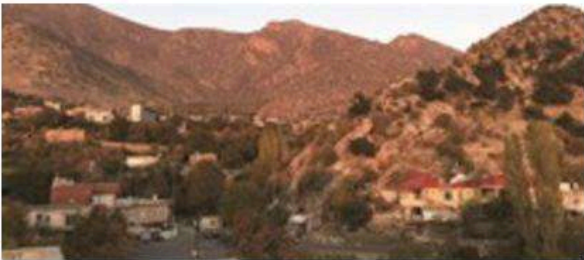
دیسافه ل گوندئی مه پانزینخانه ژی هه بوو دگه ل
 وه کاله تا گازا سپی یا کومپانیا (BP) یا به ریتانی.

۱۵- جه باری

هنده ک ژ خه لکئ گوندی جه باری دکر، وه کی خودئی
 ژئی رازی فه رخوی و هنده کا ژی په ز ب خودان دکر
 وه کی عه لینی جانئ و ته یئی عه لی گه لی. خودئی
 ژئی رازی عه بدولغه فارئ نه قشبه ندی شقانی خو
 هه بوو، کوله ک ل روژئاقایی گوندی چیکر بوو.

۱۶- نوژداریا ملی

ل گوندی هنده ک چالاکیئ نوژداریا ملی هه بوون،
 ژنک و زهلام ژ گوندیئ ره خودوریت بامه پرتی ل روژا
 چارشه مبی دهاتنه بامه پرتی، هنده ک خه نا دگه ل
 خو دینا و داپیرا من پیغه دخاند، دا وان نیشانا ژئی
 به تن نه ویت لسه ره شئی وان چئووین کو پشتی
 ساله کی نه دمان، به لئ ب فئ ریکئ هیدی هیدی
 دچوون.

هوسا گوندئی من یئ بقی رهنگی بوو، کا چاوا بهری
 هفتئ و پینچ سالآ من دیتی.
 (روژا تیک شه مبی ۲۰۱۹/۱۲/۲۲).

قه‌هه‌مانیته شوره‌شی

خه‌باتکه‌ر وشوره‌شگیر میکائیل نه‌لکیشکی

خالد نه‌حمه‌د بادی

بلند راگرتنا نافی پیروزی شه‌هیدا و به‌حسکرنا وان قاره‌مانیا بیته کو وان شیر و نه‌لهویا بو ملله‌تی کورد کرین و نه‌م گه‌هاندینه قوناغا نوکه تیدا دژین، گه‌له‌ک یا فه‌ره نه‌م وانا ژبیر نه‌که‌ین و چه‌نده‌کی ژ خه‌باتا نه‌په‌نی و له‌شکه‌ری و سیاسی یان وان بده‌ینه خویا کرن.

قاره‌مانی قی جاری کو ب سه‌رفه‌رازیشه به‌حسی کار و خه‌بات و بزاف و چالاکیین وی بیته جودا جودا بکه‌ین شه‌هیدی سه‌رکیش (میکائیل حاجی محمد نه‌لکیشکی) و دوسکی یی به‌رنیاس (میکائیل نه‌لکیشکی) و ل ساللا (1949) ل گوندی نه‌لکیشکی ژدایک دبیت و لناف جه‌رگی شوره‌شی و ژ ماله‌کا هه‌ژار و جوتیار و کوردپه‌روهه و ژ ئیکانه‌یی ده‌یک و بابا و بوویه و ل ژیی (6) سالین چویه خاندنگه‌هی ل گوندی کوره‌مارکی و نه‌شیا خاندنگه‌هی ده‌ربازکته ژ به‌ر هه‌ستا نه‌وه‌یی یا وی یا زیده و ل

سیاسه‌تفان و زانا و ره‌وشه‌نییری بیانی (ویلیام فوکنیر) دبیت (چ جارا نه‌ترسه هه‌که تو ده‌نگی خو بو حقی و راستین بلندکه‌ی و چ جارا دگه‌ل یی زوم و کوته‌کی دکه‌ت نه‌به هه‌فال و پشته‌فان و هه‌که هه‌می خه‌لکی ژی وه‌کر تو وه‌نه‌که و دی شیئ دنیا یی گه‌ویری) ب رویاریته سوریت خوینا وان خوگوریکه‌ریته ئاخا کوردستان و ملله‌تی کورد بیته کو ب به‌ترین تشته لده‌ف هه‌ر مروقه‌کی، کو خوین و گیانه، ژده‌ستدای و پیخه‌مه‌ت پاراستنا که‌رامه‌ت و پیروزی کوردستان و ملله‌تی کورد خو کریه قوربان، کوردا گه‌له‌ک قاره‌مان هه‌نه و بیته کو نه‌ف ئازادی و سه‌ربه‌ستی و نافی کوردستان گه‌هه‌شتی ب خیرا سه‌ری وان بوو. وه‌کو وه‌فاداریه‌ک بو

سال (۱۹۶۳)

دگه‌هه‌ته ریزیت

شۆره‌شا ئیلونا مه‌زن و دگه‌ل بابی خو به‌رده‌وامین دده‌ته خه‌باتا چه‌کداری و تا کو سال (۱۹۷۵) و شکه‌ستنا شۆره‌شی شه‌هید میکائیل ده‌ستنا داه‌لیت و ئیکسه‌ر دچیته وه‌لاتی ئیرانی و ل باژیری کرمانشاه ئانکجیدیت و پشتی بوورینا (۲) دو ساله‌دگه‌رپته کوردستانی دا شولی خو یی پیشمه‌رگه‌یی و ریکه‌ستن و خه‌باتی لی ژبه‌ر جه‌نده‌ک و زپته‌ک و سیخوریت رژیما گۆرپگۆر یا هینگی عیراقی ده‌سه‌لاتدار کو پشتی گه‌له‌ک نه‌خۆشی وکوته‌کی و گرتن و زیندان و دویفچونی ل سال (۱۹۸۰) جاره‌کا دی نه‌چار دیت دچیته وه‌لاتی ئیرانی و ل نافی ریزیت پیشمه‌رگیت شۆره‌شا گولانا پیشکه‌فتنخواز لسه‌ر پیشمه‌رگه‌یا خو به‌رده‌وامدیت و ژبه‌ر قاره‌مانی و دلسوزیا وی دیته به‌رپرستی زیره‌فانیا ئیزگی ده‌نگی کوردستانی و ل سال (۱۹۸۲) دیته ئامر سیره و ل سال (۱۹۸۳) دیته فه‌گوه‌ازتن بو (ل.ن.ده‌وک) و روله‌کی ئیکچار مه‌زن ل ده‌قه‌ری دگیریت و ل سال (۱۹۸۴) و دلیدانا ره‌بیین کیلیا شه‌دایی دا، ل هنداف ده‌وک، ب گرانی بریندار دیت و هه‌ر ژبه‌ر زیره‌کی و دلسوزی و شاره‌زایا

وی دیته جه‌گری ریکه‌راوا
(محمد حمیدی وه‌رمیلی)
و هه‌ر ل سال (۱۹۸۵)
کورپی خو یی گه‌نج
یی ب نافی عبدالستار
دگه‌ته پیشمه‌رگه و
هه‌ر ل ده‌قه‌را نافی
و دگه‌ل بابی خو دیته
بشکوژه‌کا گه‌ش لناف
هیزیت پیشمه‌رگه‌یی.

لی ژبه‌ر هیزشا هوقانه یا

فروکیت به‌عسیا ل ده‌قه‌را گولیا

کورپی وی عبدالستار و دگه‌ل (۵) هه‌قالیت خو
ییت پیشمه‌رگه شه‌هید دبن و دگه‌نه کاروانی
شه‌هیدت کوردستانی و پشتی شه‌هیدبوونا کورپی
وی یی گه‌نج پتر که‌رب و کینا دوژمنی د دلی
شه‌هید میکائیلی دا دپه‌نگیت و مه‌زنتر لی هات
و شه‌هیدی نافی بزاقیدکه‌ت پتر دریت مه‌زنتر
ل دوژمنی بدت و پتر چالاکییت له‌شکه‌ری بکه‌ت
و پتر ژ (۴) چالاکییت مه‌زن کرن و نافوده‌نگی
شه‌هید میکائیلی پتر ل هه‌می ده‌قه‌ری فه‌دده‌ت.
هه‌ر ژبه‌ر زیره‌کی وچه‌له‌نگیا شه‌هید میکائیلی
بو به‌رپرستی ریکه‌راوه‌کا پارتی لناف شۆره‌شی بنافی
ریکه‌راوا (دمدم) ده‌یته دیارکرن و لسه‌ر کار و خه‌باتا
خو یا پارتیاتی به‌رده‌وامدیت. به‌لی هزار حه‌یف
و مخابن ل سال (۱۹۸۷) ده‌یشکرنا سه‌نگه‌ریت
دوژمنی دا ل پشتا کومه‌لگه‌ها باگیرا شه‌هید
میکائیل حاجی ئه‌لکیشکی دگه‌ل دو ژ هه‌قالیت
خو ییت پیشمه‌رگیت قه‌ره‌مان شه‌هید دبن و
دگه‌نه کاروانی نه‌مریت کوردستانی. هزار سلاق
لسه‌ر گیانی ته‌فایا شه‌هیدی کورد و کوردستانی و
سه‌رکاروانی وان ملا مسته‌فا بارزانی .

بو (۹۴۰ مش/۱۵۳۴ز - ۹۸۴ مش/۱۵۷۶ز) وی هه یامی (۴۴) سالاً حوکم کره... (۴) هه رچه نده لدویف سالیته (عه باسی) حوکم وی نایته (۴۴) سالاً به لکو دبته (۴۲) سال، لی هه ر چهوا بیت هه یامی حوکم (زهینه ل به گئی هه کاری و سولتان حسین وه لیی به هیدینان) هه فچاخى تیکن.

رهنگه پیتریا ژیده را دهه فرانه کو لسه ده می میر (عیماده دینی هه کاری) ناکوکی د نافه را میرگه ها به هدینا و هه کاریا دا پهیدا بوینه هه ر وه کی (مایى) ژى ئا فرییدته ب وی چهندی (وه کی مه لسه ری ئا فرییدیه گوتنا «ئهدنى» ئهوا ژ «مایى» فه گوهازتى) و میر (عیماده دین کورپی یه حیا به گئی/۱۶۳۴ - ۱۶۳۹ز) (۵) دبته میری میرگه ها هه کاریا و ئهف قوناغه دبته قوناغا تیکى یا تیرشا له شکرى هه کاری بو سهر میرگه ها به هدینا (۶).

ئه گه ر ل دویف گوتنا (نزار گولی) ده می حوکم (میر عیماده دینی ژ ۱۶۳۴ - ۱۶۳۹) بیته، ل وی ده می حوکم میرگه ها به هدینا د ده ستی هه ر تیک ژ: ((میر یوسف خان به گئی دویف کورپی سه عید خان به گئی تیکى ۱۰۴۱ - ژ ۰۴۸ مش/ ۱۶۳۲ - ۱۶۳۸ز) و (قوبادی دویف کورپی سه عیدی تیکى کورپی سهیدی ۱۶۳۸ - ۱۶۴۰)) (۷) دا بوینه.

کو لقیره خویدبیت سالاً (۱۶۵۰ز) ئهوا (مایى) ئا فرییدته تی هیرشا تیکى یا عیماده دینی هه کاری یه بو سهر میرگه ها به هدینا یا شاشه چونکه هه یامی حوکمداریا وی ژ (۱۶۳۲ - ۱۶۳۸) بیته بوینه. دیسان (ئهمه د ئهدنى) دبیت: زیده باری وی پیکهاتنى و ل هه فهاتنى هه ر ناکوکی ل نافه را هه ر دو ئالیا دژوارتر دبن، ل سالاً ۱۶۶۷ز تیک ژ سه رکیتیت به رواریا ب نافى (ئا فده ل بالوکی) خوه لبه ر میری به هدینا قوباد به گئی ئاسى دکته... (سیلاف: ژ ۱۱۷: ۲۷).

هه له به ت ل قیره ژى (ئهمه د ئهدنى) گوتنا (مایى) فه گوهازتیه، لی هه که ل په رتوکا (الفیردوس المجهول) بزفرین، هه ر (مایى) لسه ر پشته رپیوونا (ئا فده ل

ئهدنى) د کوفارا (سیلاف) هژمارا (۱۱۷) تیرمه ها ۲۰۱۹ئى د لاپه ریت (۲۶ - ۳۱) دا تیک ژ وان بابته، بیته لدور هنده ک قه ومینیت د نافه را میرگه ها به هدینان و هه کاریاندا قه ومین، لی دشین بیژین نفیسه فانی ئه و بابته ب رهنگه کی کوی پیست دوجاریکریه فه، بیی کو توژاندنى د وان دیروکا دا بکته، ئه ویت د وان ژیده ریت بکاریانان دا هاتین، کو ئه فه ژى نه ریکا زانستی یا فه کولینی یه د وان قه ومینادا. هه ر دیسان کاریانان ژیده ران ژى نه ل دویف په نسپیته فه کولینا هاتینه وه رگرتن و بکاریانان، له وما مه ب فه ر دیت چهنه رۆنکرنه کا لسه ر وی بابته یی بدهین، ژ بو راستیا قه ومینیت دیروکی بیته ل ده فه رى قه ومین باشتر بیت.

کهنگی ناکوکی دنافه را میرگه ها به هدینا و هه کاریادا پهیدا بوون؟

(ئهمه د ئهدنى) ژ (مه لا ئه نوهر مایى) هوسان فه دگوهیزیت: (له وما پشتی مرنا هه ر دو میریت نافداریت ئامیدی سلان حسین به گئی و زهینه ل به گئی میری هه کاریا ل سالاً ۱۶۵۰ز تیکه لیته نافه را هه ر دو میرگه هیت به هدینا و هه کاریا تیکدچن و ناکوکی دگه هه نه وی هندی شه ر به پته کرن، عیماده دینی هه کاری ب سه رکیتشیا ۶۰۰۰ چه کداران هیرشى دکته سه ر ده فه را به روارى بالاً... (سیلاف: ژ ۱۱۷: ۲۷)).

جاری دا بزاین کا حوکم هه ر دو میران (سلان حسین به گئی میری ئامیدی و زهینه ل به گئی میری هه کاریا) کهنگی بوینه؟ د په رتوکا (اماره هه کاری) دا هه یامی حوکم (زینه ل به گئی هه کاری) فه دگه ریت بو (۱۵۵۲ - ۱۵۸۶ز) (۱) ئانکو نیزیکی (۳۴) سالان حوکم کرییه و هه یامی حوکم (سلان حسین وه لی) چهنه دیتن لسه ر هه نه، (عماد عبدالسلام) فه دگه رینیته (۹۴۰ - ۹۸۱ مش/ ۱۵۳۳ - ۱۵۷۳ز) (۲) ئانکو حوکم وی هه یامی (۴۰) سالاً فه کیشایه و (مایى) فه دگه رینیته (۹۸۴ مش/ ۱۵۸۱ز) ئانکو (۴۴) سالان حوکم کرییه (۳) و (عه باسی) فه دگه رینیت

بیت. کود بیت مه خسه د پی (سلیمان) ئی دوی بیت ژ بهر دو نه گهرا، نه وژی: ۱- چونکی (سلیمان) ئیکئی کورپی زاهدی، یه، حوکمداریا وان بهری چه رخی شانزدی یه (۱۵۱۴ز). ۲- سلیمان دوی برای میر عیماده ددینی، کو دبیت به حسنی وی بیت، چونکی وهکی بهری نهو گوتنا (مای) ئا فریدای لسه ده می میر عیماده ددینی ناکویا ل نافه را ههردو میرگه ها ده سپتکریه و سلیمان برای میر عیماده ددینی یه، نه فیه دی پیتر لسهر قهومینان هیئت، دویر نینه ژی (مای) ئا فنی (خالد به گئی) ب شاشی د په رتوکا (الاکراد) ئینابیت، چونکی د (الفردوس) ئی دا گرو فیه کریه کو لسهر بهر گئی په رتوکه کئی دیتیه ئا فنی (سلیمان به گئی) ئی هاتیه. لی دیسان دی خش مینیه د نافه را (سلیمان به گئی) و (زه کریا به گئی) ئی دا نه وی کو د (شهره فنام) دا ئا فنی وی هاتی: و نوکه دیروکا مشه ختی د ساللا هزار و پینجی دایه (۱۵۹۶ز) کو زه کریا به گئی کاروباریت حوکمه تی ل جوله میتر گئی ب ریقه دبهت نهوا کو جهی ده سهه لاتداریا وی (۱۵). ئه ری ل وی ده می کی ژ ههردو وان حاکمی هه کاریا بوویه، (سلیمان به گئی برای عیماده ددین به گئی) ئی یان (زه کریا به گئی) کورپی زهینه ل به گئی؟ کو ئه ف بابه ته پیئشی پیتر فه کولینایه.

دیسان (ئه حمده ئه دنی) هوسا ژ (مای) فه دگوهی زیت: (ل ساللا ۱۷۰۲ ل وه ختی زبیرخان به گئی و ب مه ره ما تولفه کرنی ژ میری به هدینا و تولا میر ئا فده ل بالوکی به پیته فه کرن سه رکیشی هه کاری ب ئا فنی (چلقه ده ر) سه رکیشیا له شکه ره کئی مه زن دکته و هیتره کا سه رانسه ری دکته سه ر میرگه ها به هدینا و...) (سیلاف: ۱۱۷: ۲۸).

ئه گه ر دیروکا قهومینا (ئا فده ل بالوکی) بزفریته ساللا (۱۵۹۶ز) بیت، ئه ری ئیدی دی چاوا ل ساللا (۱۷۰۲) یی ژ نوی میری هه کاریا (زوبیر خان به گئی) ب مه ره ما تولفه کرنی ژ میرگه ها به هدینا ژ بهر کوشتنا میر (ئا فده ل بالوکی) هیزه کئی ب سه رکیشیا (چلقه ده ر) ی هیتریه سه ر میرگه ها به هدینا،

بالوکی) به رامبه ر میریت به هدینا دبیت: ل ساللا (۱۰۰۵ امش/۱۵۹۶ز) مه لبه ندی میرگه ها به رواریا بوو و ل وی ده می میری وی (ئا فده ل بالوکی) بوو... (۸). ئانکو (مای) د دو په رتوکیت خو دا دو دیروکین ژیکجودا ددانیت، کو د (الاکراد) دا ساللا (۱۶۶۷ز) دانایه، و د (الفردوس) ئی دا ساللا (۱۵۹۶ز) دانایه. هه ر دیسان مای د ده ه مه نه کئی د (الفردوس) ئی دا دبیت: (کو زه کریا به گئی حاکمی هه کاریا بوو ل ساللا ۱۰۰۵ امش/۱۵۹۶ز) (۹).

دیسان (ئه حمده ئه دنی) ژ (مای) فه دگوهی زیت: (...گلائی دگه ل هفت زه لامیت دی ییت ژیکرتی قه ستا قه سرا میر ئا فده ل بالوکی دکهن ب بهانه یا هندی کو بیژیتی مه لک عه زیز ژ کارو کریاریت خوه په شیمان بوویه و داخازی ژ خالد به گئی بکته ل وان نه گریت...) (سیلاف: ۱۱۷: ۲۷).

لقیره ژی دبیزین کو (مای) د په رتوکا (الاکراد) دا دبیت (داخازی ژ خالد به گئی ل وان ده می سلیمان به گئی حاکمی هه کاریا بوو...) (۱۱) و دیسان ده ه مه نه کئی د (الفردوس) ئی دا هه ر (مای) وی چه ندی لسه ر (سلیمان به گئی) ئی خو یادکته و دبیت: (هوسان لسه ر بهر گئی په رتوکه کئی نفیسابوو) (۱۲) به لی دیسان هه ر وه کی (مای) د (الفردوس) ئی دا ژ (شهره فنام) فه دگوهی زیت (کو ل وی ده می حاکمی هه کاریا زه کریا به گئی بوو...) (۱۳).

و (نزار گولی) ل دوور ئا فنی (خالد به گئی) دبیت: (...سه ره رای وی چه ندی مه ئا فنی چو میران ب ئا فنی خالد به گئی دنا ف هه می دارا بنه مالا میرین هه کاریان دا نه دیتیه) (۱۳). به لی هه که ل ئا ف دارا بنه مالا میریت ها کاریا بنیرین دی بینین ل دو جها ئا فنی (سلیمان) ی هاتیه، نه و ژ: ل جهه کی سلیمان کورپی زاهدی یه (روسته م، سلیمان، مه لک).. و ل جهه کی دی سلیمان کورپی یه حیا به گئی یه (عیماده ددین، ته ته رخان، شی به گئی، میر قاسم، سلیمان) (۱۴). ئانکو دبیت یا دورست (سلیمان)

چاپوويہ، باشہ وی مفاڑ کيڑکی ژ ھہرسئی چاپا
 وەرگرتیہ، ٺہری ما نہ یا پیتھی بوو چاپ و سالا
 چاپی و بہرپہر دابانہ خوځاکرن؟
 دیسان گوڤارا سیلافا، ٺہری ژمارہ چہندہ؟ نافی
 نفیسہفانی، نافی بابہتی، مانہ پیتھی بوو ھاتبانہ
 خوځاکرن؟ خو ٺیک ژمارہ بتئی نینہ دا پیتھی ب
 ژمارئی نہ کہت.
 دیسان ھہفدیتت کہنگی و ل کیری و ژئی وان و
 ھہتا ناستی خواندن پیتھی با ھاتبانہ خوځاکرن،
 لھوما ژیدہر ژی قہت ب ریکا زانستی نہ ھاتینہ
 قہیدکرن.
 کو ٺہفہ ھندہک نمونہ بوون و ھک روٺکرن لسہر
 وان شاشییت د بابہتی دا ھہین کو بابہتین ب فی
 رھنگی ژ بو نفیسین پیتھی گہلہک ریکیٹ زانستی
 یہ، ٺہگہر نفیسہفان ب رھنگہکی ھویر ٺہکولین
 د فان بابہتادا نہ کہت، ھہلبہت دی گہلہک شاشیا
 کہت، کو ھیفیا من ٺہوہ، شیاہین ھندہک روٺکرنا
 بدہینہ بابہتی نہک ژ بہایی وی کیمکہین.

ٺانکو پشتی بۆرینا پیتر ژ (۱۰۰) سالا دی ژ نوی تولا
 (چلقہدہر) ی ٺہ کہتن؟!
 پشتی ھندہک دیروکیٹ قہومینا ھاتینہ خوځاکرن
 کو شاشی د وان دیروکادا نہ، کو (مای) بخو د
 ھہردو پھرتوکیں خو دا گہلہک ھہفدژی د دیروکیٹ
 قہومینادا کرینہ، لھوما ٺہکولینفان دقیت
 ٺہکولین ب زانستی لسہر بابہتیت ھوسان بکہت
 دا ب رھنگہکی زانستی بابہت بہیتہ ٺہکولین.
 و خالا دویمایی لسہر فی بابہتی ژیدہریٹ
 بابہتی (ٺہحمہد ٺہدنی) نہ کو ب فی رھنگی
 ژیدہر قہیدکرینہ:
 الاکرد فی بہدینان/ ملا انور مای
 گوڤارا سولاف
 - ھہفدیتت دگہل عہزیز مالتایی.
 - ھہفدیتت دگہل شموتیل یوخنا شمائیلی.
 کو ب راستی نزانم کا (ٺہدنی) قہت چاوانیا چ
 ٺہکولینا نہدیتینہ کا چاوا ژیدہر دھیتہ قہیدکرن،
 باشہ پھرتوکا (الاکرد) یا مایی تا نوکہ (۳) جارا

ژیدہر و دہمہن:

(۷) العباسی، امارہ بہدینان العباسیہ، ژیدہری بۆری، ل (۶۶).
 (۸) انور المائی، الفردوس المجهول، بحث تاریخی اجتماعی
 ادبی عن منطقه بادینان عامہ و برواری بالا خاصہ،
 ۱۳۷۱ھ/۱۹۵۲م، مخطوطہ غیر مطبوعہ (نسخہ محفوظہ
 فی حوزہ مکتبی)، ص (۵۰).
 (۹) ھہر ٺہو ژیدہر و بہرپہر.
 (۱۰) المایی، الاکرد فی بہدینان، بپ (۱۳۲).
 (۱۱) المائی، الفردوس المجهول، بپ (۵۰).
 (۱۲) ھہر ٺہو ژیدہر لاپہر.
 (۱۳) نزار آیوب گولی، امارہ ھکاری فی العہد العثماني،
 بپ (۲۰۰).
 (۱۴) ھہر ٺہو ژیدہر، بپ (۳۵۹).
 (۱۵) شرفخان البدلیسی، شرفنامہ، ت: محمد جمیل الملا
 الروژیانی، گ، وزارہ التریبہ، آرہیل - ۲۰۰۱، ص (۲۵۲).

(۱) نزار آیوب گولی، امارہ ھکاری فی العہد العثماني، ط ۱،
 مطبعہ (kalkan)، ترکیا - ۲۰۱۷، ص (۱۲۱).
 (۲) بنیپہ: پھرتوکیں عماد عبدالسلام رووف، المعجم التاريخي
 لامارہ بہینان، ط ۱، مطبعہ الحاج ھاشم، آرہیل - ۲۰۱۱،
 ص (۱۲۰ و ۱۲۳). و أمراء وعلماء من كردستان فی العصر
 العثماني، ط ۱، الناشران: دار الزمان و مکتب دار التفسیر،
 ۲۰۱۶، ص (۱۰۸). و تاریخ أمراء بہدینان، الالوکہ www.alukah.net.
 (۳) بنیپہ: انور المایی، الاکرد فی بہدینان، ط ۲، مطبعہ
 خہبات، دھوک - ۱۹۹۹، ص (۱۲۴).
 (۴) محفوظ محمد عمر العباسی، امارہ بہدینان العباسیہ،
 ط ۱، مطبعہ الجمهوریہ، موصل - ۱۹۶۹، ص (۵۴ و ۵۹).
 (۵) امارہ ھکاری...، ژیدہری بۆری، ل (۱۲۱).
 (۶) ھہر ٺہو ژیدہر، بپ (۱۹۸).

زه‌هاوی ل قه‌هوه‌خانا زه‌هاوی

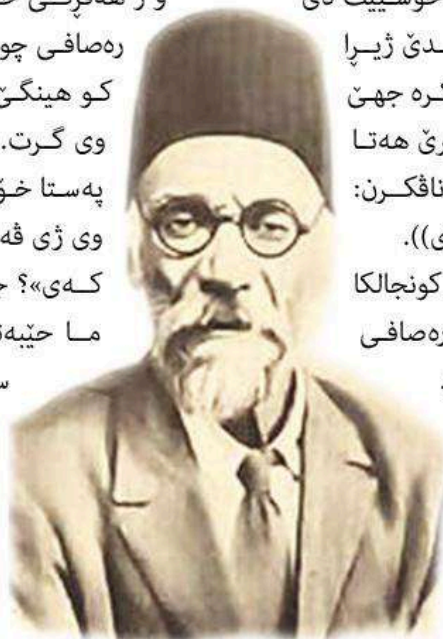
نقیسینا: خالدی قه‌شتینی★

ته‌رجه‌مه‌کرن ژ عه‌ره‌بیی: حه‌میدی بامه‌رنی

خۆ، دروسته‌ره‌بیژین هه‌فرکی خۆ ره‌صافی، د وی حه‌یس و به‌یسیدا بچویکه‌کی فسته‌قا دفرو‌شیت ل ویری دیار‌بوو. زه‌هاوی ئاخفتنا هه‌فالی خۆ بیری و به‌ری خۆ دا فسته‌قفرو‌شی: «لاوک ته‌ کراسه‌کی جه‌حیلا یی بقایدا من هه‌یه»؟ یی ل ویری هه‌میای پیکشه‌ به‌ردا که‌نی و په‌سته‌ ژی ل به‌ر ره‌صافی به‌رزه‌بوو؛ ئینا بغه‌زه‌بغه‌ ده‌رکه‌ت. هینگی زه‌هاوی بوو مه‌زننی روینشتیا و خۆ کره‌ میرزایی قه‌هوه‌خاننی و ژ هه‌فرکی خۆ خلاسبوو.

ره‌صافی چوو و مه‌حه‌مه‌د مه‌هدی ئه‌لجه‌واهری، کو هینگی په‌سته‌فانه‌کی جه‌حیل بوو، جه‌ی وی گرت. ئه‌وی ژی ده‌سته‌فایتنی تشته‌کی ژ په‌ستا خۆ بخوینیت، فه‌یله‌سوفنی مه‌زن ل به‌ر وی ژی فه‌بری. «ئه‌فه‌ندیی من دئی شه‌رتانی که‌ی»؟ جه‌واهری جه‌حیل ژ وی پساری ما حییه‌تی. لیزقیری. «شه‌رتانی سه‌را چ سه‌یدا»؟ گۆتی: «ئه‌ز دئی بیه‌نا خۆ چککه‌م و تو ژی دئی بیه‌نا خۆ چککه‌ی کا دئی بیه‌نا کی ژ مه‌ به‌ری خلاسیت؟!»
ئه‌و یاریه‌ک بوو بچویکا خۆشی پید بر. به‌لی جه‌واهری نه‌شیا

ئه‌م جه‌میل سدقی زه‌هاوی وه‌کی په‌سته‌فانه‌ک (شاعره‌ک) و فه‌یله‌سوفه‌ک و زانابه‌ک دنیاسین، به‌لپیا که‌له‌ک کیم وی وه‌کی ئیککی سجه‌تخۆش و نوکته‌چی دنیاسین. روژه‌کی ژ روژا سه‌روکه‌زه‌ری، نوری ئه‌له‌سه‌عیدی، پیخه‌مه‌ت چافیکه‌ته‌نه‌کی دگه‌ل بکه‌ت ئه‌و گازبکر. زه‌هاوی ژی پرسی: ل کیری؟ به‌رسفا وی بوو: ل قه‌هوه‌خانا ئه‌مینی. هه‌ردوکا ل ویری ئیکودو دیت. قه‌هوه‌خاننی ژبلی چه‌ند ته‌ختک و کورسیکیت که‌فن و فوئوگرافه‌کا که‌فن پیخه‌ چ خۆشییت دی ییت دنیایی لینه‌بوون. د سه‌ر هندنی ژیرا که‌له‌ک که‌ته‌ دلنی زه‌هاوی و ویری کره‌ جه‌ی روینشتیت خۆ و که‌له‌ک به‌له‌ز ویری هه‌تا فی گافی ژی ب نافنی وی هاته‌ نافکرن: نافنی وی بوو ((قه‌هوه‌خانا زه‌هاوی)).
ب زویترین وه‌خت قه‌هوه‌خانه‌ بوو کونجالکا نقیسه‌فانا، ئیک ژ وان ژی مه‌عروف ره‌صافی بوو، و ده‌سته‌فایتنه‌ په‌سته‌یه‌کا دریز.

زه‌هاوی ژ وی په‌ستی و خودانی وی دلگران بوو و ناقبه‌را وان وه‌کی تازی بوو. زه‌هاوی روینشت هه‌زا خۆ کر کا چاوا دئی به‌ریکه‌کی ده‌ته‌ هه‌فالی

لسهر راکیشانا عه‌ردی یا وی کتیبه‌کا بچویک لسهر به‌لافکری و گه‌له‌ک لسهر سه‌ره‌زرا پێشکه‌تنی و داروینی و بنه‌کوکا مروّفی و تشتیت گری‌دای وی چه‌ندی نفیسیه. روژه‌کی وه‌ختی ئه‌و دناف هزریت خۆدا کویر چوو‌یه‌خاری، زه‌لامه‌کی کینگری به‌سه‌ر قه‌هوه‌خانیدا گرت و د گافی‌دا چوو به‌رسینگی وی گۆتن: تو چیکرنا چیکه‌ری (خه‌لقی خالقی) مانده‌لدکه‌ی و دبێژی بنه‌کوکا مروّفی مه‌یمنیک بوو! ئانکو بابی من مه‌یمنیک بوو! ئینا زه‌هاوی ده‌ست دا ره‌یت خۆ و به‌رسقا وی دا: «نه‌ کوپێ من! من نه‌ گۆتیه‌ بابی ته‌ مه‌یمنیک بوو. به‌لی بابی من مه‌یمنیک بوو!»

ئه‌ف کومیتتا ل خاری ژێ لسهر قی نفیسین هاته‌یه: شاگرده‌ک هاته‌یه نکه‌ بابی خۆ و گۆت: باب باب سه‌یدای بایۆلۆجی (زیندیزانی) بو مه‌ دیارکر کو بابی مروّقا مه‌یمنیک بوو، ئینا باب لێزفیری گۆت: کربه‌. هه‌که‌ بابی ته‌ مه‌یمنیک بیت بابی من مه‌یمنیک نینه.

★ به‌رامبه‌ری قی گۆتنا مه‌زنا عه‌ره‌بی مه‌ د کوردی‌دا گۆتیه‌کا مه‌زنا یا هه‌ی کو دبێژیته‌: «دو سه‌ریته‌ به‌رانا د قازانه‌کی‌دا ناکه‌لن.»

بیدلیا سه‌رداری خۆیی هه‌فتی سالی بکه‌ت؛ قیجا هه‌ما دفنا خۆ گرت و بیهنا خۆ چککر... زه‌هاوی ژێ وه‌کی وی کر. پشتی بیهنکه‌کا کورت جه‌واهری خۆ داده‌ست: «ئه‌ی سه‌یداین مه‌، به‌سه‌»، ئینا زه‌هاوی شه‌رتانی ژێ بر و جه‌واهری نه‌چاربوو ژ پێش ویقه‌ کرییا قه‌هوه‌خانێ بده‌ت، کو «چار فلس» روژیته‌ خیر و به‌ره‌که‌تی بوون! کو هینگی فلس فلس بوون. گۆتنا مه‌زنا دبێژیته‌: «دو دیکل لسهر گیفانکه‌کی ناژین» ★. بو خودانی گۆتنا باشته‌ر بوو هه‌که‌ بیژیته‌: «دو په‌سته‌فان د قه‌هوه‌خانه‌کیقه‌ ناژین.»

به‌لپیا زه‌هاوی د راستیا خۆدا یی قه‌لس نه‌بوو، ئان چافی وی ل هندێ نه‌بوو کانی کی دی کریا قه‌هوه‌خانێ و به‌یانی شیشی وی یی چایی ده‌ت... به‌روفاژی هندێ یی هیوو ده‌می ژ قه‌هوه‌خانێ ده‌ردکه‌ت دا گازی خلمه‌تکه‌ری که‌ت و دا پارێ هندێ ل ویژی و ئه‌و چه‌ژێدکه‌ت ده‌ت، به‌لپیا ئه‌ویته‌ ئه‌وی چه‌ژێنه‌دکر ئان که‌ریته‌ وی ل وی دیوانی قه‌کرین ئان دناف ناخفتنی‌را ناخفتنا وی دپری نه‌ ددانه‌ دگه‌ل.

هوسا ژێ قه‌هوه‌خانا زه‌هاوی ل جاددا شورطه‌، میترگژکه‌ک ژ میترگژکیته‌ هزری بوو ناقت گه‌له‌ک بنافوده‌نگیته‌ هینگی پێقه‌ هاتبوونه‌ گری‌دان. روژه‌کی عه‌بدولقادی مومه‌ییه‌زی خودانی روژناما «ئه‌بو حه‌مه‌د» هاته‌ دگه‌ل وان، ئینا زه‌هاوی بجان مالکا ژپێشقه‌چوو:

قد جاءنا أبو حمد
قد طابت القهوة لي
په‌شی کمشیه‌ الأسد
صب یا ولد... صب یا ولد

ئانکو: «هاته‌ نکه‌ مه‌ ئه‌بو حه‌مه‌د، پریقه‌دچیت وه‌کی ریقه‌چوونا شیرا، قه‌هوه‌ ل من خۆش هات، لاوک تیکه‌... لاوک تیکه‌».

و ل ویژی هه‌می هزریته‌ خۆ ییت فه‌لسه‌فی و د گه‌له‌ک زانستادا به‌لافدکر، نه‌خاسمه‌ سه‌ره‌زرا وی

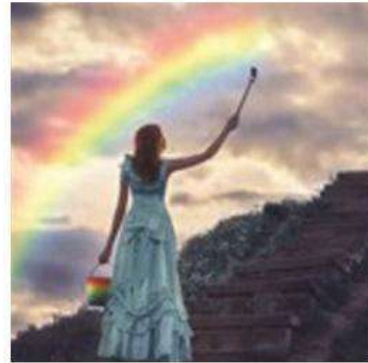
ژێده‌ر و ده‌همه‌ن:

★ خالدی قه‌شتینی، روژنامه‌فان و نفیسه‌فانه‌کی عه‌ره‌بی ئیراقی یه

ژيان و دوو تيكست

ريجوان عه‌لى

1- ژيان نه ره‌نگيت كه‌سكوسورينه

ئه‌ف ژيانه يا جوانه، به‌لى ئه‌ف جوانيه ب ره‌نگه‌كى، ئان ئيكى ديتر ژ دلمكوميا وى دهرده‌كه‌فیت.

كو ئه‌م دژين د هيفى دشكينييت وى دا و دئازاريت وى دا و دنه‌خوشييت ويدا و د دهرده‌سه‌رييت ويدا، ب ره‌نگه‌كى نه‌دادوه‌رانه، كو سه‌ربارى وى چه‌ندى ئه‌م هه‌ست دكه‌ين و تام دكه‌ينه جوانيا وى ب ره‌نگه‌كى وه ل مه‌دكه‌ت بزائين ئه‌و هه‌يامييت گه‌ش ييت دناف ئان نه‌خوشيان دا دبورن ئه‌و ده‌من ييت خو ژبو دوه‌ستينين. و ئه‌گه‌ر ئه‌ف دهرده‌سه‌رى و دلره‌قيه نه‌بان كه‌يفى و ئارامى و گه‌هشتنى و سه‌ره‌كه‌فتنى چ رامانه‌كا وه‌سا نه‌دبوو كو باس لى بيته‌كرن.

له‌وما، ژيان نه‌تنى ئه‌وه‌كو به‌لاتينكن دفرن ل نا‌فا باخچان و نه‌ره‌نگيت كه‌سكوسورينه، ژيان جهه‌كى خه‌موكى يه‌ و هه‌فركيه‌كا به‌رده‌وامه.

جوداهى نا‌قه‌ه‌را كو تو ببيني ئه‌و كه‌سكوسوره، ئان نه‌خپه‌ر نه‌مه‌ودايى شيانيت ته‌يه‌بو ستپه‌ره‌كرنا دربا! ل داويى درييت ژيانى به‌يزترن ژ ته‌ و دى زېده‌تر ته‌ ئيشين و دى وه‌ل ته‌ كه‌ن بكه‌فيه‌سه‌ر چوكا.

به‌لى ئه‌و چه‌ند دمينيت له‌سه‌ر مه‌ودايى خوراگرى ته‌ د وه‌رگرتنا درييت ب ئازار دا و تو يى به‌رده‌وام له‌سه‌ر بريقه‌چوونى به‌ر ب پيش، مه‌ودايى خوراگرى ته‌ بو گوهلتيوونا هيفى شكاندتيت وان و كيمكرنا وان ژ بازا ته‌ و تو يى به‌ر ب پيش بريقه‌دچى. ل قيره‌جوداهى دى ديار بيت و خوراگرى ناشكراييت.

2- ئها نه‌فه‌يه يا دى دهرگه‌هى بو من فه‌كه‌ت

دوو هه‌فژين ري‌ككه‌فتن روژه‌كى دهرگه‌هى بو چ مي‌هفانه‌كى نه‌فه‌كه‌ن، ئه‌فجا ئه‌و چ كه‌س بيت!!! و ل ده‌مه‌كى زه‌نگلا ده‌رى ليدا و هه‌ردوووان ل جهه‌كى به‌نى سه‌حكركى ديت مالباتا زه‌لامى نه‌...

هه‌ردوووان ب نيرينه‌كا رژد كو له‌سه‌ر سو‌زا خوين ته‌ماشه‌ى تيكودو كر و مانه‌فه‌ بى ده‌نگ و مي‌هفانان هزركر كه‌سه‌ك ل مال نينه‌ و چوون.

پشتى چه‌ند خوله‌كيت كيم مالباتا ژنكى دهر قوتا... زه‌لامى ته‌ماشه‌ى هه‌فژينا خو كر ديت روندكيت ژ چاقيت وى دبارن و ئيكسه‌ر گوته‌ هه‌فژينى خو: ل من نه‌گره، به‌لى بخودى بو من نه‌يا بسانا‌هيه ده‌يكه‌ خو و بابى خو به‌ئيلمه‌ له‌به‌ر ده‌رى و بو نه‌فه‌كه‌م ... ئه‌ز نه‌شيم!!!

زه‌لام ما بى ده‌نگ، و هيتلا دلى خودا... سال بو‌زين و خودى شه‌ش كور دانى و يا حه‌فتى كچ بوو. ئها ل وى ده‌مى گه‌له‌ك كه‌يفه‌ زه‌لامى هات و قوربان فه‌كوشتن و خه‌لكه‌ك مي‌هفانكر ... !!

و خه‌لك ب مه‌نده‌هوشى لى پرسين ئه‌رى بوچ كه‌يفه‌ ته‌ ب فى كچى گه‌له‌ك مه‌زنتره‌ ژ كه‌يفه‌ ته‌ ب كورا...?

وى ژى ب ساده‌بى به‌رسفدا:-

((ئها نه‌فه‌يه يا دى دهرگه‌هى بو من فه‌كه‌ت))

نیرین و دیتنا مه بو ژینگه ھپاریزئی

محمد محسن

پیدقین خو بگهریت و نه مینیته ل بهر سه رمایئ و دسه ر وان حال را ژئ خه لک ل سهر داربرینئ دهیته گرتن و سزادان.

ل قیره ئه م پیش نیاز دکه یں کو ل ھەر ناحیه کی لیژنه کا ریك و پیک بهیته چیکرن ب چاقدیری و بهرپرسیا ریقه ری ناحیئ و ب ئه ندامه تیا ریقه ریا دارستان و پاوانا و ژینگه هی و پولیسا بو وان ده فهریت دار لی ههین ۶۰ روژا ده ستیشان بکه ن د وهرزئی پائیزیدا دار بهینه وهرباندن، به لی قیت نوینه رییت وان ئالیا ژئ دگه لدابن و بشئ ریکی دار دی بو وه لاتیان مشه بن و دارستان ژئ دی هیته پاراستن و داریت بچویک ب چهند ساله کیت کیم دی بنه خولپ و داریت مه زن و سال بو سالی دی جانتر و نوینارترین و دی شین ل سهر داربرینئ زالبین و بلا سزاییت مه زنتر ژئ دانانه سهر وان که سان یین زیده گافیا دکهن، ژبه رکو دناف فان گیله شوکادا هنده ک که س بخوبه لیقه دزانن کو داریت مه زن برن و بخو بکه نه پاره و نه خاسمه جهین ماسی فروشا کو ههر جهه ک ژ وان هندی هزار مالا دارا دمه زرخیت و دسوژیت.

گه له ک یا فهره کو چالاکفان و نفیسه ر و بسپور و شه ره زاییت فی بیافی کونفرانس و سمینار و دیبه یتا چیکهن و پلانیت ستراتیژی و خورستی دانن، داکو ئه فا مایی ژئ ده ستنه چیت و هه که به رده وامی بشئ ئاریشئ بهیته دان، باوهر دکه یں، دی چیا و دول و نهال و په ساریت مه زن رویت و که چهلبن و خورستی جانئ کوردستانی دی ژناف چیت، و هه که بیژن یا بزه حمه ته کونترول لسهر بهیته کرن، ئه م دبیزن نه، چونکه هه که ته پیدقین خه لکی په یداکرن و دانانه به رده ستی، ئه فه ته ریك لی گرتن و ئه گهر به روفازی بیت، بیگومان دی بیته ئه گه را مالوپرانیه کا مه زنا ژینگه ها مه و ریكا ئه ز دبیزم دی بیته باشرین ریك و هه م دار دی هیته وهرباندن و نوپژه نکرن و نویکرن و هه م دی پیدقین خه لکی هیته چاره کرن و داربرینا دبنیرا ب تیكجاری بهیته فه ده غه کرن.

ههر وه کی یا دیار حکومت گه له ک پیته یی ده ته فی مژارا ژینگه هی و سالانه کومیت مه زتیت خه رجیا لی دکه ت و روژه ک ژئ ته رخانکریه بو چاندنا دارا، به لی تشتئ ژ وی چاندنئ فهر و فهرتر و دهیته پشتگوه تیختن، چاقدانا وان دارایه ب به رده وامی، حکومت فی کاری گه له ک ب خه مساری فه وهر دگریت و قه ت هزرناکته کانئ چهند خه رجی ل مالی گشتی ل چاندنا فان دارا دهیته کرن، حکومتئ چ نامار و هه ژمار و نه خشیت دروست ل بهر ده ست نینن کو بزاییت چهند دار و ل کیفه و دکیش سه قایی و ئاخیدا هاتینه چاندن و ههر سال چهند ژ فان داران شین بووینه و خو گرتیه و چهند ژئ نه ماینه و ل ئه گهریت نه مان و نه شین بوئا وان بگهرن.

پینگا فا تیکی و یا ل به راهیا هه می تشته کی کو دار بهینه پاراستن و ژینه گه ها وان نه هیته تیكدان، به ری هاتنا سه رمایئ و به ری خه لک قه ستا داربرینئ بکه ت، یا پیدقیه حکومت زوی و ههر ل دانئ پائیزئی بزافئ بکه ت بو په یداکرنا گازا سپی و پارفه کرنا وی ل سهر خه لکی، نه خاسمه ل ده فهریت سار و چپایی، کو هه تا نوکه حکومتا مه نه شیا به فی فالاتیئ پر بکه ت و به ری خه لکی ژ داربرینئ وهر گبریت و ریکی لی بگریت، ب بهانه یا هندی کو حکومتئ گازا سپی نینه و چ پارزینگه ه نینن بشیت گازا سپی به ره مبینیت و ریك ژئ نه هاتیه خوشکرن کو پشته فانیا به ره مئینه را بکه ت و خه لکی ژ فی ئاریشا ههر و ههر رزگار بکه ت و بیگومان تنئ ب ئینانا پارزینگه ها و دانانا وان ژ لایئ که رتئ تایبه تفه، ئه ف ئاریشه نامینیت و دی زوی هیته بنبرکرن، چمکی مه ل کوردستانی پترولا خاف مشه یا هه ی و ب کیمترین بها دی هیته به ره مئینان و بلا ب خه لکی بهیته فروتن و ب بهایه کی گونجایی و مه نه هیلنه ب هیفیا به غدا فه.

بشی کاودانئ ئه م تیدا دژین و دریشم بو یه نینه، ئانکو ئه فا ژ به غدا دهیت، ریل و پاوان و دارستانی مه پی ناهینه پاراستن و خه لک ژئ یئ نه چاره کو ل دویش

